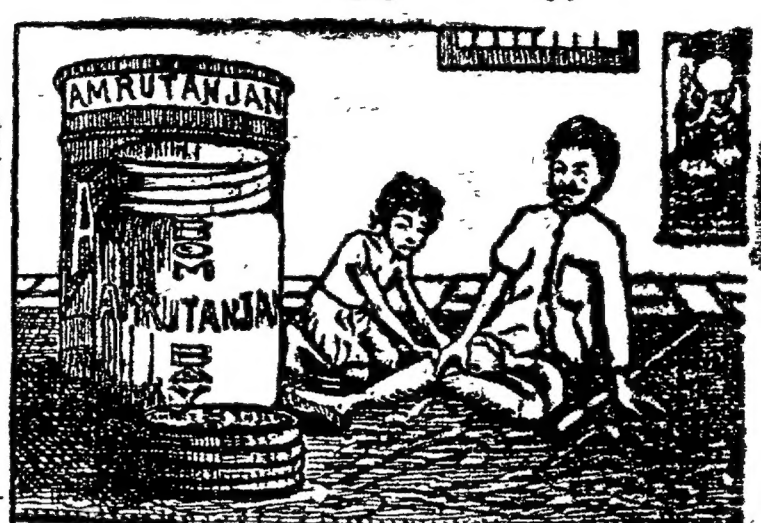

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును
 Post Box No. 212. Telephone No. 2544.

Vol. 15 } డిన్న పట్టణము 1927-వ నం జూలై నెల 12-వ తేది మంగళవారము } No. 87
 సంపుటము ౧౫ } శ్రీ వ్రథ వనామనంవత్సర ఆపాదమాన శుద్ధ త్రయోదశి. } సంచిక ౮౭

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్ప జారితే వలనవేలు
 జోగ్యకాపత్రములు పొందియున్నది
 లోపొప్పామాపును, వాయుబొట్ట
 జోషణు, పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును,
 పొట్టిబొట్టను, బెబుకుల భేదించును,
 వ్యాధిల యాపుమాపును, దగ్గును తగ్గించును,
 కురదన తొలగించును.
 ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
 వలన కీరింపుందలి దుష్పదార్థములను తొ
 లగించును. నొప్పులు తగ్గించును. విదేశము
 లలో కూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము అన్ని విధములగు
 నొప్పులకు సంతోషవంతిది.
 'వెంచభి'వ చీటీ మాచి కోవిన
 మోనము గలుగదు.
 చక్కని డబ్బితో వహా సిసా 1-8 0-10 0
 డబ్బా 1-8 రు 6-4-0 లు.
 ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండవలసిది.
 అమృతాంజనం డిపో
 6, 7 రంబు శెట్టిపేటి మద్రాసు
 249, ప్రేరిరోడ్డు, భోర్లు, బొంబాయి.

ఆంధ్ర గ్రంథ మాల

నెం. 7 తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు.

- ఈ గ్రంథమాలయందు, విజ్ఞానాభ్యుదయమునకు సాధనములై వివిధవిషయములకు
 సంబంధించిన గ్రంథములు రెండుమాసముల కొకగ్రంథమువంతున బ్రచురింపబడును.
 వెలువడిన గ్రంథములు:
- 1 శతకమంజరి (భక్తిసంపుటము): వృషాధిప, సర్వేశ్వర, దేవకీనందన, నారాయణ, కాళి
 హస్తీశ్వరాది శతకములు పది యిందు గలవు. ఒక్కొక్క శతకమునకు పీఠికయు, పాఠ
 భేదములును గలవు. (ఈ శతకములు విడిగను దొరకును) ౧-౮-౦
  - 2 బసవపురాణము (ద్విపద): పాల్కురికి సోమనాథుడు. అనేక తాళపత్రమాతృకలను బరిశీ
 లించి కూర్చిన మూలము. పాఠభేదములు సూచింపబడినవి. శ్రీ వేటూరి ప్రభాకర
 శాస్త్రిగారు వ్రాసిన విపులమగుపీఠిక గలదు. ౨-౮-౦
  - 3 గాంధీమహాత్మాని జెల్లాము కాంగ్రెసు ఆధ్యక్షి పన్యాసము ౦-౪-౦
  - 4 కనులపీఠి (చిన్న విచిత్రకథ): రాయసం వేంకటేశ్వరుడు ౦-౮-౦
  - 5 పీఠినిధి: ఇది యొక యుత్కృష్టనీతిగ్రంథము. ఇది తొలుదొల్ల రెండువేలెండ్లకు ముందొక
 భారతీయ పండితునిచే తిలకభాషయందు రచియింపబడి పదవది యనేక భాషల బరి
 వర్తితమై వ్యాప్తినిగన్నది. అనువాదకులు వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు ౧-౪-౦
- వెలువడనున్న గ్రంథములు
- 6 జీర్ణవిజయగురచరిత్రము: కుందూరి ఈశ్వరదత్తుగారు, బి. ఏ. శ్రీకృష్ణదేవరాయ సామ్రా
 జ్యులక్ష్మీపీఠమును విద్యానగరము (హంపిఠిలముల) యొక్క ప్రాచీనచరిత్రము, ప్రకృత
 సీతీక్షణయు నిందు వర్ణితములైనవి. .
  - 7 త్యాగరాజస్వామిచరిత్రము (పద్యకావ్యము): శ్రీహనుమర్తి కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి కృతము.
 శ్రీరామభక్తాగ్రణియు, గాయకపితామహుడు వగు శ్రీత్యాగరాజుగారి చరిత్ర మిందు
 సరసముగ వర్ణింపబడినది. సందర్భానుసారముగ త్యాగరాజుగారు రచించినకృతు
 లును నిందుఁ జేర్చబడినవి. ౦-౧౦-౦
  - 8 పీఠుడు: (యిదంకముల నాటకము) నార్యేదేశపు కవిశిఖామణి యగు ఇబ్నను గారి
 ప్రాండు అను నాటకమున కనువాదము. అనువాదకులు పొణకా పిచ్చిరెడ్డిగారు. ౧-౦-౦
- కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు, పృథ్వీపాఠము.

WANTED 3108
 Candidates for Telegraph and Station
 Master's Classes. Full Particulars and Railway
 Fare Certificate on 2 annas stamp.
 Apply to:—IMPERIAL TELEGRAPH COLLEGE
 DELHI.

ప్రశ్న 2588
 భవిష్యత్తును గురించి 5 ప్రశ్నలకు బదులు వ్రాయవలెను
 దు. 1-0-0. ప్రతి ప్రశ్నకు 0-1-0. వి. పి. భద్రులు 0-4-0
 అవును. ప్రశ్న వ్రాయకాలమును తెలుపవలెను. 1278
 మానుమా: జ్యోతిషాలయము, తిరుత్తణి.

ఆయుర్వేదోషధి రత్నాకరము
 చరక చికిత్సాస్థానము రు. 3-0-0
 ఆంధ్రజేషజ్యోతిషాధి రు. 3, భస్మవశాశిక రు. 1
 2046) చార్లెస్ క్రీష్టావ కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి, తెలవాడ

Accountancy.
 London Diploma Courses in Rs. 6 by Post
 Apply Prospectus. C. C. Education
 3691 P. O. Junnar 5, (POONA)

బల్లారి పండిత సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి
 విరచిత నాటకములు ప్రతి 1-4-0
మేవాడు శౌర్యాగ్ని వీరకవి తారకాపూరి
 తిమ్మ. ప్రదర్శితం
 మల పండితపాఠములచే పాఠ ద్దగన్నది.
ప్రాధ కృష్ణలీల (సుబోధన పరాధనము)
 వీరవంశిధానము మనోహర
 కల్పవలు. ప్రదర్శితము.
 కే. యస్. శాస్త్రిలు అందునన్ను, బల్లారి
 ఏశెంట్సు వి.వి. రమణ్ అందు కో, కాకినాడ 3
 8816 (పిల్లలపుకా)

ప్రధానామాయ్యుని సంహారము

అమాత్యునికి స్వాగతము

కాకినాడ పురపాలకసంఘ మహిమూర్తి

విద్యుచ్ఛక్తిభవన శంఖుస్థాపనము

అమాత్యునితో కొందరు కాంగ్రెసువారి సంభాషణము

(నర్వీయవిలేఖరి)

కాకినాడ, జూలై 9:—విద్యుచ్ఛక్తి భవనము ఒక అరంగం టుకుటగా ప్రధానామాయ్యుడైన నుబ్బరాజుగారి గారు శ్రీ చావలి రామసోమయాజుల గారును మంత్రిగారివహారం సభ్యసంఘావళి గావించిరి. మంత్రిగారు యొక్క ప్రకృతికి మనస్థితి కానక సభ్యుల నీకమండెట్లు పాట్లు పరిచి చరలవో యిట్టివిషయముల మాట్లాడుకొని యుండవచ్చునని సాధారణముగా అందరూ భావించుదురు.

విద్యుట్ల 1-80 2-80 గంటలవరకు కాంగ్రెసు మునిసిపల్ సభ్యులకొందరు ప్రధానామాయ్యునితో మునిసిపల్ పరిపాలనకు అవసరములను సంబంధించి విషయముల గురించి చర్చించుచున్నది. ఇట్టి ప్రసంగము ఆయనతో గావించవలసియున్నదని పూర్వమే ఆయనతో యేర్పాటు గావించుకొనిరి. ఇటు చేయవలసివచ్చినందుల కొక కారణము కలదు. ఇతనితో మునిసిపల్ మిటింగులో గా|| డా|| నుబ్బరాజును మంత్రిగారు యావట్టియనున దర్శించునపుడు పూర్వము సర్. బి. రాజగోపాలా చార్యులుగారు సర్. పరశురామ పాత్రోగారు మున్నగు ప్రభుత్వ పెద్దలు ఇచ్చినపుడు మునిసిపల్ మిటింగుగావించి మునిసిపాలిటీ యావత్తుకల చర్చించి రకవరచిట్లు యిప్పుడు చేయుటకుగాను మునిసిపల్ కాన్సిలరుమిటింగు ఏర్పాటుచేయవలసినదని శ్రీ చావలి రామసోమయాజులగారు మునిసిపల్ చైర్మన్తో సలహాగాజెప్పిరి. ఇదిచూచి యితరకాంగ్రెసు మునిసిపల్ సభ్యులను డి|| బి|| గొమ్మికెడి నూర్యవారాయగారు వాయుడుగారును కూడ జట్టిపలహానుబంధించి చైర్మను చేయవలసినదని కోరిరి. కాని సలహాను చైర్మను మన్నింపవలసినదని ప్రత్యేకముగా కాంగ్రెసు మునిసిపల్ సభ్యులు డా|| నుబ్బరాజునుగారికి ఆయనతో ఇంటర్వ్యూ చేయుటకుగాను ముందుగా వ్రాసి ఆ యేర్పాటు ప్రకారము నిన్ను సంభాషణము గావించిరి. అందు యాక్రింది విషయములు చర్చింపబడినట్లు కనుగొన్నాము.

ఇప్పుడు మునిసిపల్ కాన్సిలులో 8 వంతుసభ్యులు ప్రభుత్వమువారిచే నియోజింప బడవలసినవిగా నున్నవి. అట్టి ఏమి నేడు చరలవరచి తీసివైచి అన్ని సభ్యులను (చైర్మన్లకును) ప్రజలు ఎన్నుకొనవలసియుగా చేయవలసినదనియు అట్టిరీతిగా మునిసిపల్ అట్ట మార్చబడవలసి యున్నదనియు కాంగ్రెసు సభ్యులు చెప్పిరి. ఒకవేళ అట్టిది సాగనియెడల మొత్తములో ఆ 8 వంతుసభ్యులను యితరయొక్క సభ్యుల కోఆర్డినేషన్ ద్వారా ప్రకారము పూర్తి చేయించవలసినదనియు ఏకపక్షముల నుండి ఆ ఏమి నేడువలసిన సభ్యులను కోఆర్డినేషన్ చేయవచ్చునో అకులములను గవర్నరుమెంటువారు నిర్ణయింపవచ్చుననియు కాంగ్రెసు సభ్యులు సలహాగా చెప్పిరి.

మత్తుపకర్ణ విజ్ఞప్తివిషయమై తాము గయ్య సోమము చేరవలసి యున్నదని ఎన్నెన్నో మంత్రి యాచార్య జి.ఎం.టి అభిప్రాయము చెప్పెను. ఆ విషయములో లోకల్ ఆఫీసర్ ఇంటెంట్లుగా మునిసిపల్ ఆఫీసు సవరణ గావించవలసినదని కాంగ్రెసు సభ్యులు సలహాగా చెప్పిరి.

ప్రస్తుతము పట్టణమునకుగల నీటిపారుదలములు తరిపోవులేదు. ఇనుక నీటిని తాగుటకుగల విధానము ప్రజలకు తగిన నీటిపర్యంతరక చాల తక్కువవడియున్నది. అందువల్ల నీటినిగ్రహించు త్రమ రిజర్వాయరు మరియొకటి కట్టుకొని ఫిల్టర్ చేర్చు ఏర్పాటుచేయుటకు యిట్టి ప్రతినిధులు కావలసియున్నది. పట్టణము అభివృద్ధి కాంచుచుండుటచేత నీటిపర్యం ఎక్కువ చేయవలసి యున్నది. గావున వాటరువర్క్స్ విస్తరింపులకు నూడ ప్రావిన్స్ గ్రాంట్లు మునిసిపాలిటీ కివ్వవలసియున్నదని కాంగ్రెసువారు చెప్పిరి. ఒరిశివల్ స్కీమునకు మాత్రమే గ్రాంట్లు యిచ్చుటగాదు. అభివృద్ధిచేందుమన్న పట్టణములకు క్లరలకు సరిపడునట్లు స్కీము అభివృద్ధి చేయవలసి యుండును. కావున అట్టి అభివృద్ధి స్కీములనుగూడ గ్రాంట్లు మునిసిపాలిటీలు పొందెట్లు చేయవలసినదని. అట్టిరీతిగానే ముందు పుట్టుకు ఏర్పరచబడు అసంపూర్ణ విధానములకు గవర్నరు మంత్రి ప్రాత్యహించవలసియున్న దనియు సావనరీ కండిషన్స్ (పారిశుధ్యనితులు) అభివృద్ధి కరమగుటకును ప్రకారాగ్య మధిస్థితిను నుద్దేశముతో గ్రాంట్లు పంపూర్ణముగా నివ్వవలసియున్నదనియు కాంగ్రెసు సభ్యులు చెప్పిరి.

పట్టణమున అధికమైన ప్రజాసౌకర్యముగా నున్న విషయము కుబ్బాయిలకు మిట్టలు పెట్టుట ఈ మునిసిపాలిటీలో మిట్టలపద్ధతి రద్దుచేయవలసి యున్నదనియు వివక్షతలేని అట్టిపద్ధతివల్ల మునిసిపాలిటీకి యేటేట నుదురు రూ. 4000 నష్టమగుటయు ఈ పేషెంట్లకు అందుకు తగిన అధికర్యము లేకపోవుటయు కలుగుచున్నదనియు యాచార్య నుబ్బరాజు చక్కని కారణముతో యామ్యునిసిపల్ కాన్సిలువారు ఒక్కసారిగాక పెక్కుసార్లు ప్రభుత్వమువారికి విశదీకరించిరి. ఈ యొత్తరములకు గవర్నరుమెంటువారి ప్రత్యుత్తరములలో ఉచిత రీతి నాలోచింపబడలేదు. అందుచేత యాకాన్సిలువారి మనపులకు తగుతరహాపై ఆ నూసానిక యావత్తుకములకు ఉచితమైనట్లు ఉత్తరువులు మార్చుచేయించ వలసినదనియు కాంగ్రెసు పక్షపాటులు మంత్రితో గట్టిగాచెప్పిరి. దీనివిషయమై ఇంకా ముందుకొని ధ్వజముగానే శ్రద్ధ హింతునని మంత్రియనినట్లు కనబడును. ఈ సందర్భమున ఒక్కసంగతి చెప్పవలసియున్నది. మునిసిపల్ కాన్సిలు మిటింగు 20-5-21 లేదేని జరిగినప్పుడు 8 లేదేని కాకినాడకు మంత్రియ చేసినప్పుడు మనవి చేయబడవలెను అని ఒక తీర్మానము (నె 145) పూర్వమే చేయబడిన కాని మునిసిపల్ ఆఫీసులో యాసంగతియే కనుగొనవలసియును ఆచర్యము. చైర్మను కాన్సిలుమిటింగు నిన్ను యేర్పాటు చేసి యే యుండినయెడల మంత్రియెడల యిట్టి ముఖ్యవిషయములు పెట్టబడియుండును. పై తీర్మానము నమలులో పెట్టుటకనియే కాంగ్రెసు సభ్యుల ఇంటర్ వ్యూకు కారణము చెప్పవచ్చును.

తగిన హెడ్ క్వార్టర్స్ను హాస్పిటలు ఆవసరముని మంత్రితో మనవిచేసిరి. ఆస్పత్రి వెంటనే కట్టించవలసినదని ఆయనకు సమర్థము గలిగెను. అందులకు గావలసిన ధనము వెంటనే యిప్పించి కాచినదని చెప్పిరి. ఈ అభిప్రాయములు ఆయన ఆస్పత్రిలో ప్రేక్షకుల పుష్కములతో కూడ తెలిపియుండిరి.

పారిశుధ్యాభివృద్ధిగాను పార్కులు విహారస్థలముల నిర్మాణములకు ప్రాజెక్టులో భంజ్యులనుండి సానిటేషను గ్రాంటు యిప్పించవలసినదని కాంగ్రెసుపార్టీ వారు కోరిరి.

అంగ్రజాతీయ కళాకాలన గ్రాంటు యివ్వకూడదని హిందీభాషించుమన్న మునిసిపలమ్యూజ్ కు గ్రాంటు యివ్వరాదని తత్సంబంధమైన పర్సనల్ల రద్దుచేయవలసినదని కాంగ్రెసువారు కోరిరి. అంగ్రజాతీయ కళాకాలనటి సంస్థలకు గ్రాంటు యివ్వకూడదన్న నిషేధమును మాపుచేయును ఒక ఆర్డరు వెలువడుచున్నదనియు ఒకవేళ ఏదైన పూర్వపు ఆర్డర్ ప్రకారము కలెక్టరు మునిసిపల్ సంస్థలు యివ్వవలసిన గ్రాంటును ఏమైనకాట్టి చేసియెడల మంత్రివర్గమునకు తనమనపులు వచ్చినయెడల ఆది పరిశీలనకు, అనియు మంత్రి అన్నట్లు తెలియుచున్నది. హిందీగురించి యితరవార్డులకు తనకు చెప్పివారనియు అందువిషయమై ఆలోచించెదనన్నట్లు కనుగొన్నాము.

ఏదైన సర్వీసులో భన తప్పగాని పరిపాలనయందు ప్రధానవిషయములకు భంగము కలగకుండా అధికారములో నున్న ప్రభుత్వమువారి పాలిటికి ప్రతికూలముగా లేయబడిన తీర్మానములలో గాని కాన్సిల్ల మీద సర్చార్స్ జేయరాదని కాంగ్రెసు పార్టీ వారు నొక్కి చెప్పిరి. మంత్రి ఈ సలహాను ఆలోచించెదనన్నట్లు కనుగొన్నాము.

పురపాలక సంఘ స్వాగతము

నిన్ను మధ్యాహ్నము 8-30 గంటలకు గా|| ప్రధానామాయ్యుడు మునిసిపల్ ఆఫీసునకు దయచేయగా చైర్మను దామోదర కృష్ణమూర్తిగారు ఆయనను తన సవాగతముతో హాలులోనికి దీసికొనివచ్చి ఉన్న తానముపై నడిపింపజేసిరి. మునిసిపల్ భవనయావరణము ఆకర్షణీయముగా వివిధ రంగులతో నలంకరింపబడినది. హాలు అంతయు దాదాపుగా డబ్బో నిండెను. ఒకవైపు జేడిక సహించున కాంగ్రెసు మునిసిపల్ సభ్యులు తప్ప యితరసభ్యులు ఉచితాసనముల నలంకరించిరి. జిల్లా బోర్డు తాలూకా బోర్డుల సభ్యులు మరియొకవైపున నాసీయలై పురప్రముఖులును జిల్లా కలెక్టరు మున్నగు చిన్న పెద్దలతో గానియును యూరోపియను వర్తకులును మిమనరీలును జిల్లాలోని ప్రముఖులును చాలవంది తమతమ సానముల గూర్చుండిరి తక్కుంగల యితరలొకవైపున నేలను నుఖాసీయలై సంస్కృత ప్రార్థనశ్లోకము బ్రహ్మశ్రీ కాశీభట్ల నుబ్బయ్యకామ్రెగారు చదువుతున్న సభా ప్రారంభమయ్యెను.

తరువారము మునిసిపాలిటీ మహిమూర్తి యుత్సవ సంవత్సరమున నిచ్చుటకు దయచేసియుండినదియు తత్సభా ప్రారంభమునకు పూర్వము మునిసిపల్ సభ్యులువారు తీర్మానించిన స్వాగతశ్లోకమును చదివెదననియు ఈ విషయము సభాకార్య

క్రమ పటికయందు పెట్టి ముందుగా తెలియజరచ లేకపోవిననీ యు చైర్మను కృష్ణమూర్తిగారు ఉపాధ్యక్షముగా ఇంగ్లీషున చెప్పి స్వాగత శ్లోకమును ఇంగ్లీషునచదివి గా|| ప్రధానామాయ్యుడు డా|| పి. నుబ్బరాజుగారికి సమర్పించిరి.

దయతో నాకీ స్వాగతశ్లోకము నర్పించినందులకు నేను నిశ్చయముగా మీకు వందనము లర్పించుచున్నాను. ఇంతకన్న ప్రస్తుతమేమియు నే చెప్పవలసినది లేదు. అని అమాత్య శేఖరుడు ప్రత్యుత్తర మొసంగెను. ఆయనకు సంఘసభ్యుల తెలియబరచగా ఆయనవారికరస్పర్శనము గావించెను. ఇనియును ముగియగా నే కొందరు కాంగ్రెసుపార్టీ సభ్యులు సభలోనికివచ్చిరి. అప్పుడువారితో గూడ మంత్రి కరస్పర్శనము జేసెను.

మహిమూర్తి యుత్సవసభ

మునిసిపాలిటీ చరిత్ర

అటుతరువాత మహిమూర్తి యుత్సవసభ దాక్షరు నుబ్బరాజుగారి యధ్యక్షతక్రింద ప్రారంభమయ్యెను. బ్రహ్మశ్రీ కాశీభట్ల నుబ్బయ్యకామ్రెగారు కాకినాడ మహిమూర్తి ప్రశంసాశ్లోకముల సంస్కృతమున జదివి యందలి చమత్కృతిని తెలుగున జెప్పిరి.

- కాకినాడ పుర మహిమూర్తి ప్రశంసాశ్లోకాః
- శ్లో. పురపాలక సంఘాదుః | మహిమూర్తి విరాజతే
  - పూర్వేవోజకాంతీనాం | చంద్రః పంతో మననః ||
  - శ్లో. కాకినాడ పురీంధరా | బహువీచాలయన్ ముదా
  - తత్రైలేమఖ్యతాప్రాప్తాః | క్రమశః పాలనేచిరం ||
  - శ్లో. పోషయామాస పేరజః | మాంధా లేవకృతేయగే
  - శ్రీ శ్రీ మగిరాయత్స | క్రేతాయాం రామచంద్రవత్ ||
  - శ్లో. నూర్యవారాయణో మాస్యః | ద్వాపరేభ్యరజనవత్
  - కృష్ణమూర్తి మహాత్మ్యద్య | ద్వాపరాం లేవ కృష్ణవత్ ||
  - శ్లో. నిస్తేజాంసి న శోభంతే | నగరాణి మహిమితే
  - కువికాలాని రమ్యాని | విభవాన్వైగ్యతావ్యపి ||
  - శ్లో. అత స్తేప్రేయ త్తేన | విద్యుద్దీప్తమగమే
  - కాకినాడ పురేసమ్యక్ | కృతకృత్యానభావదః ||
  - శ్లో. నుగుగణనిధానం సత్యసంధం నువ్వందం
  - విదితపకలంత్రం రాజసంస్థానధీరం
  - ప్రభుసచివ వామ్నూ రాజమానం నదాన్యం
  - నదయమవతు దేవః సర్వదా నుబ్బరాయం ||
  - శ్లో. నిఖిల గమధాతా యనుసో భారతీకః
  - సకలభవనరక్షాదీక్షితోయో రమేశః
  - దురితహంసహంథా యశ్చ శ్రీ ప్రార్థితః
  - సకలమమభాగ్యైః పాలకాన్ కాకపూర్ణ ||
  - మహారాజశ్రీ వింజమూరి లక్ష్మీనరసింహో రాపురంతులు
  - గారు సమయానుకూలముగ రచించిన తెలుగుపద్యముల జదివిరి.
  - మునిసిపాలిటీయొక్క చరిత్రను తెలియపరచుచు మునిసిపలు చైర్మను ఉపసంగించిరి.

కాకినాడ పురపరిపాలనము

పురపాలక సంఘాధ్యక్షుని యువన్యాసము

(నర్వీయవిలేఖరి)

కాకినాడ, జూలై 8:—మహిమూర్తి యుత్సవ సయంకు పురపాలక సంఘము యొక్క యువ పరిపాలనముచే క్కయు అభివృద్ధిని ఇంగ్లీషున తెలియజేయుచు సగ డిట్లు పుపాలక సంఘాధ్యక్షుడైన దామోదర కృష్ణమూర్తిగారు చెప్పిరి

పట్టణాభివృద్ధి

మొదటగా రాజధాని మార్పుతీరమున గత శతాబ్దములో నరి త్వరముగా నభివృద్ధిచెచ్చిన ప్రధాన పట్టణములలో కాకినాడ మునిసిపల్ పురము ఒకటి. పట్టణమున రాకపోకలను పునఃవేలమంది కానుంక, ప్రస్తుత పట్టణ జనాభా 8148 ఉండును. పౌరత్వము గల పురము (మునిసిపల్) నిటీ నందు ప్రాత కాకినాడ, రాబర్డ్ కేటే, నవీన కాకినాడ (ఫేజింగు పేట, ఫాస్టరు పేట, నూర్యారావు పేట, రామానాథ పేట, ఎల్వెక్ పేట లేక గాంధీనగరము, రేయపేట, జగన్నాథ పురము, యిట్లు పేటకు పేటలు గలవు. దాకాలము క్రిందటనే శ్రీ శ. 1828 సం||న ఉచ్చివారికృష్ణులకు జగన్నాథపురము కేంద్రమని చెప్పబడును. ఆ సంవత్సరమున మైదరాబాదు నె జామునుండియు డిల్లీ చక్రవర్తినుండియు నిచ్చుట వర్తకముచేసివారు నిమిత్తము ఉచ్చివారు అధికారమును పొందిరి. ఉచ్చివారికిని అంగ్లేయులకును జరిగిన పంధిని అప్పు

గత సవంబరు నెలలోనే నీ మునిసిపాలిటీకి అధ్యక్షుడుగా నెన్నుకొనబడితిని. నగర మంచినీటి పథకాన్ని వృద్ధికి దాదాపుగా అన్ని మంచినీటి చెరువులను మరల చేయుటకు యీ సంవత్సరము మునిసిపాలిటీ పూనుకొని పరిశ్రమయిన గోవును వధించుట తగ్గించి అంతవఱకు నుద్దేశముగో వధాస్థి గూఢాన్వయము మునిసిపాలిటీ వాస్తవగతముచేసికొని ఆవును వధించుటకు రూ 1-0-0 న రూ 10 లకును, చూడను వధించుటకు రూ 0-8-0 నుండి 5 లకును ఫీజు పెంచివెను. ఈ ఏప్రిల్ నెల మొదటిన నేటివరకును ఒక గోవుగాని చూడగాని వధింపబడలేదని తెలియజేయుటకు నాకు సంతోషమునున్నది. బీదల కిలను ఉచితముగా పాలపదార్థమును చేయుటకు కిక్కుసన కేంద్రమును మునిసిపాలిటీవారు పెట్టిరి. గాంధీనగరమున క్రొత్త మార్కెటును కట్టుటకు మునిపువేయబడెను. ఈసంవత్సరము ఒక భాగము నిర్మించుటకు పాంక్ష నుకూలడెను. ఈ మునిసిపాలిటీయొక్క ఆర్థిక స్థితి దిబ్బపుగానున్నదని చెప్పవచ్చును. పశునిమిత్తము అప్పుపువుకొన్న రూ 188780 లలోను రూ 1127 బహుశ్రమ అప్పు తీర్చవలసియున్నది. ప్రాకరము (రోడ్లకూములు) బాగానిల్వకాలనందున క్రొత్తది నవవరము కనిపించి రూ 24800 లు అప్పు ఇవ్వవలసిన గవర్న మెంటుకు కొరగా నెం 4104 ఎల్ అండ్ ఎం 28-1 లేడీగల జి. ఓ. లో దానిని కాంక్ష నుచేసిరి. కాకిచాడమ టుకట్టి చాలకాలమైనది అదేమిక్కువ ఉపయోగకరమ ఎక్కువ డబ్బున్నదికను జేయుటకు ఒక క్రొత్త విధాన మారుచేయబడెను, దిల్లి లో. మార్కెటా రాయబయ్యై యుడుగాదు సమర్థుడైన ఆర్థిక వీర్ర గావున మార్కెటుని నిమిత్తము ఇనరల్ రివిన్యూలో రూ 81000 అయిన బెట్టెను. అవిధానమంతయు గలిసి రూ 188500 లు వ్యయ నని మదింపుచేయబడెను. దానిని అప్పుగా తీసికొనుటకు క్రొత్త కారిని కొరకు కాల్ కలెండరు. గాంధీనగరపు

యజ్ఞముల బాపకు సామ్యముగా 78561 ఇంటిలో
గాంధీజీను దీక్షిస్తున్నాడని అంటున్నాడు నిజమే
బడినది. విస్తరించు విధానముల కాసామ్య న్యాయమునది
తలచుచున్నాడు.

తలకి పన్ను రూ.2-1-0 ఇంటిపన్ను నూటికి 7½; నీటిప
న్ను నూటికి 6 ఇతర మ్యునిసిపాలిటీలలో పోల్చిన యెడల
యీవఱకు లెక్కలేదు. విధియజ్ఞములవలనంత అధికపుణ్యము
ప్రస్తుతం కంటే మ్యునిసిపాలిటీలలో తేలికపడును. అటుల అధికము
తేయవలసిన యావత్కృత కనిపించునట్లు ప్రభుత్వమున అన్ని
యిట్లుండగా ప్రైవేటులను విధానములన్నిటన మన్ని అధికము
తేలికపడునట్లు జరిపించునట్లు పంపు ముదారు ఆశించుచున్నాడు
జగన్నాథపురమునకు నీటిపనుచు మధికము తేయవలసిన
నుద్రేకముతో జగన్నాథపురం మొయియ గొట్టును నభివృద్ధి తేయుట
కుగాను కొన్నియవారు రూ. 6000 లు సామ్యము తేలిక. దురదృ
ష్టవశమున సామ్య పీఠాన్ని మొలుచునట్లు ఆ ప్రభుత్వమున
అంగీకరింపలేదు కొన్నియవారు గవర్న మెంటుకు యింతకు త్త
రప్రభుత్వ తీరుములు జరుగుచున్నవి.

ప్రభుత్వమున స్వీకరించాలన హక్కుల నతిక్రమించుట

గౌరవనీయులైన వారికి ఆవగా గాంధీగారు మహాత్మువా
నిగాను మొదలైన వారికి యింకను జీవన సాధనములవలన
యీ మొదట గొప్ప విషయములలో గవర్న మెంటునకున్న
మ్యునిసిపాలిటీల అధికారమును భేదాభిప్రాయములు ఉండ
వును. కాని మొదటిముద్రా ఉధియులను సంబంధమున
కారవప్రములుగను సామ్య ప్రములకు నున్నవి తేన చెప్పన
లగును. వివిధగవర్న మెంటు అధికారమునకు తగ్గిన గాంధీ
గారు మ్యునిసిపాలిటీలను సమర్థవంతము ప్రభుత్వము అతి
క్రమించుచున్నది నీ మొదటి మ్యునిసిపాలిటీలను
అనుకూలమునకు ఉదాహరించుటయులే అపరితమగానుండు
నని నేనంచుచు. ఆవారిని గవర్న మెంటు అనుసరించుచున్న
ట్లుయితే తుదకు నిజమైన స్థానికస్వ పరిపాలనా ధర్మములను
వ్యతిరేకముగా నుండునని భయపడుచున్నది.

అధ్యక్షుని అంత్యోద్యోగము

సభాకార్యమును ముగించుచు అధ్యక్షుడు సుబ్బారావుగారు
ఉపన్యసించిరి. అంతయు చెప్పిరి
ఈ మహాత్ముని యీ మహిమ ప్రాంతీయమున జరి
గించుటకు వైర్యము అవ్యవసాయించుటకు ఆయనకు వందనము
లర్పించుచున్నాడు ఈ మునిసిపాలిటీ 1868 సంవత్సరమున
ఏర్పాటుయ్యెను గత సంవత్సరం నవంబరు నెల నాటికి 80
సంవత్సరములు పూర్తియగుటయు వైర్యము ఉపన్యాసములో
నున్నది అందులోనే యీ ప్రస్తుత వైర్యము అవ్యవసాయ
యైన నవంబరునెలలో ఎన్నుకొనబడినట్లు చెప్పబడినది.
అదియు నొక విశేషము. మరియు సమస్తములను వారు యీ
సంఘమునకు అధ్యక్షులుగా నుండినట్లు వైర్యముల వివరము
సంతోషముగ నున్నది. అనగా, గౌరవనీయులకు కృతజ్ఞులై
ప్రభుత్వములకుగాను మింట్లొక్క సంస్కరణముల బట్టి
వచ్చిన ముద్రాను కాపనసభలో ఆంగ్లదేశమునకు ప్రాతి
నిధ్యము వహించినవారు. ఆయన తరువాత దివానుబాద్దరు
దుర్రేటి శేష గిరిరావు పంతులుగారు ప్రస్తుత సంస్కరణముల
బట్టి వచ్చిన మొదటి కాపనసభలో నాతోడి ప్రతినిధి.
మూలముగా దివానుబాద్దరు కొమ్మరెడ్డి నూర్యవారాయన
మూర్తి నాయుడుగారు. ఆయన యీ పట్టా ప్రతినిధిగా
కొంతకాలం పనిచేసినట్లును చెప్పిరి. ఇట్టి మహావీరులు
గౌరవనీయులు యెంతకాలం కంటే నొకటి వైర్యముగా
వచ్చి పట్టాభివృద్ధి కారములయిన వైర్యము ఉపన్యాసము
లో చెప్పియుండెను. నిజముగా యీ పట్టాభివృద్ధి కొంత
నాటికి విశేషముగా యుగపడియుండును అట్టివారు విశేష
విరాళము లిచ్చు మానవతాయుగములను యీ పురమునకు
గట్టుట ఎక్కిన భాగ్యముని చెప్పవలసియున్నది. ప్రభాగి
నడిసిన వైర్యముల ఒకరి రెండువారే నొకరు వచ్చుట ఎక్కిన
అధికారములను గవర్న మెంటు పరిపాలనము
బహుభాగ్యతో వైర్యముతో కృతీకరముగా నెరవేర్చు
చుటకు వారమునకు ఒక ప్రభుత్వము గుర్తు చెప్పవల
సినది యిట్లు చెప్పగా గవర్న మెంటు అట్టివారి
టరఖాలోనికి వచ్చియుండుటచేత యీయన యవంతర
వైర్యము కూడ యీయన బట్టి ప్రాంతీయ చేయగలవని తలచు
చున్నాడు. ర ప్రతిమలో గవర్న మెంటు మ్యునిసిపాలిటీ
గవర్న మెంటు తగ్గిన గాంధీగారు నుండినట్లు గల
గౌరవమును వైర్యము నూర్చుచు అదియును అనుభవించు
చున్నాడు తేలికపడునట్లు చూడగలగ నవలయును కావ

అందులకును గౌరవప్రములు. మ్యునిసిపాలిటీల గవర్న మెం
టులకును సంబంధములు గౌరవప్రములుగను సామ్యముగా
ములుగను నుండినవి వైర్యము ఉపన్యాసమున తెలియవలస
బడినది. అంతేకాకుండ, వైర్యము ఒకచో నుండినది
దానిని బట్టి మ్యునిసిపాలిటీలలో సంబంధములు గూడ పుర
పాలన కష్టము తేకుండ నడిపించే రీతిగా నున్నట్లు కనిపించు
చున్నది దివానుబాద్దరు నూర్యవారాయనమూర్తిగారివంటి
మునాసియుడు, ప్రస్తుత వైర్యమునకు చెనక అతిసమర్థులతో
పలుకుబడితో పరిపాలన నడిపించెనట్లు మ్యునిసిపాలిటీ
మూర్తి నాయుడుగారు కాంగ్రెసు కమిటీలో నొద్దటి ఇక్కడ
కాంగ్రెసు కమిటీ జగపబడినట్లును స్వేచ్ఛగా యీవఱకు
సహాయముగా గాంచి ఎంతో జనుప్రదముగా ఆ విచారము
గాంచిపలకుటకు చేసిన వైర్యము ఉపన్యాసములో చెప్ప
బడినది దివానుబాద్దరు ప్రభుత్వ ఉపన్యాసము బాటియ
తేనుగానందు ఆయనకు (నూర్యవారాయనమూర్తి గారికి)
గల అభిమానము యుక్తమగుటచే.

వైర్యము అట్లెనులో నుండినట్లు యితర గవర్న మెం
టులకును యితర ప్రభుత్వము నాకు వైర్యము (అర్ధరాజు
గుర్భారావుగారు) యితర కాంగ్రెసు మ్యునిసిపాలిటీల
పట్టాను గుర్తుతరచిన విషయములకు చెప్పెను. ఈ సంవత్స
మున ఒక్క విషయము చెప్పవలసింది. నీ నిక్కడకు వచ్చి
నవ్యము మ్యునిసిపాలిటీ విషయముల సభ్యులుగా నర్పించు
టకుగాను పురపాలనసభలో జరిపించవలసినది వైర్యము
కొరితే ఆయన చేయవలసినట్లు కాంగ్రెసు మ్యునిసిపాలిటీ
సభ్యులు అటుతే పనులు నూర్చించిరి. మ్యునిసిపాలిటీ
మొదట ఏర్పాటు చేయుటకు నాకు తినిన సావకాళముండి
నది, లేక నేను పరిగా వచ్చుకాలము తెలియవని వైర్యము
ఏర్పాటు చేయుక పోవచ్చును. ఏదైనను అట్టి యేర్పాటు
మట్టుకు నాకు సంతోషముగానుండి సావకాళము కల్పించి
యుండును అట్టి మొదట వైర్యము యేర్పాటు చేయించిన
యెడల మ్యునిసిపాలిటీ సభ్యులందరూ నర్పించుచుండ చూచు
టకు తన అవకాళము కలిగియుండెడిది. ప్రభుత్వములకు
కలుగుచున్న కష్టములకు వ్యవస్థగా విశేషపరచబడింది.

అట్లెనులోను కాంగ్రెసు పార్టీవారి సంభాషణలోను
చెప్పబడిన దొక అంశమును యీ పట్టాము అభివృద్ధిగాంచు
చున్నది. జవాహర్లొద్ది దగిన నీటి సమస్యయు లేకపోవు
చున్నది. వివరమునీయు కాంగ్రెసు సభ్యులు చెప్పిరి. మొట్ట
మొదట తేనుబడిన నీటి సమస్యను ఉద్దేశించిన ప్రకా
రము కంటే కొరవడినట్లు చెప్పిరి తల 1 కి 10 గాంధీ నీరు
దామామయిని యిచ్చుట కష్టతరము. కావున రిజర్వాయరు
మరియుకటి అవసరమనియు, ఫిల్టర్ లెక్క మగిలొన్ని కట్టవలె
ననియు యింతకు యితరములు ఎట్టి మేల్కొలుపుకారము కావలె
ననియు అందులకు యిట్టి పార్టీలు అభివృద్ధులకు గ్రాంట్లు
యివ్వవలసినవనియు చెప్పిరి. ప్రభాగిగ్యులుగాను చూచుచున్న
నాతోడి మంత్రితో యీ విషయములకు చెప్పెనట్లు గ్రాంట్లు
అసలు కాదు సమస్యను ముగిసే గాకుండ వాటిని పంపించి
చుటకు గూడ యివ్వ చుటకు చూడ యిది మాత్రమే కొరిక
యున్నట్లు భయపడుచున్నది. మొట్టమొదట ఒక స్కీము ప్రా
రంభముచేసినట్లుగా దానికీ గవర్న మెంటువారు గ్రాంట్లు ఇచ్చె
దను. దానితో అది సమాప్తమైన తరువాత దానిని బాగు
పరిచి నుండుకొనుట మ్యునిసిపాలిటీకి ననుజ్జనము. (ఒకరి
అంశపుటలు) గుర్భారావుగారు (వైర్యవైర్య) యిప్పు
డన్నట్లుగా, ముఖ్యము అది అతివలస స్కీము అయియుండ
వలసిన స్పష్టమే. కాని అది చేయ విషయము. కానినాడ
మొదటగానే అన్ని కొన్నియుండి వచ్చు ఏ ప్రభాజులు
అయినను గవర్న మెంటు అంతరించుటకు యిష్టపడును.

ఉచిత నిగ్గులతో విద్యుదు నుండిన స్కీము చెప్పు
నన్ను విధించుకోవలసిన గవర్న మెంటు అంగీకరింపలేక
పోయెనని వైర్యము అట్లెనులో చెప్పబడినది కావలసిన
ముందుముచే గవర్న మెంటు అంగీకరింపలేక పోవుటకు
సంతోషము లేదు. ఇప్పుడు ప్రభుత్వ విద్యుదావసరము సన
రాచేయవలసినట్లును సాధ్యమైనంత త్వరలో విద్యు
ధము గలగుటయు మంచి ఫలితముల నిచ్చుటయు గలుగనని
దలంచెదను.

తొలిల పాతకాలము మొమ్మలగా చేయవలసిన
దవ్వారు రాజమండ్రిలో ప్రభుత్వమువారిక దానిని వదువు
చుచేయున్నాడు. ఆయనకు కాకినాడకు కూడ అవసరమే
ప్రభావములను అభివృద్ధి పొందుచున్న పట్టాము. అందుచే
కొన్నియవారు గవర్న మెంటును సమీపిస్తే అనుకూలముగా
గవర్న మెంటు యోచించునది కావచ్చును. (అంతర్యము
జరిగినదని-ధ్యము) వరే అవసరమే, స్కీమును తరుచుగా
మరియుకపర్యాయము పంపించినట్లుయితే నేతేయవలసినంత
వర కంటువిషయములో చేసెదను. ఈ కొలది చూటలతో
మీకు మరియుకాని వందనము లర్పించుచు నిరమించు
చున్నాను. (కరకారధ్యము)

దిల్లీ లో. మ్యునిసిపాలిటీల నా నుండు
గాను అధ్యక్షునకు వందనములించుచు కొరిక లేదుయు మరల
మరల చెప్పవలయుననియు గాని తమ కృతీ కనుకలముగా
నున్నంతవఱకు ఆ కొరికల ఇరిపింపగోరుచున్నానని చెప్పిరి.
అయితే మంత్రిలకుగల కష్టము గలపరకలను. అనేక స్థాన
స్వపరిపాలనా సంస్థల యావత్కృతముల నన్నిటిని కృతీచేయ
వలసియుండును. అందులో ముఖ్యముగా కాపనసభ నుండు
అనేక రాజకీయపక్షములతో పరిచయవలసియున్నది అయితే
స్థానిక స్వపరిపాలనమునకు వాషిక్రాజనీతిని (పార్టీవారి
టిక్కెట్) చొరనీయకందులకు మిమ్ముల నే గోరుచున్నాను.
కాబట్టి మా న్యాయమును కొరికలకు సంప్రాప్తిచేయుట
మీకు విలుకలుగజేసికొందరని ఆశిచుచున్నాను. ఎల్లెక్రికు
స్కీము సందర్భములో, యిందువిషయము కడు శ్రద్ధ
బానిస పానీయ రవాణా సాహజునకు పూర్వపు మంత్రికి
నేను వందనముల తెలుపవలసియున్నది. నేను వైర్యముగానుండి
నవ్యము యీ ఎల్లెక్రిటి పెట్టించుచును ముందుజేయునని
నన్ను ఆయన ప్రభావములపైయు. తాను తిరుగుమే గవర్న
మెంటు యుమ్మనట్లు చేసెదనని కూడ చెప్పెను. ఆ
ప్రకారము అని సాంగ్రా అయిన ఆ సామ్య తినికొనడ
మొనరి. అది బాంకులో దిపోజులు చేయవలసింది. ఈ
చూటలతో మరల మంత్రియను అధ్యక్షునకు వందనముల నర్పిం
చుచు విరమించుచున్నాను.

రాజును భగవంతుడు రక్షించుగాక అను ఇంగ్లీషు
బాటియగోమును బాలకుల పాడిరి. అంతటితో 4-15 గంట
లకు సభముగి నెను.

విద్యుచ్ఛక్తి భవన శంఖసాధనము

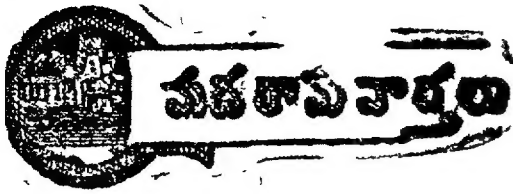
పిమ్మట రి గంటలకు విద్యుచ్ఛక్తి భవన శంఖసాధన
కార్యము జరుపింప 2,31 వేల జనులు వరకు వాటరువచ్చు
వద్ద ప్రత్యేకముగా నిర్మింపబడిన ప్రత్యేకాలంకృతమున
మందిరమున సమావేశమయిరి. సభ ప్రారంభ మయినది.
వైర్యము కృష్ణమూర్తి గారు ఎల్లెక్రిటి స్కీమును గురించిచెప్పిరి.
ఇది చాల ముదినమనియు ఈ ఎల్లెక్రిటి స్కీము పెట్టి యుమ్మ
చేసినందున కష్టములేదనియు ఆ యుమ్మను గులవుగా
తీర్చగలమనియు, వాటరువచ్చు మొట్టమొదట కూడించే
ధనమును యిందులకు గవర్న మెంటువారు వినియోగించి నిచ్చుట
లేదనియు అందువిషయము అట్టి మర్చనకు అంగీకరించు
నట్లుగా మంత్రి సమావేశపడియున్నదనియు, కోర్కె.
దాక్షిణ్య గుర్భారాయగారిని యీ బాటితో సంబంధించి
దాని జ్ఞాపకార్థముగా నిర్మింపబడి బోవుచున్న ఎల్లెక్రికు
పవర్ చూడనను శంఖసాధనము గాంచిపలసినది వైర్య
కోరెను.

ప్రభావానుభవము లేని యిట్టి సంతోషదాయక
మయిన కార్యమును జేయుచున్నట్లుకు తమ వందనములర్పిం
చిరి. ఈ విద్యుద్దీప విధానము అధికారమున కాంతి
నిచ్చుటయే గాక నిజమున సానిక స్వపరిపాలనా ప్రారంభ
మునకు అంతురార్పణముగా (న లె) ప రి గ మిం ప
గలదు అని ఆశించుచున్నాను. ఇంగ్లండ్ లో మ్యునిసిపల్ పరి
పాలనలో వ్యాపారపనబడినది యొక విషయము. గొప్ప
కాంతి నిచ్చుటకు విద్యుచ్ఛక్తిని యిక్కడ సప్లము చేయబోవు
చున్నాడు. నూర్యవారాయనమూర్తి నాయుడుగారి యభి
ప్రాయములో యిదికూడ వ్యాపారముగా మంచిదిగ పరిగ
మింపగలదని యున్నది ఎల్లెక్రిటి స్కీమును వాటరువచ్చుకు
సంబంధించిన సామ్యము మార్చి వినియోగపరచు విషయములో
నేను లుచుకలముగా గాని ప్రతిపాదముగా గాని చెప్పలేదు.
పావగలురాజు సాహజుయొక్క ప్రభావమున యీ
విద్యుచ్ఛక్తి విధానము వచ్చినట్లును ఆయన మూలమున యు
ముగా గ్రాంట్లు వచ్చినట్లును నూర్యవారాయనమూర్తి గారు
మ్యునిసిపాలిటీ వాటరు వందనార్పణముల గాంచింపు చెప్పిరి.
ఇవివిషయమున ఆయనకు అధిక శ్రద్ధగలవని నాకు తెలియును.
ఆయన చూచు మునిసిపాలిటీలలో సాంక్షుకు చేయించెను.
వచ్చులోను బ్లాంకెలోను విద్యుచ్ఛక్తిదీపములు యిప్పుడు పెట్ట
బడుచున్నవి. బ్లాంకెలో యిప్పుడు పురుకుగ నీ విషయ
మును చేయ గలగుచున్నాను. అట్టి విధముగానే కాకినాడ
కూడ చేయగలగని ఆశించుచున్నాను. తిరుగ వందనము లాన
రించుచు విరమించుచున్నాను. అని చెప్పి సభా సభ్యులకు
శంఖసాధనము మంత్రి గాంచింపెను. వైర్యము వందనార్పణ
ములతో సభ ముగి నెను.

పిమ్మట వైర్యముయొక్క టిపాట్టికి వాటరువచ్చు
కాంపాండులోనికి చాలమంది వారి ఇంగ్లీషు మొదట గల

అను రాంజనం దీపో, పొంబాయి = ముదరాను.

మహానామ

రవీంద్రనాథ టాగూరుగారి రాక:— ఇదివరలో ప్రకటించినట్లుగా రవీంద్రనాథ టాగూరుగారు శ్రీ పురానురాధ. గురువారం ఉదయవచ్చి వెంటనే సింగపూరు వెళ్లుటకై స్తీమరెక్కెదరు.

పానగల్లురాజుగారు కాంగ్రెసులో చేరరు

పానగల్లు రాజుగారు, గవర్నరుగారితో సంప్రతించిరి. ఆ సంభాషణ ప్రతిఫలముగా పానగల్లు రాజుగారు ఏ. పి. పొట్టే గారును కాంగ్రెసులో చేరుట సంభవించునని రాజుగారు తెలియజేసెను. కాని యీ విషయములో రాజుగారు రాము కృష్ణశర్మయలను కారేదని చెప్పిరి.

మహమ్మదీయులనభ:—ఈనెల 17 వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రము 5 గంటలకు తిరువళ్ళీటి వీచివద్ద మస్లిములీసువారి యాజమాన్యమున రంగీలా రసూలుకేసులో చెప్పబడిన తీర్పును వింటిమటకై గొప్పసభ జరుగును. సయ్యదు మహమ్మదు పాదుషా సాహెబుగారు రధ్యక్షతవహించురు.

ఆనాడు మహమ్మదీయులందఱు హాజరవుచునేనెదరు. ఆనాడు మాలానా ఘరీకేగారి నాయకత్వమున తిరువళ్ళీటి పెద్ద మసీదువద్దనుండి యొక పెద్దయూరేగింపు సాయంత్రము 4 గంటలకు బయలుదేరి సభాప్రదేశమునకు బోవును.

రాకపోకలు:— సర్ కే. వి. రెడ్డి నాయకుగారు ఆదివారం ఉదయం మద్రాసునవ్విరి

ఆన్. సత్యనారాయణగారు శేటి ఉదయం వచ్చిరి.

పెన్. డి. సింక్లరుగారు శేటిఉదయం వచ్చిరి.

ఆన్. మాకమై కేలుగారు గతరాత్రి తాడిపత్రి వెళ్లిరి.

రావుబహదూరు ఆన్. గోపాల్ స్వామి అయ్యంగారు గతరాత్రి గుంటూరువెళ్లిరి.

డిల్ బల్ ఆర్గ్యస్వామి మొదలియారుగారు తిరుచినాపల్లి గతరాత్రి వెళ్లిరి.

పనివాండ్ల సమ్మెలు:—శేటి ఉదయము సింగరేణుచెట్టిగారు పనివాండ్లసభలో నువ్వనంపిన విషయములను త్వరలో సమావేశపరచి ఏవోకొన్ని నిశ్చయమైన ఏర్పాట్లు చేయబడనని తెలియచున్నది. మానీకంపెనీ పనివాండ్ల వ్యవహారములను ప్రభుత్వమువారు పరిష్కరించినయెడల కార్మిక సంఘములే ఎకేభంది పరిష్కరించుకొన నిశ్చయపరచుకొన్నట్లు తెలియచున్నది.

కార్మిక కాభాధికారియై గవర్నరుమెంటు సభ్యుడుగా ఉన్న గాల్ ఖాజుబహదూర్ డాల్ మహమ్మదు ఉస్మాన్ సాహెబ్ బహదూర్ గారు ఉదయవచ్చునని వచ్చిరి. శ్రీ మాదా మదరాసులో నుండెదరు.

పనివాండ్ల సమ్మెలు:—శేటి ఉదయము సింగరేణుచెట్టిగారు పనివాండ్లసభలో నువ్వనంపిన విషయములను త్వరలో సమావేశపరచి ఏవోకొన్ని నిశ్చయమైన ఏర్పాట్లు చేయబడనని తెలియచున్నది. మానీకంపెనీ పనివాండ్ల వ్యవహారములను ప్రభుత్వమువారు పరిష్కరించినయెడల కార్మిక సంఘములే ఎకేభంది పరిష్కరించుకొన నిశ్చయపరచుకొన్నట్లు తెలియచున్నది.

కార్మిక కాభాధికారియై గవర్నరుమెంటు సభ్యుడుగా ఉన్న గాల్ ఖాజుబహదూర్ డాల్ మహమ్మదు ఉస్మాన్ సాహెబ్ బహదూర్ గారు ఉదయవచ్చునని వచ్చిరి. శ్రీ మాదా మదరాసులో నుండెదరు.

పనివాండ్ల సమ్మెలు:—శేటి ఉదయము సింగరేణుచెట్టిగారు పనివాండ్లసభలో నువ్వనంపిన విషయములను త్వరలో సమావేశపరచి ఏవోకొన్ని నిశ్చయమైన ఏర్పాట్లు చేయబడనని తెలియచున్నది. మానీకంపెనీ పనివాండ్ల వ్యవహారములను ప్రభుత్వమువారు పరిష్కరించినయెడల కార్మిక సంఘములే ఎకేభంది పరిష్కరించుకొన నిశ్చయపరచుకొన్నట్లు తెలియచున్నది.

కార్మిక కాభాధికారియై గవర్నరుమెంటు సభ్యుడుగా ఉన్న గాల్ ఖాజుబహదూర్ డాల్ మహమ్మదు ఉస్మాన్ సాహెబ్ బహదూర్ గారు ఉదయవచ్చునని వచ్చిరి. శ్రీ మాదా మదరాసులో నుండెదరు.

పనివాండ్ల సమ్మెలు:—శేటి ఉదయము సింగరేణుచెట్టిగారు పనివాండ్లసభలో నువ్వనంపిన విషయములను త్వరలో సమావేశపరచి ఏవోకొన్ని నిశ్చయమైన ఏర్పాట్లు చేయబడనని తెలియచున్నది. మానీకంపెనీ పనివాండ్ల వ్యవహారములను ప్రభుత్వమువారు పరిష్కరించినయెడల కార్మిక సంఘములే ఎకేభంది పరిష్కరించుకొన నిశ్చయపరచుకొన్నట్లు తెలియచున్నది.

కార్మిక కాభాధికారియై గవర్నరుమెంటు సభ్యుడుగా ఉన్న గాల్ ఖాజుబహదూర్ డాల్ మహమ్మదు ఉస్మాన్ సాహెబ్ బహదూర్ గారు ఉదయవచ్చునని వచ్చిరి. శ్రీ మాదా మదరాసులో నుండెదరు.

పనివాండ్ల సమ్మెలు:—శేటి ఉదయము సింగరేణుచెట్టిగారు పనివాండ్లసభలో నువ్వనంపిన విషయములను త్వరలో సమావేశపరచి ఏవోకొన్ని నిశ్చయమైన ఏర్పాట్లు చేయబడనని తెలియచున్నది. మానీకంపెనీ పనివాండ్ల వ్యవహారములను ప్రభుత్వమువారు పరిష్కరించినయెడల కార్మిక సంఘములే ఎకేభంది పరిష్కరించుకొన నిశ్చయపరచుకొన్నట్లు తెలియచున్నది.

కార్మిక కాభాధికారియై గవర్నరుమెంటు సభ్యుడుగా ఉన్న గాల్ ఖాజుబహదూర్ డాల్ మహమ్మదు ఉస్మాన్ సాహెబ్ బహదూర్ గారు ఉదయవచ్చునని వచ్చిరి. శ్రీ మాదా మదరాసులో నుండెదరు.

పనివాండ్ల సమ్మెలు:—శేటి ఉదయము సింగరేణుచెట్టిగారు పనివాండ్లసభలో నువ్వనంపిన విషయములను త్వరలో సమావేశపరచి ఏవోకొన్ని నిశ్చయమైన ఏర్పాట్లు చేయబడనని తెలియచున్నది. మానీకంపెనీ పనివాండ్ల వ్యవహారములను ప్రభుత్వమువారు పరిష్కరించినయెడల కార్మిక సంఘములే ఎకేభంది పరిష్కరించుకొన నిశ్చయపరచుకొన్నట్లు తెలియచున్నది.

కార్మిక కాభాధికారియై గవర్నరుమెంటు సభ్యుడుగా ఉన్న గాల్ ఖాజుబహదూర్ డాల్ మహమ్మదు ఉస్మాన్ సాహెబ్ బహదూర్ గారు ఉదయవచ్చునని వచ్చిరి. శ్రీ మాదా మదరాసులో నుండెదరు.

పనివాండ్ల సమ్మెలు:—శేటి ఉదయము సింగరేణుచెట్టిగారు పనివాండ్లసభలో నువ్వనంపిన విషయములను త్వరలో సమావేశపరచి ఏవోకొన్ని నిశ్చయమైన ఏర్పాట్లు చేయబడనని తెలియచున్నది. మానీకంపెనీ పనివాండ్ల వ్యవహారములను ప్రభుత్వమువారు పరిష్కరించినయెడల కార్మిక సంఘములే ఎకేభంది పరిష్కరించుకొన నిశ్చయపరచుకొన్నట్లు తెలియచున్నది.

కార్మిక కాభాధికారియై గవర్నరుమెంటు సభ్యుడుగా ఉన్న గాల్ ఖాజుబహదూర్ డాల్ మహమ్మదు ఉస్మాన్ సాహెబ్ బహదూర్ గారు ఉదయవచ్చునని వచ్చిరి. శ్రీ మాదా మదరాసులో నుండెదరు.

పనివాండ్ల సమ్మెలు:—శేటి ఉదయము సింగరేణుచెట్టిగారు పనివాండ్లసభలో నువ్వనంపిన విషయములను త్వరలో సమావేశపరచి ఏవోకొన్ని నిశ్చయమైన ఏర్పాట్లు చేయబడనని తెలియచున్నది. మానీకంపెనీ పనివాండ్ల వ్యవహారములను ప్రభుత్వమువారు పరిష్కరించినయెడల కార్మిక సంఘములే ఎకేభంది పరిష్కరించుకొన నిశ్చయపరచుకొన్నట్లు తెలియచున్నది.

కార్మిక కాభాధికారియై గవర్నరుమెంటు సభ్యుడుగా ఉన్న గాల్ ఖాజుబహదూర్ డాల్ మహమ్మదు ఉస్మాన్ సాహెబ్ బహదూర్ గారు ఉదయవచ్చునని వచ్చిరి. శ్రీ మాదా మదరాసులో నుండెదరు.

పనివాండ్ల సమ్మెలు:—శేటి ఉదయము సింగరేణుచెట్టిగారు పనివాండ్లసభలో నువ్వనంపిన విషయములను త్వరలో సమావేశపరచి ఏవోకొన్ని నిశ్చయమైన ఏర్పాట్లు చేయబడనని తెలియచున్నది. మానీకంపెనీ పనివాండ్ల వ్యవహారములను ప్రభుత్వమువారు పరిష్కరించినయెడల కార్మిక సంఘములే ఎకేభంది పరిష్కరించుకొన నిశ్చయపరచుకొన్నట్లు తెలియచున్నది.

కార్మిక కాభాధికారియై గవర్నరుమెంటు సభ్యుడుగా ఉన్న గాల్ ఖాజుబహదూర్ డాల్ మహమ్మదు ఉస్మాన్ సాహెబ్ బహదూర్ గారు ఉదయవచ్చునని వచ్చిరి. శ్రీ మాదా మదరాసులో నుండెదరు.

పనివాండ్ల సమ్మెలు:—శేటి ఉదయము సింగరేణుచెట్టిగారు పనివాండ్లసభలో నువ్వనంపిన విషయములను త్వరలో సమావేశపరచి ఏవోకొన్ని నిశ్చయమైన ఏర్పాట్లు చేయబడనని తెలియచున్నది. మానీకంపెనీ పనివాండ్ల వ్యవహారములను ప్రభుత్వమువారు పరిష్కరించినయెడల కార్మిక సంఘములే ఎకేభంది పరిష్కరించుకొన నిశ్చయపరచుకొన్నట్లు తెలియచున్నది.

కార్మిక కాభాధికారియై గవర్నరుమెంటు సభ్యుడుగా ఉన్న గాల్ ఖాజుబహదూర్ డాల్ మహమ్మదు ఉస్మాన్ సాహెబ్ బహదూర్ గారు ఉదయవచ్చునని వచ్చిరి. శ్రీ మాదా మదరాసులో నుండెదరు.

పనివాండ్ల సమ్మెలు:—శేటి ఉదయము సింగరేణుచెట్టిగారు పనివాండ్లసభలో నువ్వనంపిన విషయములను త్వరలో సమావేశపరచి ఏవోకొన్ని నిశ్చయమైన ఏర్పాట్లు చేయబడనని తెలియచున్నది. మానీకంపెనీ పనివాండ్ల వ్యవహారములను ప్రభుత్వమువారు పరిష్కరించినయెడల కార్మిక సంఘములే ఎకేభంది పరిష్కరించుకొన నిశ్చయపరచుకొన్నట్లు తెలియచున్నది.

కార్మిక కాభాధికారియై గవర్నరుమెంటు సభ్యుడుగా ఉన్న గాల్ ఖాజుబహదూర్ డాల్ మహమ్మదు ఉస్మాన్ సాహెబ్ బహదూర్ గారు ఉదయవచ్చునని వచ్చిరి. శ్రీ మాదా మదరాసులో నుండెదరు.

పనివాండ్ల సమ్మెలు:—శేటి ఉదయము సింగరేణుచెట్టిగారు పనివాండ్లసభలో నువ్వనంపిన విషయములను త్వరలో సమావేశపరచి ఏవోకొన్ని నిశ్చయమైన ఏర్పాట్లు చేయబడనని తెలియచున్నది. మానీకంపెనీ పనివాండ్ల వ్యవహారములను ప్రభుత్వమువారు పరిష్కరించినయెడల కార్మిక సంఘములే ఎకేభంది పరిష్కరించుకొన నిశ్చయపరచుకొన్నట్లు తెలియచున్నది.

కార్మిక కాభాధికారియై గవర్నరుమెంటు సభ్యుడుగా ఉన్న గాల్ ఖాజుబహదూర్ డాల్ మహమ్మదు ఉస్మాన్ సాహెబ్ బహదూర్ గారు ఉదయవచ్చునని వచ్చిరి. శ్రీ మాదా మదరాసులో నుండెదరు.

పనివాండ్ల సమ్మెలు:—శేటి ఉదయము సింగరేణుచెట్టిగారు పనివాండ్లసభలో నువ్వనంపిన విషయములను త్వరలో సమావేశపరచి ఏవోకొన్ని నిశ్చయమైన ఏర్పాట్లు చేయబడనని తెలియచున్నది. మానీకంపెనీ పనివాండ్ల వ్యవహారములను ప్రభుత్వమువారు పరిష్కరించినయెడల కార్మిక సంఘములే ఎకేభంది పరిష్కరించుకొన నిశ్చయపరచుకొన్నట్లు తెలియచున్నది.

కార్మిక కాభాధికారియై గవర్నరుమెంటు సభ్యుడుగా ఉన్న గాల్ ఖాజుబహదూర్ డాల్ మహమ్మదు ఉస్మాన్ సాహెబ్ బహదూర్ గారు ఉదయవచ్చునని వచ్చిరి. శ్రీ మాదా మదరాసులో నుండెదరు.

శాసనసభ్యుల ఆంతరంగికసమావేశము

దేవాదాయ ధర్మాదాయ

చట్టవిమర్శ

నేటిదినము ఫోర్టువెంటుబార్ని కోట్లో గాల్ పి. రంగ నాథమొదలియారుగారి యాజమాన్యమున శాసనసభ్యులు సమావేశమై సభజేరిరి. దేవాదాయ ధర్మాదాయ చట్టముయొక్క అనేక సవరణలనుగూర్చి చర్చించిరి. సర్ టి. సదాశివయ్యగారు, సి. వి. వెంకట్రమణి అయ్యగారు, కే. ఆర్. వెంకట్రామయ్యగారు, వి. మునిస్వామినాయుడుగారు, ఆన్. ఘనశ్యమొదలియారుగారు, సి. ఆర్. పార్థసారథి అయ్యంగారు, సి. వి. కోటేశ్వరగారు తదితరులు సభ్యులవచ్చిరి. దేవాదాయ పరిపాలకసంఘముయొక్క నిర్ణయరీతానుసారముగూర్చియు మరలయు యీ చట్టమును విస్తరించుచున్నదనియు గూర్చి చర్చించబడెను. శ్రీభూషణ కమిటీవారు యీ చర్చలను నిరసించెను.

మదరాసునందు పనిపాటులవారి సమ్మె

లేబరు కమిషనరువద్దకు రాయబారము

అధికారుల సలహా

మదరాసు, జూలై 11:—కార్మిక నాయకులు లేబరు కమిషనరు సర్ జార్జి పాకీసనుగారివద్దకు విన్నవించున రాయబారము వెళ్లి సమ్మె పరిస్థితుల చర్చించిరి. మానీ కంపెనీ దయోజనము ప్రెసుపమ్యులను త్వరలో పరిష్కరింపనియెడల న గ ర ము న తే ర్య రు ప రి క్ర మ లందు పనిచేయుచున్న పనిపాటుల జనులందఱు కౌక్కుమారుగా సమ్మెకట్టవలసి వచ్చునని తెలిపిరి. నగరమునందలి కార్మికలందఱును సమర్పిత సమ్మెకట్టుట యనగా దానివలన గమనింపఁబడు ముల నన్నిటిని బాగుగ విచారించితిరా యని లేబరు కమిషనరుడికిను. విచారించితిమని కార్మిక ప్రముఖులు ప్రత్యుత్తరమొసగి మొట్టమొదట బర్మా ఆయులు కంపెనీ కార్మికులచేతను మదరాసు పురపాలక సంఘపు పాకీవాండ్లను సమ్మె కట్టెదనని చెప్పిరి.

పాటీసు కమిషనరును లేబరు కమిషనరును, జనరలు వైపుకు జేయవద్దని సలహా వోపగిరి. (ఆ. ప్రె.)

పచ్చయప్పకళాశాల-పంచములు

పచ్చయప్ప ధర్మాదాయ ధర్మకర్తల పరిపాలనలో నున్న పాకీశాలయందును, కళాశాలయందును పంచములు చేర్చుకోబడకూడదాయను విషయమై హైకోర్టువారి తాఖీదును గూర్చి ధర్మకర్తలు తమ యభిప్రాయమును తెలియజేయుటకై విన్న జరిగిన సభలో చాలా గంభీరగోళము జరిగెను.

వి. తిరుమలై పిళ్లై, సి. వి. శివజ్ఞాన మొదలియారు ముత్యయ చెట్టి, వెంకటేశ్వర్లు పి. వి. నటరాజ మొదలియారు పి. టి. కుమారస్వామి చెట్టి, గోపతి వారాయణస్వామి చెట్టి గార్లు సభకు వచ్చిరి.

తిరుమలై పిళ్లైగారు అధ్యక్షతవహించిరి.

శివజ్ఞాన మొదలియారు, వెంకటేశ్వర్లు ముత్యయచెట్టి గార్లు పంచములు చేర్చుకోబడ కూడనని వోటునిచ్చిరి. మిగిలిన ముగ్గురు చేర్చుకోవచ్చునని వోటు నిచ్చిరి. మొత్తముమీద చేర్చుకోవలసిన తీర్మానింపబడెను.

లేబరు హాజరైన సభ్యుడు ఏ. రంగస్వామయ్యంగారు సభకు ఆలస్యముగా వచ్చినందున అప్పటికే వోటు తీసికోబడెను. తీర్మానమున కనుకూలముగా వోటు నివ్వవలెనని కోరిరి. కాని అనజ్ఞ యివ్వబడలేదు. అంతట పెద్ద ఆల్లరియ్యెను. వాద ప్రతివాదములు జరిగి సభ తిరిగి వాయిదా వేయబడెను.

రాబోవు పచ్చయప్ప ధర్మకర్తలసభలో యీ క్రింది తీర్మానము నుపపాదించబోవుచున్నామని జి. నారాయణస్వామిచెట్టిగారు తెలియజేసిరి. పంచములు చేర్చుకోబడకూడనని తీర్మానముచేయబడిన సభలో బోధసభ్యులు అనేకులు హాజరు అయియుండనందున ఆవిషయమై తిరిగి చర్చింపబడవలెను. కనుక చేసినతీర్మానమును పునర్విమర్శజేయుటకై శ్రీరామ ప్రత్యేకపథ యాచారములలో భాగమునవలెను.

గాంధీగారి సమక్షమున “క బీరు నాటకము”

రాఘవాచారిగారి భార్య శ్రీపాత్ర ధరించుట

ఈ నెల 9 తేదీని బెంగళూరులో ఖాదీనిధినిమిత్తమై బెంగళూరులో మహాత్మా గాంధీగారి యాజమాన్యమున “దీన బంధు క బీరు” నాటకము ప్రదర్శింపబడెను. ఈ నాటకప్రదర్శన మనేక విధముల జయప్రదముగా జరిగెను. వమూలై నద్రవ్యము ఉత్సాహకరముగా నుండెను. ఆ వారముతయు వర్షములు కరియుచుండక పోయినచో ఇంకను ఎక్కువ ప్రదర్శనము వమూలై యుండెడిదే. నాంది ప్రస్తావనమొదలు మంగళమువరకును మహాత్మా గాంధీగారు నాటకమునూచి చాలా ఆనందించిరి. నాటకాంతరము దీర్ఘోపన్యాసము గావించిరి. వారు తిరిగి స్వస్థతనొందిన తరువాత నింత దీర్ఘోపన్యాసమును వారుగావించి యుండలేదు. ఈ నాటకము వారికి మూడువిధములుగా ఆనందకరమయ్యెనని చెప్పిరి. నాటకము అత్యున్నతమైన రమ్యమైన హిందీ భాషాకైలిలో రచింపబడినదనియు ఆమెమారునాటక సంఘము వారా హిందీభాషయొక్క భావపటిమను సంపూర్ణ ప్రజ్వలతో ప్రకటించినదియు, పాత్రధారలందఱు ఖుద్దరతో తేవధారణముచేయుట చాలా యాదృష్టకరముగానున్నదనియు మహాత్ముల చెప్పిరి. ఈ కబీరు జీవితకథాసాక్ష్యమును గ్రహించి సభాసదు లెల్లరును తమ యనుదినజీవితమునం దాచరణలో బెట్టవలసినదని హిందీ ప్రదేశ మొనరించి నాటకసామాజికులను ఆకర్షించిరి.

ఈ నాటకప్రదర్శనమందొక నూతన విశేష మేనునగా గౌరవవతులంబులలోని ఘరానా స్త్రీలుకూడ పాత్రలనుధరించి నాటకరంగమునకు వచ్చిరి. ముప్రసిద్ధులగు లగు శ్రీయుత టి. రాఘవాచారిగారి సతీమణిగూడ నాటకరంగమునకు పాత్రధారిణియై విచ్చేసిరి. పురుషులకై స్త్రీవేషములను వేయుటచే నాటక ప్రదర్శనముయొక్క జీవకళ నశించుచున్నదనియు పురుషునియొక్క సహజోత్కృష్టము నశించుచున్నదనియు స్త్రీలుకూడ గౌరవహీనలేకుండ నాటకరంగమునకు రాదగుననియు రాఘవాచారిగారు ప్రపంచమునకు బోధించుచున్నట్లుగాక తామే యీ విషయమందు మర్గదర్శకులై వెలసిరి.

(ఒకవిలేఖరి)

కర్ణాటకము-గాంధీమహాత్ముడు

బెంగళూరు, జూలై 11:—గాంధీమహాత్ముడు అతిరకాలములోనే కర్ణాటకమునందును మైసూరునందును పర్యటనమును ప్రారంభించును. తత్సందర్భమున కర్ణాటకమున కద్దరు ప్రచారముకొరకు రు 45 వేలకు వెచ్చించుటకు ఆ భారతం సంఘమువారి రంగీకరించిరి. ఈమొత్తముతో కద్దరు తయారుజేయించి ప్రజలకు విక్రయించుటకు విరివిగ శేర్పాటుల జేసెదరు, (ఆ. ప్రె.)

రాజేంద్రప్రసాదుగారి సంచారము

వారు 16 వ తేదీని గుంటూరులోను, వీహారు నాయకు లగు శ్రీ ముత బాబు రాజేంద్రప్రసాద్ గారు ఆంధ్ర రాష్ట్రములో సంచారముచేయుటకు దయతో నంగీకరించిరి

17 జూలై తునిలోను 18-వతేది రాజమండ్రిమీదుగా శివగంగముచేరి ఆకోజు మరువాదు శివగంగములోను 20-వతేది సాయంత్రం విశాఖపట్టణములోను 21-వతేది ఒంగుళూరులోను గడపుదురు. శక్తిహంధ్రదేశమున, ఇతరపట్టణములను వ్యవధిచాలక వదలవలసి వచ్చినందులకు చింతిల్లుచున్నాను. వారు త్వరగా వీహారు చేరవలసియున్నది. ఖాదీ ఆభిరూప లందరు పైపట్టణములలో వారిని కలియపర్చును నంబ్యాలి, కర్నూలు ప్రాంతములవారు గుంటూరులో దర్శింపవచ్చును. వీరైనవోట్లకు రాగోరవను.

గొల్లపూడి శీతారామశాస్త్రి

కార్యదర్శి, ఆంధ్రకాఖా చరికాసంఘము.

దక్షిణ యిండియా కో-ఆపరేటివు

సంఘము లిమిటెడ్

వే. రామదాసుగారు అధ్యక్షులు

మొన్న జరిగిన సాదించియెస్ కో-ఆపరేటివు ఇన్స్టిట్యూటు లిమిటెడ్ యొక్క వార్షికసమావేశములో గాల్ వేవన రపు రామదాసు పంతులుగారు అధ్యక్షులుగాను పి. రామబాధు (ఆటోగ్రాఫ్) గారు ఉపాధ్యక్షులుగాను యున్నారని తెలిపిరి.

తిరిగి శాసనసభయెన్ని కలా?

ప్రస్తుత చెన్న పురిశాసనసభ రద్దుచేయబడునను వదంతి

సుంత్రివర్గమువారి నిశ్చయము

మంత్రులు తమచర్యల సమర్థించుకొనుటకు ప్రచారమును సాగించు ప్రయత్నములు

మదరాసు, జూలై 11-త్యరలో ప్రస్తుత చెన్న పురి శాసన సభను రద్దుచేసి, తిరిగి ఎన్నికల జరుపు నూచనలు భవవదు మన్నవి. కాంగ్రెసు పక్షమువాగును, జస్టిసు పక్షమువాగును గలిసి, స్వతంత్ర జాతీయపక్ష మంత్రులగ్రూపువారి సెడల ప్రస్తుత శాసనసభను రద్దుచేసి తిరిగి ఎన్నికలను జరిపించి ప్రజాభిప్రాయమును గమగొనుటకు మంత్రులగ్రూపు వారను ప్రభుత్వము వారు నిశ్చయించుకొనినట్లు తెలియజేయుచున్నది. జస్టిసు పక్షమువారు గావించు చున్న విమర్శలకు ఖండించి తమర్యల సమర్థించుకొనుటకు మంత్రులు నిశ్చయించుకొనిరి.

ప్రధాన మంత్రియగు డాక్టరు సుబ్బారాయణగారు ఈ కారము ఉదకమండలమును తేరినపిమ్మట స్వతంత్రజాతీయమంత్రి వర్గ వర్గల సమర్థించుటకు రాష్ట్ర మండలమును ప్రచారమైన ద్దుటకు బయలుదేరెదరు. వీరు ద్వితీయ బహుళవర్గమునందీ ప్రచారమును ప్రారంభించెదరు. (ఆ.ప్రె)

జస్టిసు పక్షమువారు కాంగ్రెసులో జేరరు ఉదకమండలము, జూలై 10- కోయంబూరులో బ్రాహ్మణేతరసభ వేళము ముగిసినపిమ్మట, పానుగల్లు రాజాగారు గవర్నరుగారికి ధర్మిందిరిని తెలియచున్నది. పానుగల్లు రాజాగారు గవర్నరుగారితో సంభాషించుచు, తానుగాని సర్ ఎ. పి. పాత్రోగారుగాని కాంగ్రెసుపక్షములో జేరమని చెప్పి రనిగూడ తెలియచున్నది. (దయిలీ ఎక్స్ ప్రెస్)

జస్టిసు పక్షము - కాంగ్రెసు

కె.వి.ఆర్. స్వామిగారి అభిప్రాయములు

రాజమహేంద్రవరము, జూలై 12:— జస్టిసు పక్షము వారు కాంగ్రెసునందు చేరుటకు గావించుకొనిన తీర్మానమును

గురించి ప్రశ్నింపగా, శాసనసభ్యులగు కె.వి.ఆర్. స్వామిగారికి నుడివిరి

తమను ధిక్కరించి స్వతంత్ర మంత్రివర్గము నేర్పబడినందు లకు గవర్నరుగారికి గూఢాచరమును నేర్పబడుటగాను జస్టిసుపక్ష మువారు కాంగ్రెసులో జేరుటకు తీర్మానించుకొనినను వాదన ను నే నెంతమాత్రమును విశ్వసించను. కోయంబూరు తీర్మాన మునకు పానుగల్లు రాజాగారే కారణము ద్వంద్వపరిపాలనను సాగించుటలో ఎంత అమానుషుల భరింపనియందునకు పా నుగల్లు రాజాగారికి బాధగ దెలియును. ఇరవీతొమ్మిది మూడవ గనుక, తన శాసనసభలో మంత్రివర్గముని స్వీకరింపనని పాన గల్లు రాజాగారు మొదలునుండియు చెప్పుచునేయుండిరి. వా రావిషయము నెప్పుడును వాచిపెట్టలేదు రాజాగారిట్టి యభిప్రాయముల గలిగి యున్నను వారిపక్షమువారు మాత్ర మంత ముందుకు జనుటకు అంగీకరింపక పోయిరి. జస్టిసుపక్షమువారు కాంగ్రెసులో చేరుట కెంతవ్యాధి త్యాగమొనర్చిరో ఈతీర్మానమువలన స్పష్టముగ దోయవచ్చెను ఇకమీద జస్టిసుపక్షమువారు మంత్రివర్గమువారిక ప్రాకులాడఁన్నమాట. కాంగ్రెసు జస్టిసుపక్షములు రెండును ఏకముగా నిడి, మనరచు ఏన కెప్పటికిని మోక్షములేదు. అట్టి సుమారు ర మిపు డుదెంచెను.

సర్ కె.వి.ఆర్. సర్ ఎ.పి. పాత్రోగారు మొదలగు జస్టిసుపక్షముల ప్రతినిధులైన ఖిరిని గురించి ప్రశ్నింపగా స్వామిగారు ప్రత్యుత్తరమొసరును కోయంబూరు సమావేశము వారు గావించినవర్ష తమకు లాభకరముగ నుండునా ఉండదా యను విషయమునుగురించి వారు తటస్థులయియుచున్నట్లు లెన్నదని నుడివిరి వారు తమ పక్షమువారి అభిప్రాయ మెట్లు లెన్నదాయని ము దుపట్టి జూచుచున్నారు. తమనిక ఎవ్వరు బలపరచువారు లేరని దోచినపుడు తెరచాపనువిప్పి ఎట్లుచెపు గాలివేస్తే ఆచైపుర దైదరు అనినుడివిరి. (ఆ.ప్రె)

గవర్నరసత్యాగ్రహము

అ.భా. జాతీయోప సంఘసభ

అన్నపూర్ణయ్యగారి తీర్మానము

రాజమహేంద్రవరము, జూలై 10:— రాజోవు అభిలభారత జాతీయోప సంఘసభయందు వచ్చురి అన్నపూర్ణయ్య గారి తీర్మానమును నుపపాదించెదనని నోటిసు కొనంగిరి.

“నాగపుర ఆయుధశాసన సత్యాగ్రహమునుగురించి గత అ.భా. జాతీయోపసంఘ సమావేశము వారు గావించిన తీర్మానమును కార్యనిర్వాహక సంఘమునా రాచరూపానికి దేనందుకు విచారించుచు ఈ సభవారిట్లు తీర్మానించుచున్నాడు. (1) ఆయుధశాసనమును దౌర్జన్యరాహిత్యముగ నుల్లంఘించుట సత్యాగ్రహతత్వమునకు విరుద్ధముగాదు. (2) ఆయుధముల ధరించుటకు ప్రతిభారతీయునకును హక్కుగలదు (3) నాగపుర సత్యాగ్రహోద్యమము వధుర సత్యాగ్రహోద్యమము సంపూర్ణముగ దౌర్జన్యరాహిత్యమైవది. జెయిలులో బాధ లనభవింపుచున్న నాగపుర సత్యాగ్రహ నాయకు డగు అనారీగారి నీసభవారు వృద్ధయౌవనమునకు నభివృద్ధినిచ్చుచు, దైర్యసాహసములతో నీ పోరాటమును సాగించుచున్న నాగపుర వధుర సత్యాగ్రహుల నీ సభవారు ఆభినందించుచున్నారు. అంతియగాక, కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు వెంటనే ఈ యుద్యమమునకు అభ్యర్థనమునొంది స్వరాజ్యము వచ్చునరకు సాధ్యమైనపుడై ఇతర ప్రాంతములందు గూడ ఇట్టి యుద్యమముల నేర్పరుపవలసివదని ఈ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు” (ఫీ.ప్రెసు)

మీకార్చురము, జూలై 10:—చరాసను దొంగతనముగ సంక్రమించి అత్యుచున్నట్టి గుంపుల మువ్వరకు రి నెలల కరివరకును 500 రూపాయల జరిమానాయు విధింపబడెను ఇరువురు ధిక్కుదగ్గరాలింపబడిరి. (ఫీ.ప్రెసు)

చైవాకు భారతవైద్య

సహాయకదళము నంపుట

ప్రభుత్వమువారి ఆజంకములు

గుజరాతు రాష్ట్రీయమువారి భూరివిరాళము

అహమ్మదాబాదు, జూలై 11:— చై నాకు వైద్యనేవాద దళము నంపుటకు ఏర్పాటుచేయుటకుగాను హిందుస్థానీ సేవా దళమువారికి రు 50,000 ల నొసరుటకు గుజరాతు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘమువారు తీర్మానించిరి.

ప్రభుత్వ ప్రతికూలవైఖరి

హుద్దీ, జూలై 11:— చై నాకుపంపబడు వైద్యనేవాద దళమునకు పానుపొద్దుల నొసగవలసినదని హిందుస్థానీ సేవాదళమువారు పెట్టినదడుఖాస్తు ప్రభుత్వమువారు రవలంబించిన ప్రతికూలవైఖరినిగురించియు ఈవిషయమై టి. సి. గోస్వామిగారి కిది ప్రభుత్వమువారికిని జరిగిన ఉత్తరప్రత్యుత్తరముల గురించియు హిందుస్థానీసేవాదళ. కాంగ్రెసుదర్శియగు డా॥ ఎన్. ఎస్. వాద్రికరుగారు ప్రీ.ప్రెసు విలేఖరితో నిలుబునుడివిరి.

వైద్యనేవాదదళము వెడలుటవలన చై నా రంగములందు గజగ ఫలితము సగురించి ఆలోచింపవలెనని చెప్పబడు ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశ్యము నాకర్థమగుటలేదు. వైద్యసహాయ మొనర్చుటకు కొలదిమందిని పంపుట చాలస్వల్పవిషయము. ఇంతమాత్రమున గజగుఫలితము లేమిటి? ఆకాశములు విరిగినదా వా? వైద్యనేవాదదళము బాధితులకు వైద్యసహాయ మొనర్చువలె నకు దయాద్రావిత్తముచే జరుపుచున్నది. ఆదళమును చై నాకు వెళ్ల విచ్చి ప్రభుత్వమువారు వికల భావమును గవ్వరచెదవని నమ్ముచున్నాము. మానగ దేశములగురించి ప్రభుత్వమువారికి విశ్వాసముగలిగి పానుపొద్దుల నిమ్మపరకు మే మూరకొనము. ఈలోగా వైద్యనేవాదదళము నంపుటకు అవసరముగ విరాళముల పనులు చేయుటకు ప్రతివారును పూనుకొనవలెను.

(ఫీ.ప్రెసు)

కాంగ్రెసు జస్టిసుపక్షము

(అంచె శివయ్యగారు, యామని)

కోయంబూరులో అవసర బ్రాహ్మణేతరసభసభజరిగినది. అందు జస్టిసు పక్షము కాంగ్రెసు నందు జేరుట, ఖద్దరు ధరించుట, కాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యము వచ్చుదనుక మంత్రి పదవుల స్వీకరింపబడుట మొదలగు తీర్మానములు చేసిరి. ఈ తీర్మానములు విని అనందించినవారలో ప్రథముడను నేనే. ఈతీర్మానములు ఆధిక సంఖ్యాకులచే అంగీకరింపబడినవి. వ్యతిరేకులు అల్పసంఖ్యాకులు.

బ్రాహ్మణేతరద్యమము

ఉదయించి కొన్ని వత్సరములు అయినది. నాయకులు గలిచిరి. పుస్తకము తత్వమేమి. సర్వసమత్వము ఇమ్మడిసాధ్య మగుట యెట్లు? బ్రాహ్మణాదుల బ్రాహ్మణద్యేషము (బ్రాహ్మణోద్యోగములకై పోటీ వీటివలన అభివృద్ధికి రాగలమని యెంచిరి యీ విధానమే ఉచితమైనదని యొక్క మైనని అభివృద్ధి కరమని తలచి మన నాయకులు అవలంబించిరి. 7 వత్సరములు గ అభివృద్ధిగ కానుపించెను. యీద్యేషగీతమువాడువలన లభించిన జయము, అభివృద్ధి బుద్ధుర (ప్రాయమైనది. బ్రాహ్మణేతర ద్యమభిమానినిగానీ, ద్యేషింపబడెనుగాను నేను కూడా బ్రాహ్మణేతరడను. మన నాయకులు 7 వత్సరముల అనుభవము వలన లోటును కనుగొన గలిగిరి. ఈవిధానము నాను నచ్చక పోయినందున ప్రవేశించలేదు. ఈ విధానములో మార్పులు కలుగుట దేశమునకు ప్రజలకు అందు బ్రాహ్మణేతరులకు శ్రేయస్కరమని నమ్ముచున్నాను. కాగితములపై తీర్మానములు ప్రయోజనముగావు నాయకుల అనుచరుల భావపరివర్తనము కావలెను.

జస్టిసు పక్షము

బ్రాహ్మణేతరద్యమ జనితమైన రాజకీయపక్షముయీ పక్షము తురిటిలో బోవక 7 వత్సరములబాలప్రాయమును పొంది విజ్ఞాన ద్యేష నిర్భయించుచున్నది. యీ పక్షము విధానము నకు బ్రాహ్మణేతర పుస్తక విధానమునకు భేదము లేదు. పేరుమాత్రము బ్రాహ్మణేతరులతెరపున నడుపుదురు పూర్వమాత్రము యీ జస్టిసు పక్షమువారిలో కొందరిది. యీ పక్షమువారు అభివృద్ధి యెట్లు అని దీర్ఘ ముగించిచారిచి కావలెనని ప్రభుత్వభాగ వరులైరి. కృత్రిమ తంత్రములవలన యీ పక్షమునకు కలిగిన విజయము, అభివృద్ధిలు తులభంకరములుగాని కాశ్యోతములు కాలేదు. యీపక్షము యీ రాష్ట్రముననే మొలకెత్తినది. యిక్కడనే ఊడించ నారంభించినది. ద్యేషగీతమును పాడినందు వలన ప్రయోజనము యెంత కలిగిన నాయకులు గ్రహించి లోటును సంస్కరించి నడవినచో జయము పొందగలరని నాకు నమ్మకముగలదు.

కాంగ్రెసు

యొక్క ముఖ్యాశయములు స్వాతంత్ర్యములు జస్టిసు పక్ష ముఖ్యాశయములు స్వాతంత్ర్యములు. ఈరెంటికిని హస్తముక కాంతరములేదా కనుపడుచున్నది. కాంగ్రెసునందు వ్యక్తిసంఘ మతము రాష్ట్రములకు ప్రవేశించ తావుగలదు కాంగ్రెసు ఆభిలభారత సంఘ. దానివలన నే మనము స్వాతంత్ర్యము దేశమునకు సంపాదించవలయును యింతవరకు రాజీవన హక్కులు దా నివలననేనని తెలుసుకొనుచున్నాము. యీ సంఘయే స్వాధీన భారతమునకు పార్లమెంటు కావోవుచున్నది. త్యాగధర్మము నలంబించిన కాంగ్రెసునందు స్థాన మాక్రమింపగలదు. కాంగ్రెసును సదికినవారు అందురిలో బ్రాహ్మణేతరులు చాలామంది గలరు. కాంగ్రెసు వాతావరణము సత్యధర్మ అహింస త్యాగ ములకు ప్రాముఖ్యము యిచ్చుచున్నది. యీ ధర్మములు అనలంబించి కాంగ్రెసులో సక్రమాంతరణజరిగినచో స్వాధీన భారతము లేజోవంతముగా ప్రకాశింపగలదు. భారతజనని కన్నీరుకుడిచి వోచార్చినచో సర్వుక్రులయ్యెదరు. భారతీయ కష్టములు తొలగినందుకు సంకల్పించగలరు. తన పుత్రుల కై పా మర్శములజూచి వున్నాంగలరు. యిటుల జరుగునాయని యీ బ్రాహ్మణేతరు డెమకుచూచుచున్నాడు. కాలము బ్రహ్మ స్వరూపము వ్యక్తి సంఘదేశము నుతములన్నియు కాలప్రవాహ మున బడిపోవలసినవే. బ్రాహ్మణేతర నాయకులు తాము అవలంబించిన యీ నూతనవిధానమువలన జయముపొందెదరుగాత కాంగ్రెసులోచేరి ద్యేషగీతములుపాడిన ప్రయోజనము యెప్ప టియుట్లు శూన్యమగును. యిది యుత్తరవిషయన శతబ్దము. ఆ మెరికాప్రెసిడెంటు విల్సన్ మహాశయుడు ప్రకటించిన స్వయం నిర్ణయ మూత్రమువలన అన్ని దేశములు జాతులు మేలుకొని పున్నవి. కుత్సికరాజనీతికొవిదులుజేయు మంత్రాంగములు పా రుటలేదు. దేశమునందలి ప్రజలకు రాజకీయ విజ్ఞానము కాలక్రమమున పరిచయమగుచున్నది. విమర్శనాశక్తి కలుగుచున్నది. రానురాను విద్యావాదములకు తావులేక పోవుచున్నది—గాన నాయాసలహాలనుకూడ దీర్ఘ విమర్శనా దృష్టితో ఆలోచించెదరు గాక!

మహాత్ముని

పర్యటనము

శ్రీమద్భగవద్గీత

గాంధీమహాత్ముడు నేటిది న మునుండియు మైసూరురాష్ట్రమునందు పర్యటనము నలుపునని తెలియుచున్నది. తిరిగి పర్యటనము నాంధ్రప్రదేశ్కు వచ్చిన తర్వాత మహాత్ముడు అఖింది నందుకు, ప్రజలు పరమేశ్వరుని కేతయు కృతజ్ఞతాపూర్వక వందనముల నిర్వహించుచున్నారు. మహాత్ముడు కొంతవరకు స్వస్థదేహుడయినను, పూర్వపు ఆరోగ్యమును పొందలేదు. వెనుకటి దారుణము గాని పటుత్వముగాని గనుపించదు. అందుచే సంతత ప్రయాణము నలుపుటకు వెనుకటివలె నిపుడు సాధ్యపడదు. మహాత్ముడు తొక నెలదినములపాటు మైసూరులో దిరిగి, బెంగళూరునగరముచే రెడరట. ఆ పిమ్మట తమిళనాడులో పర్యటనము సలిపెడరట. ఆరోగ్యము తిన్నగ నుండుచో, ఆంధ్రదేశమునకు జనవరిమాసములో రాగలరని తెలియుచున్నది. మహాత్ముడు డెక్కడనున్నను, అక్కడనుండి కద్దరు సంవేళము వెలునడుచునేయుండును. జనసామాన్యమున కుద్వేగము జరుగుచునే యుండును. శారీరికతక్తి క్షీణించుటచే, గాంధీమహాత్ముడు అన్ని ప్రదేశములకును రాలేకపోయినను, ప్రజ లెల్లరును మహాత్ముని సంవేళమును నిర్వహించుటకు బూనుకొనవలయును. బెంగళూరులో నిటీవల కద్దరు ప్రదర్శన సందర్భమునం దుపన్యసించుచు, జనసామాన్యపు కష్టములు తలపుచువచ్చి, గద్దవకంతుడయి అశ్రుపూరితనయచుడై, మహాత్ముడు మాటాడజాలకపోయెను. జనసామాన్యపు దుర్భరస్థితి గాంధీమహాత్ముని కనులయెదుట నెల్లపుడును బాడగట్టుటచేతనే, కద్దరును గూర్చి అతడెప్పుడును మొరపెట్టుచుండును.

మహాత్మునివలె జనసామాన్య సౌభాగ్యము కొర కెవర పరితపించుచుండురో, వా రెల్లరును కద్దరు నిర్మాణమునకు తోడ్పడకమానరు. ఇక్కార్యమును ఎల్లరును నిర్వహించినగాని, కొనసాగునటగాదు. శ్రేష్ఠు లేది యాచరింతురో తదితరులును దాని నాచరించెదరను గీతావాక్యము ననుసరించి, దేశనాయకులు తాము నూలునడుకుదు కద్దరును ధరించినగాని, సామాన్యజనులును ఆ మార్గము ననుసరింపరు. విస్తృతమయిన యాయాచారమును ప్రజలలో తిరిగి ప్రవేశపెట్టవలయును. కద్దరు ఎటుల నాశన మొందింపబడెనో, పండిత మదనమోహాని మాళవ్యాగారు దెలిపిన యుద్ధాత్ములు బట్టి గ్రహించవచ్చును. కద్దరుతోనే దేశ సౌభాగ్య ఘోషించెను. కద్దరు జనసామాన్య

స్థితిని చక్కబరచుచు, దేశ ద్రవ్యమును వెలుపలకు బోసేయకుండుటయగాక, సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధికిగూడ అనుకూలించగలదు. ఇట్టి స్థితిలో కద్దరుకు అన్ని పక్షములవారును అన్ని సంఘములవారును తోడ్పడుట యత్యావశ్యకము. గాంధీమహాత్ముడు దేశ నాయకత్వమును నిర్వహించుట లేదని తలంపవలదు. ఏది శాశ్వత లాభకరమో, ఏది వివాదముల కతీతమో, ఏది సంతత శాశ్వతాస్పహమును పురికొల్పునో, ఏది స్వరాజ్యమునకు ఎదురు బునాదుల నాటనో, అట్టి ప్రయోజనమునకై గాంధీమహాత్ముడు సర్వశక్తులను ధారబోయుచున్నాడు ప్రయోజనరహితమగు వాక్కులహములతో ఆయి పాల్గొనుటలేదు. స్వత్ర రాజకీయ చరిత్రను వ్రాయుట తలపించుచో, గాంధీమహాత్ముడే ప్రజాశక్తిని బలపరచుచు, స్వరాజ్యాగ్రహణమునకు తోడ్పడెనని, చరిత్రకారుడు వ్రాయక మానడు మహాత్ముడు రాజకీయ విషయములను విచారణ ననునూహ ప్రయోగింప దెలుపకమానడు. గాంధీమహాత్ముడు స్వత్ర రాజకీయారోశనమునందు పాల్గొనుట మానినవిమ్మట, దేశమున జరిగిన యభివృద్ధి ఏమయినగలదా? శాసనసభలలో జరిగిన కార్యములవలన, దేశమునందు ఉత్సాహము ప్రబలెనా? పరిస్థితులు నానాటికి తీసికట్టులోకి రాలేదా? నిర్మాణ కార్యక్రమమును నిర్వహించు వారు అధికముగ బయలుదేరిరా? శాసనసభల వెలుపల ప్రజలలో స్వరాజ్యప్రబోధ మధికముగ గలిగెనా? శాసనోల్లంఘనమునకు ప్రజలు సంసిద్ధులు గావించబడిరా? లేదని తెప్పనచ్చును. అట్టి స్థితిలో, మహాత్ముడు సబర్బ తీ ఆశ్రమములో గూర్చుని జరిపిన కష్ట వివర్తనాకార్య మొక్కటిమే దేశమునకు నిజముగ లాభించెననుటకు సందియము లేదు. అందుచే మహాత్ముడు డిప్టికిని, నిజమగు రాజకీయ వ్యవహారములను విడువలేదు. అందుచే రాజకీయ సంస్కర్తలుగూడ మహాత్ముని సత్ప్రభుత్వములకు తోడ్పడుట లాభకరము త్వరలో దేశమునం దనుకూలపరిస్థితు లుదయింపకమానవు. ఏది లాభకరమో, ఏది శాశ్వత ప్రయోజనకరమో, ఏది ఆదర్శకరమో, ఏది కేవల పటాభోష మో, గ్రహించగలశక్తి ప్రజలకు చేకూరగలకు. మహాత్ముడు సంపూర్ణ స్వస్థదేహుడై దేశాభ్యుదయమునకయి సంతత కృషి నలుపునటులు, పరమేశ్వరుడనుగ్రహించు గాక!

దర్బారులకు బోక తప్పదా?

కృష్ణాకల్మషగారి యభిప్రాయమును బట్టి, దర్బారుల కాహ్వానింపబడినవా రెల్లరును, వెడలక తప్పదని దోచుచున్నది. ఇట్టి సూత్రము గలదని, యిదివరకు ప్రజలెరుగరు. బిరుదులను ప్రసాదించుటకు, కల్మషగారి రిటీవల నొక దర్బారును గావించిరి. పిలువబడిన వారిలో దర్బారుకు వెడలనివారికి కల్మషగారి నొక లేఖ నంపిరట. జబ్బుగనున్నగాని, ఊరిలో లేకున్నగాని దప్ప యితర, సందర్భములలో దర్బారుకు బోకుండుట అసాధారణమనియు, అట్టి వారు తాము రానికారణమును దెలుపుట మామూలనియు, లేఖలో సూచించిరట. ఇక ముందు పిలువబడినవా రెవరయినను రాక, కారణమును దెలుపని యెడల, ఆహ్వానమును నిరాక

రించునటుల భావించబడునని, కల్మషగారు మందలించిరి. ఇది ఎట్టి ఉత్తరువో తెలియకున్నది. దర్బారులకు హాజరుగావలసిన బాధ్యత పురవాసుపై గలదని తలంపజాలము. దర్బారులకే గాదు, మరి మే యితర సభల కయినను ఆహ్వానము చేరిన మాత్రాన, హాజరుగాక తప్పదా? కారణమును తెలుపక బోయినంతమాత్రాన, రానివారు నిందాస్థులగుదురా? బందరు హైకోర్టువేకిగ వారణాసి సుప్రహ్యుక్తం పాతులుగారు కల్మషగారికి తగు ప్రత్యుత్తర మొసగిరి. కొంతకాలము నుండియు బిరుదులసభలకు హాజరుగ ఆచారము తగ్గిపోయినది. బిరుదులనిన, లక్ష్యము తగ్గినది. హిందూదేశమునందే గాక ఇంగ్లండునందుగూడ ప్రభుత్వమువారు బిరుదుల నిచ్చుపద్ధతిని మానుట యవసరమను నిభిప్రాయము వ్యాపించుచున్నది. దేశసేవ తేయువార లనేకులు ప్రభుత్వసన్మానము విడుముటలేదు. బిరుదుల బడయువారిలో ఎలు పుననలిపిన దేశసేవపద్ధియో బోధపడకున్నది. బిరుదులను త్యజించవలె నను పక్షమువారే గాక, తదితరులలోగూడ బిరుదులనిన లక్ష్యము తొలగినది. పూర్వమును బిరుదులుగలవానికి పును సంఘములోగలిగిడి ప్రత్యేకగౌరవ మేదియు కనుపించదు. అట్టితెరి, సుప్రహ్యుక్తం పాతులుగారు సూచించినటుల, జబ్బుచేయుటయు, ఊరిలో లేకపోవుటయు మాత్రమేగాక, బిరుదుల ప్రదానపు పద్ధతిపట్ల గల ఏవగింపు గూడ దర్బారులకు హాజరు గాకపోవుటకు కారణముగావచ్చును. హాజరు గావోవుటకు కారణమును వ్రాసిన వ్రాయవచ్చునుగాని, వ్రాయకపోవుట లోపముగానేరదు. అట్టివారు మెం మోటరు చేతనేమి, ఉపేక్షచేకేమి, రాజాలమని బడులు వ్రాయకుండునెడల, అధికారు లంతటితో యూరకొనుట మేలు. అధికారులదృష్టిలో, హాజరుగట వినిగావచ్చును గాని, ప్రజలదృష్టి కట్టివిని గోచరింపదు. ఇకముందెట్టి చర్యలకు కల్మషగారి రెడమి య కుండురని తలచెదము.

మూడున్నరకోట్ల వినియోగము

రాష్ట్రకపుముల రద్దవలన, మద్రాసు ప్రభుత్వమునకు మూడున్నరకోట్ల రూపాయలు మిగులును. ఏని నెటుల వినియోగింతురని ప్రశ్నింపగ, చాల భాగము మంత్రులకే యొసగబడుననియు, శాసనసభవారు సూచించువిధమున వారు ఖర్చుపెట్టుట మేలనియు, లా మొదలుగారు తంజావూరులో ముచ్చటించిరి. మద్రాసు మెయిలుపత్రిక యివిషయమై వ్యాఖ్యానము చేయుచు, శాసనసభ వారికి విచక్షణనిచ్చుట హానికర మని నిన్నటి దినము వ్రాసెను. శాసన సభ లనిన ఆంగ్లో హైందవ పత్రికల కెట్టి గౌరవము గలదో యిందు నుబట్టి యూహించవచ్చును. మద్రాసు మెయిలు పత్రిక మరియొక సలహానుగూడ మంత్రుల కొనగచున్నది. ఎవ రెంతజెప్పినను, మద్యపాననిషేధము నిమిత్త మీసామ్ము వినియోగింపగూడదని గోరుచున్నది. మద్యపాననిషేధ మవసరమని ప్రజలు దెలిపినపుడు, డబ్బులేదని ఆంగ్లో హైందవ పత్రిక లాడేపించుచుండును. సామ్ము దొరికినపుడు, దీని త్రింద డబ్బు ఖర్చుపెట్టగూడదని దెలుపుచుండును. మెయిలుపత్రిక బెదిరింపులను లక్ష్యపెట్టక, మద్యపాననిషేధ సంస్కరణము కొనసాగుటకై తగు

జాబులు

గుంటూరుమండల జాతీయవిద్యాలయము-తెనాలి

శ్రీయుత జాగ్రత్త మూడి కుప్యూమి చాదరిగారు గుంటూరు మండల జాతీయ విద్యాలయమునకు 116 రూపాయలు విరాళము పంపిరి శ్రీ చాదరిగారికి జాతీయవిద్యాలయమునకు విరాళము పంపినందుకు, మా పరిషత్తునందు సామర్థ్యమును తెలిపి యున్నాము

గ. శ్రీరామకృష్ణయ్య, అధ్యక్షుడు.

శ్రీశారదావికేతనము - గుంటూరు

శ్రీ శారదావికేతన భవననిర్మాణమునకు, పోషకము నకడ, ఈ క్రింద ఉదహరించబడిన భూరివిరాళము లొసంగబడినది

మొదటి శ్రీమత్కామరాజు దేవులూరు గు 500 లు, చివరివాకు నాగమామారావుగారు, పేరుకలపూడి గు 500 లు, శ్రీ పుల్లారాజుగారు గు 116 రూపాయలు, యండ్లూరి చినవీరయ్యగారు, మాచవరం, కనకమాల వివాహసంబంధమున గు 116 లు, శ్రీ ఉమామహేశ్వరరావుగారు, జబ్బర్లపూడి గు 116 లు వీరు శ్రీవిద్యాలయమునకు కనుపరచిన ఆభిమానము ఎంతయు ప్రశంసనీయును

పున్నవ లక్ష్మీబాయిమ్మ, కార్యదర్శి.

పశ్చిమ కృష్ణామండలవాసలకు విజ్ఞప్తి

కాంగ్రెసులో చేరదలచిన పశ్చిమ కృష్ణామండలవాసులు కాంగ్రెసు క్రిడమీద సంతకంచేసి స్వయంసాధనమునకు యితరులవారాగని పందా నాల్గవతరము చేర్చి వాళ్లు రకీదు పొందవలెనేగాని ఇతరులు అనేకులందరూ పున్న పాత రకీదు పుస్తకములను నా అనుమతి లేకుండా సంతకము చేసి యిచ్చిన రకీదులను కాంగ్రెసు పక్షముగా అంగీకరించబడదు. రకీదు పుస్తకములు కాపలనవారుగాని కాంగ్రెసు సభ్యులుగా చేరదలచినవారుగాని గవర్నరు పేరుతో పున్న కాంగ్రెసు ఆఫీసులో ఉదయం 11 గంటలకంటే తరువాత సాయంత్రం 4 గంటలలో పచ్చి పందా చేర్చించి మెంబరుగా చేరవచ్చును.

పశ్చిమ కృష్ణామండల కాంగ్రెసు కార్యసాహసము గవర్నరుపేరు-తెనాలి } కా. మధుసూదనరావు కార్యదర్శి

ఆంధ్రగీర్వాణ విద్యాపీఠము-కొవ్వూరు గోదావరి తీరము

ఈ సంగతి ఈ విద్యాపీఠమునుండి శిరోమణి ప్రిమి నరి పరీక్ష కిద్దరు, సంస్కృత విద్యాకా ప్రిమి నరి పరీక్షకు అయిదుగురు, యంట్లూరి పరీక్షకు 9 మందియును మొత్తము 16 మంది పరీక్షలకు పంపబడిరి వారిలో శిరోమణివిద్యార్థు లిద్దరున్నా, విద్యాకా విద్యార్థులు ఇద్దరున్నా, యంట్లూరి విద్యార్థులు ఎనమండుగ న్నా మొత్తము పన్నెండుమంది యుత్తీర్ణులువారని తెలియపర్చుట కానందించుచున్నాము గత సంగి రంలోగనన శిరోమణి విద్యాకా ప్రిమి నరి తరగతులు రెండునుగాక శిరోమణి, విద్యాకా ప్రిమి నరి తరగతు లను నూతనముగా యీ సంగి రం తెచ్చి సదరు పన్నెండు మందిని యితర విద్యార్థుల నిద్రలేపి చేర్చుకొని విద్యాకాల నడపుచున్నాము

ఈ విద్యాపీఠమున కిదివరలో విరాళములు సమర్పించిన దాతల ప్రవృత్తి సదరువిధముగా సాఫల్యమొందుచున్న సంగతి పాఠశాల కమిటీవారు సదరు దాతలకు నందనములతో నివేదించుచున్నారు

కొవ్వూరు, } వల్లూరి సూర్యనారాయణరావు, ప్రసిడెంటు
ది 10-7-27 }

పశ్చిమగోదావరి కళావంతుల విన్నవము

మద్రాసు గవర్నరు మెంటులో ప్రధానమంత్రియైన ఆనరబల్ డాక్టర్ పి. నల్లారావుగారికి, యల్. యల్. డి. వి. సి. యల్. బాబిజీగారికి మహాత్మా,

పడమటిగోదావరి జిల్లా కళావంతులసంఘము మెంబర్లమైన మేము మీకు మనఃపూర్వకమైన స్వాగత మిచ్చుచు చేయు విజ్ఞాపన.

మీరయిన మీరు మద్రాసు గవర్నరు మెంటువారి ప్రధానమంత్రివధిని సొండుట భారత యువజనభాగ్యము. వయస్సు, దేశసేవ, యున్నతపదవుల సొండుట కాలుకము గానని విశేషమున్నది. తాము భిక్షువుగ నలంబించిన సంప్రదంశ్చారము తమ వివాహాది సంస్కారములయందు భిక్షువుగ మాపబడిన కెంతయు ఆనందించుచున్నాము

నిన్ను జాతులని చెప్పబడువారికంటెను చాలా కానకబడి బహుగుణి నతో మా సంఘమున్నది కాని యిప్పుడు మేము మేల్కొలుచుచున్నాము. మా సంఘము బాగుపడున గ్రహము మా చించుచు పనిచేయుచున్న వారనేమిట గలరు. అందు చెప్పి పురి మన్న శ్రీమతి యామినీపూర్ణ తిలకమ్మగారు, గుడివాడ కాపురం లను వ. రా. శ్రీ. గుడినేప కుబ్జయ్యగారు మున్నగువారు దేశమందు పర్యటన మొనర్చుచు సంఘము యొనర్చుచున్నారు. శ్రీమతి తిలకమ్మగారు హిందూయవతి పేరిట పక్షపాతికను నడపించుచు, బాలికలకొరకు చెన్నపట్టావందలి కీత్ పాకేనందు శరణాలయము నడుపుచున్నార శ్రీయుత కుబ్జయ్యగారు గుంటూరులో విద్యాసంఘముపేర కొంత భవనము (ప్రొగ్రెస్సివ్ సంఘములోని బీదవిద్యార్థులకు సహాయ మొనర్చుచున్నారు. ఇతర హిందూవత్సలకుూడా మా కన్నీ బిడ్డలతోడవుచున్నారు. కాని గవర్నరు మెంటువారు ఇప్పటికిని మా కెంతమాత్రమును సహాయము చేయకుండుట బహువిచారకరము.

కాన నో మంత్రచర్య!

మీరను, మీద్యారా ప్రభుత్వమువారు మాకు సహాయముచేయ గోరుచున్నాము. మా సంఘమువారికి మద్రాసు శాసనసభయందును, జిల్లా, తాలూకా యూనియన్ శాసనసభలలోను, మున్సిసిపాలిటీలలోను ప్రశ్నోత్తరప్రాతినిధ్యము నివ్వకున్న మా కష్టములు మామవారుండరు గాన ప్రాతినిధ్య మిప్పించ గోరుచున్నాము

మా బీదవిద్యార్థులకు నిన్ను జాతులవలెనే యుచితముగ విద్య గావించుచున్నామే యెగోరుచున్నాము

మాకు శరణాలయములు హెచ్చుగ సాపేది గవర్నరు మెంటు సహాయము జేసినగాని సంఘబాధికలను ఆశ్రయము లేదు గాన శరణాలయముల సాపేదము, నన్న వానికి సహాయము చేయ గోరుచున్నాము.

దేవదాసీ యీనామల ననుభవించువారికి నృత్యముతో సంబంధములేకుండ ననుభవించుట కొకకట్టమును, బాధికలకు పడపుష్పాత్రియందు దింపకుండునట్లు కాసనమున్నా చేయించి సంఘమును గాపాడ గోరుచున్నాము.

మైసి ఉదహరించిన వానిని తమ మనస్సునందు దృఢముగ నుండుకొని మీరయికుబడి నుపయోగించి మాకు పూర్తిగ సహాయముచేయ వేరకున్నాము

పశ్చిమగోదావరిజిల్లా కళావంతుల సంఘసభ్యులు.

పశ్చిమగోదావరి జిల్లాబోర్డు బడ్జెటు మీటింగు

ఈ మీటింగు 12 వ తేదీన జరిగినది. ఇదివరలో యీ జిల్లానుగూర్చి కృష్ణాజిల్లాబోర్డు తీర్మానమై పనిజరుగుండా పడి యున్న టినిన్సిటి వెంటనే ఆవరణలోనికి తెచ్చుటకుతనస్రొట్టుచేయుటమైనది క్రొత్తపనులు ఏమియు యీ మీటింగులో చేయలేదు.

జిల్లాబోర్డు మీటింగు-ముఖ్యతీర్మానములు ఏలూరులో 4-వ తేదీన జరిగినది

(1) జిల్లాబోర్డుకార్యాలయం రు 20 లు లోపు వేతనము తీసుకొనువారిందరియొక్క అస్పృశ్యులగుంచి విచారించుటకు యీ దిగువవారితో కొక సబుకమిటీ వేయవలెనది.

- (1) అగ్రశ్రేణిలు
- (2) వేగవేగ సుందర రామరాజుగారు
- (3) సోమంచి శివారామయ్యగారు
- (4) వంశీ రామచంద్ర చాదరిగారు
- (5) గంధి వెంకటరెడిగారు
- (2) శ్రీమతి యామినీపూర్ణ తిలకమ్మగారు వారి హిందూయవతీకారాలనును గ్రామీయులకుమని కొరగా రు 200/- యిచ్చుటకు తీర్మానించడమైనది.

(3) ఇదివరలో కృష్ణాజిల్లాబోర్డులో వుండగా చాల కాలము క్రితము కొన్ని హయ్యరులవలె మెంటరి స్కూళ్లను మిడిల్ స్కూళ్లుగా చేయుటకు తీర్మానించడమైనది. ఆ తీర్మానమును వెంటబరు వెలనంది అమలులోనికి తెచ్చుటకు బడ్జెటులో ఏర్పాటుచేసి క్రొత్త మిడిల్ స్కూళ్లను పెట్టుటకు తీర్మానించడమైనది. మ.రా. బోర్డులో ఏ కొలదిమంది ఆంగ్ల విద్యార్థులలో బోర్డులో ఆంగ్లమును మాట్లాడుచుండగా శ్రీయుత కలెండ్రి గంగారాజుగారు యదివరకు మీటింగులోను ఈ మీటింగులోను ఆంగ్లముననే బోర్డులో మాట్లాడవలెనని అనేకసార్లు చెప్పుచుండెరి. ఇది ముందు మీటింగులనంది అయినా అమలులోనికి తెచ్చెదరు గాక!

(స్వకీయవిలేఖరి)

వృత్తాంతలేఖలు

శ్రీయుత మోతే నారాయణరావు జమీందారుగారికి స్వాగతము

(ఒకవిలేఖరి)

జూలై 10:—దేశపర్యటనమునకు వెళ్లిన శ్రీయుత మోతే నారాయణరావు జమీందారు యం. యల్. సి. గారు యీనామల ఉపయము కలకత్తామైదులో యేలూరు చేరినారు. వారికి వై. లక్ష్మీమణునంద స్వాగతమిచ్చుట వై. పురజులు చాలవంది ప్రేమమును విచ్చేసివారు. మైదు ప్లాటు భారమునంద ఆగిన వెంటనే శ్రీ నారాయణరావుగారు తమ మిత్రులనుమాది చిరునవ్వుతో క్రిందికి దిగివారు. వెంటనే శ్రీయుత మాజీటి రామచంద్రరావు గారును, బల్లద్రామయ్యయ్య (శేషిగారును, నారాయణ కృష్ణమూర్తిగారును పుష్పావేరరాజుగారును వారిని పుష్పమాలలంకృతులను జేసిరి. ఆర్యవైశ్య యువజన మహాసభ దిగ్విజయముగ జరిగించి ముఖ్యమంత్రి సాంఘిక సమన్వయకు తీర్మానించినందులకు వారిని అభినందించుచు మహాత్మాగాంధీకి జేయుచు జేతే ధ్వజులతోను, కరతాశస్వతులతోను అన్నట ప్రజలందరు తమ యువవ్యాసమును ఆనందమును వేరిచ్చిరి.

ఆర్యవైశ్య యువజనసంఘమువారు ఈక్రింది స్వాగత పత్రము నొసంగిరి.

స్వాగతము

శ్రీయుత మోతే నారాయణరావు జమీందారు యం. యల్. సి. గారికి

మహాత్మా! నమస్కారములు.

దేశకాలపరిస్థితులు బాగాగ ననుకూలించుటకు దేవాలయ మొనర్చి పనులుంబయుతో అనేక పూర్వాదీక్షలను సందర్శించి తిరిగివచ్చి మహాత్మాగారింప జేసిన మీకు స్వాగతము.

ఈ పర్యటనముచే మీకుగల యనభివృద్ధి మహా దేశ సేవారాధనకు మరింతోద్వేగు గాత యని భగవానుని ప్రార్థించుచున్నాము

తమరు సర్వయున్న విదేశీభవనము, తమచేయూరెచ్చ సాపేదపడిన జాతీయవిద్యాలయము, తమచే నిరాలంకముగా నిర్వహించబడుచున్న పరిశ్రామికాలయములు (Jute and Rice Mills) తమచే పునఃనిర్మింపబడుచున్న ఆంధ్రనాటక కళ తమచే ప్రాప్తినింపబడుచున్న భిక్షునిలయము మొదలగు గొప్పసంస్థలు మీదేశసేవార్థమై వెల్లకెందుచున్నవి ఆర్యవైశ్య యువజన మహాభివృద్ధిముగ శిష్యులకు బడి నేలనందు. భిక్షు జయప్రముగ జరిగించి సంఘాభివృద్ధియ మును ముఖ్యశ్రేణులగు రిజిస్ట్రారులంతర శ్రీ పునఃసాహస ముఖ్యసమన్వయకు, చర్చించి యామోదించుట వైశ్యసంఘము నకు మిక్కిలి మేలనర్హియున్నారు. మిక్కిలిత్వైచి రములైన తీర్మానములను నిర్వహించుట మీ కామర్థము వర్ణనా తీయు.

మహాత్మా! ఆర్యవైశ్యలోధారక! మీసర్వసర్వకార్యదిక్ష సమసాధనంబు దగూర్చిపూర్వము నొక్కిలంత కరణము దేశసేవారంబు ఆర్యవైశ్య యువజనుల లోకమునకు మార్గదర్శకంబై వెలయు గాక!

మహాత్మా! మహాత్మా! నేటినుండి మీ యువమండలమై మిమ్ములే యాదర్శముగ గొని మీనాయకత్వమున ఆర్యవైశ్యలోకమునకు సేవకేయుటకు పూనుకొనియున్నార మని మా హృదయపూర్వకముగ శిష్యగతపత్రమును తమకు నివేదించుచున్నాము.

జిల్లా

ఆర్యవైశ్య యువజనసంఘము,

ఏలూరు.

తమకు ప్రీతితో నొసంగిన స్వాగతపత్రమును జ్ఞాపించి యిట్లు యువభ్యంగించిరి.

సోదరులారా!

మీరల్లరు నాయందు మాపించిన ప్రేమగోపరి గులకు నానందములు. నాయందేవో గొప్ప విశేషము భుజింపబట్టు తలంచుటకు తమ సహజప్రేమకు కారణము. ద్వితీయ ఆర్యవైశ్య మహాసభ దిగ్విజయముగ జరిగించి శ్రీనా మని చిహ్నము నేనంతయు సంపదించుచున్నాను. మహాసభ జయప్రద

ముగ జగమును నేను నిమిత్తమాత్రమున అంగుకు మీరొనర్చిన అభివృద్ధియు నే నెంత మాత్రము కై కొన జాలను. యువ జనము మా సభకు ప్రతినిధులుగ శేలంపట్టామును వయస్సేన వనరువజసోమరులగు ప్రళయ శనీయులు సంఘ సంస్కార సమస్యలలో ముఖ్యముగ కన్పించు తంతు వివాహవియముగా ప్రప్రథమమున కొన్ని అభిప్రాయ భేదములు కనబరచినను, తీవ్రస్వభావిన పిళ్ళై ప్రతినిధులందు సరికొత్తవారితో వాగ్వివాదములు జరిపి కార్యక్రమమును అత్యుత్సాహంతో జరిపించిన సోమగ్రతింధు లందు యింతయు విందలేదులు. మువ్వడేకలన్నియు వివాదభారితే ఆమోదింపజేయగ నిరాము తీర్మానములు ఆంధ్రాలోనికి సమర్పించేము బాధించు అందరియందును నన్నది. ఈ ర్యావరణయందు తమకుగల యుత్సాహము నేరగినను, ఈ శ్వేతానుగ్రహముల అనతికాలములో వనస సమన కొన్ని ముఖ్యసంస్కారములను లేక మరీ నమ్ముచున్నాను."

శ్రీ నారాయణరావుగారు పుస్తకలంకృతుడైన పితవ స్థుభుబంధిలో బతులుచేరి. వారి మిత్రులందు మోటారు కార్లలోను గుర్రపుబండ్లలోను ముఖ్యపీఠులవ్వారా వారిపేట నారాయణరావుగారి భవనమునకు జరిగిరి. అచ్చట యిష్టాగోష్ఠి సంభాషణలు ఒక ఆరగంబవరకు జరిగినవి అందఱును అమితా సంసమంతో తమ పని స్వగృహముల కేరి.

చిత్తూరు

(స్వకీయ విలేఖరి)

గ్రామపంచాయతీ కోర్టు

జూలై 10:—శ్రీయుతులు అబ్బా చెట్టిగారు పై సంస్థయందలి సభ్యత్వమును వదులుకొనుటచే పక్షపాతిరహితులును, రిజిస్టరు ను చేదావనను శ్రీయుతులు కృష్ణమూర్తి నాయకుగారు వారిస్థానే సభ్యులుగ నెక్కుకొనబడిరి.

ఉద్యోగుల మాన్యులు నియామకములు

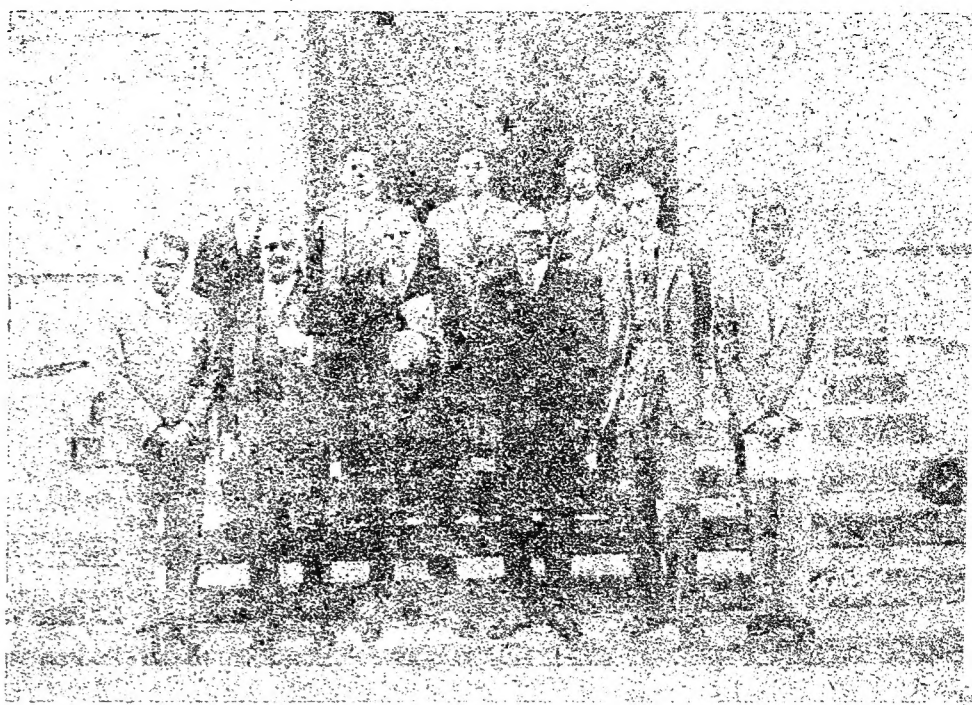
మా పురమునకు స్పెషలు మాజిస్ట్రేటుగా శ్రీయుతులు పొట్టి రామయ్య చెట్టిగారు నియమింపబడిరి, శ్రీయుం సోమ రాజు చెట్టిగారు జనరలు డ్యూటీమీద డిప్యూటీ కలెక్టరుగా నియమింపబడిరి. ఈ యారిలో సుప్రసిద్ధ న్యాయవాదిగాను, ప్రస్తుతము రాణిపేటలో డిప్యూటీ మునిసిపాలు నుండు శ్రీ యుతులు పి. డి. తులసిరావు ముదల్యారుగారు శ్రీరామకృష్ణు నకు అడివనల్ డిప్యూటీ మునిసిపాలు నియమింపబడిరి.

విద్యాశాఖ

స్థానిక బోర్డు ఉన్నత పాఠశాలయందు చదువలయునని వివిధ ప్రాంత్యములనుండి, పాఠశాలయందు ఫలములేదగుట చే నాశాఖలపై మరణింపబడుచున్నాడు. ఈమండలములో నందు యాత్రమునకు సమీపమునకు పురు నిద్యాధ్యక్షు బతు టపాలయమునకిం దున్నట్లును సిద్ధించును ఇట్టి పురుముడి విద్యార్థులను తొలగించి, మండలవాసులను విద్యావంతులచేయఁ దలచిందో నీబోర్డు పాఠశాలయందు వివిధముల నేర్పాటుచేయ వలయును లేక, విద్యాభివృద్ధుల శ్రీ బంగారుపాశ్చేపు జమీందారి పాఠశాలను హైస్కూలుగా చేయఁలయును. డిప్యూటీ బోర్డు ప్రెసిడెంటుగారు శ్రీయుతులు బి. మునుస్వామినాయకుగారు దీనినిబట్టి కొంత క్రోధవహించుట మేలని తలచుచున్నాము.

నాటక ప్రదర్శనము

ఆంధ్రదేశమును ప్రఖ్యాతిగాంచెట్టియు సుప్రసిద్ధ నటులు నరు శ్రీయతి వి. వెంకటాచార్యుగారిచే నిర్వహింప బడు శ్రీ బాలసరస్వతి నాటకసభ గారు మాపురమందొకపక్ష మునుండియు సాంఘికములు పారాణికములగు నుత్తమనాట కములను ప్రదర్శించి పౌరుల నానందపరచుచున్నారు. గతరాత్రి (9-7-27) నాడు ప్రదర్శింపబడెను "కనక తార" యను నాటక మత్యంతరసంకరముగఁ బ్రదర్శింపబడెను. ఆంధ్రనటశేఖర ఓరు దాడితుల శ్రీయుతులు, వల్లూరి వెంకటబాబ్బారావుగారు ప్రారంభన, పాత్రనుధరించి తమ సహజ గాంభీర్యభక్తిములతో ప్రేక్షకుల నానందపఱచిరి కనల పాత్రధారి శ్రీ వెంకటాచార్యుగారు, పల్లెట పార్థసారథి శ్రీ ధూళిపాళ్ల రామారావు గారు, చెంబడివాని పాత్రధారులు శ్రీ గోపాలరావుగారు ప్రత్యేక ప్రశంసార్హులు స్వయము సాంధ్రబాహుగఁ బ్రదర్శింపబడు కీరిసాంకములు పురజనులను నాడిరింపబడుగాక యని కోరుచున్నాము

జైహివా ఆంధ్రరాజ్యము కార్తికమహాసభ - భారత రాయబారపునభ్యులు

మొదటిసంపుట (ఎడమవైపునుండి) (1) కె. కురియను, (2) డాక్టరు ఆర్. పి. పరంజయి, (3) సర్ లూయి కర్నా, (4) సర్ అతులు చటర్జిగారు అభ్యక్షులు, (5) జె. వల్లభు, (6) జి. డి. బిర్లాగారు.

రెండవసంపుట:—(1) ఆర్. కె. దాసుగారు, (2) జి. నేతుంగారు. (3) యస్. లాల్ గారు, (4) వి. వి. గిరిగారు.

న ర సా పు రం

(స్వకీయ విలేఖరి)

కీ॥ శే॥ యర్రమిల్లి వెంకటరత్నంగారు

జూలై 10:—శ్రీయత యర్రమిల్లి వెంకటరత్నంగారు యీ నెల 6 వ తేదీ మధ్యాహ్నం రెండు గంటలకు స్వగృహంపైకి తెలుపుటకు చింతింపబడ్డారు. వీరివయస్సు 80 సం॥ ల వరకు ఉన్నది. వీరికాలములో వీరు సుప్రసిద్ధ న్యాయవాదులు. బాధకు లీడరు. గవర్న మెంటు ప్లీడరు. బారెస్టర్స్ యేషనుకు అభ్యక్షులు. ఇంకా గ్రామములోని ప్రధానమైన ఆనరే ఉద్యోగము తెన్నియేని చేపమున్నారని మాత్రాకా బోర్డునకు ఉపాధ్యక్షులు మూడు కమిటీ కార్యదర్శి మొదలగు యువ్యోగములకు వీరికాలములో బహుసభ్యులతో చేసి యుడిరి. దేశవార్తలకు తర్ఫీదేత వెంకటరత్నంగారు 6 లేక 6 సంవత్సరముల కింపు ప్లీడర్స్ యిని మానిషే ఉద్యోగముల నన్నిటిని వదిలివేసి ఇంటివద్దనే కాలక్షేపమును చేయుచుండిరి. భగవంతుని దయవలన వీరికి మరలయు ఆకస్మాత్తుగా పంభించినది. జ్వరముగాని మరి ఇతరమైన ఏదయ్యగాని రా లేదు. మాత్రాకా ప్రాముఖ్య విడిచిరి విన్నాము. వెనుక వీరికి పక్షపాతపుబ్బు చేసెడి ఈశ్వరుడు వీరి ఆత్మకు శాంతిని గలుగజేయుగాక!

ఉద్యోగపురంకతులు

శ్రీయుత ఆశివికలను గోపాలరావుగారు మా ప్రిన్సిపల్ డిప్యూటీ సర్దుగా రెండుకోజలకింపట చాట్ల పుచ్చకొనిరి. శ్రీయుత యెల్లె కెట్టి భరతరామ్మగారు, కోర్టు తెరచినకోజు ననే ఆశిమల్ మనసలుగా చాట్ల పుచ్చకొనిరి. మాజిల్లా ఆఫ్ గ్యాభికారియైన శ్రీయుత ఎస్. రంగస్వామి ఎల్. ఎస్. ఎస్. గారు షెంనుటిదనమున యిచ్చటకుకాంచేరి. మా గ్రామములో మున్ను మట్టువక్రల తాలూకాలోని మరికొన్ని గ్రామములలోను కలరాక్షేపము కొన్ని రిపోర్టు అయినట్లువిన్నాము.

మాకు డి. పి. డబ్ల్యు. సబ్ డివిజన్ ఆఫీసరుగా పనిచేసిన శ్రీయుత పురుషీ వెంకటరత్నంగారుగారియొద్ద అట్టుకెల్లినట్లున్న అందువలన ఆయనను బదిలీచేసినసంగతి యివరలోనే మీకు తెలియపరచితిని. ఇప్పుడు నూపరంపెంకింగ ఇంజనీయరుగారున్న ఎస్టాబ్లిష్మెంట్ ఇంజనీయర్ గారున్న ఇచ్చటకువచ్చి ఆంధ్రయమై తిరిగిచేసెట్లు విన్నాము.

కీ॥ శే॥ యర్రమిల్లి వెంకటరత్నంగారు

సర్వాపురములో భిక్షులవడసినవారును సుప్రసిద్ధ న్యాయవాదులు నరు శ్రీ యర్రమిల్లి వెంకటరత్నంగారు యీ నెల 6 వ తేదీ మంగళవారము మధ్యాహ్నం 2 గంటలకు తమ గౌరవశరీరమును త్యజించి స్వర్గస్థులయిరి వీరికి చనిపోవునప్పటికి యెట్లుబదియెట్లు దాటినవి శ్రీ

వెంకటరత్నంగారుగారు పూర్వకాలపు షష్టాంగము ప్లీడర్లైనను బి. యల్. పక్షిలో శత్రువుయిన న్యాయవాదుల కెంత మాత్రము తీసిపోరు. సుమారు మూడేండ్ల క్రితమువరకు వారు సహా నియమనే యుండెడివారు. మహాక్షిప్తసమస్య లలో వారి సలహా పొందకుండగను ప్లీడరులు మామంకంకం గను యీ డెబ్బలో యెవరున్నా వ్యాజ్యములు దాఖలుచేసేడి వారు కారు. వీరికి యువపురుగుమార్తెలు చనిపోవుటతో సుమారు పదునాల్గువత్సరములనుండి కోర్టును వెళ్లుచు మానిషే యింటివద్ద సలహాలను మాత్రము యిచ్చుచుండెడివారు. పంతులు గారు సుమారు యిరువదేనివత్సరములు తాలూకాబోర్డు వైసు ప్రెసిడెంటుగానుండి బోర్డువ్యవహారముల నతి నిపుణతతో నిర్వహించి ప్లేగ్గాంచిరి. టైలర్స్ సత్పాఠశాలకు సుమారు పది వత్సరములు వైసు ప్రెసిడెంటుగా నుండిరి. పెక్కురు లీడరులకు సహాయముచేసిరి. మంచి వితరణియరు.

సామాన్యముగా తండ్రులకు ప్రాప్తించని భాగ్యమీ పంతులుగారికి లభించినది. ఈయన ఏకపుత్రులు నారాయణ మూర్తి పంతులుగారు బి. యల్. పక్షి ప్యాసె హైకోర్టు వక్తై తండ్రిగారి వృద్ధాప్యమున వారి-గర్వనే సర్వాపురం కోర్టులలోనే న్యాయవాదినుండి తండ్రిగారివలెనే న్యాయవాది వృత్తి యందు కీర్తిని గడిచి టైలరు హైస్కూలుకు సెక్రటరీగా మాడ యెక్కుకోజికి తండ్రిగారికి పుత్రుని భాగ్యభాగ్యములు చూచుకోగలిగిన భాగ్యమును కలుగజేసి నిజమైన పుత్రుడని పించుకొనెను

వెంకటరత్నంగారు పంతులుగారు అతను వాయుసమగ యీ భౌతిక జీవమాత్రముగిందిరి. వీరి గౌరవార్థము తాలూకా బోర్డు ఆఫీసు, బోర్డు పాఠశాల, టైలరు హైస్కూలు, కోర్టుల పంతులుగారు స్వగృహంపై అరగంటలోపలనే మూసి వేయుబడెను. సబు కోర్టులో యిగ్నపై పంతులుగారును, మన సబు కోర్టులో శ్రీపాద. రామమూర్తి పంతులుగారును వెంకట రత్నంగారు పంతులుగారి శక్తి సామర్థ్యములనుబట్టి ప్రసంగించిన యనంతరము న్యాయాధిపతులు జైవా బోసంగిన తరువాత కోర్టును మూయబడెను.

సర్వాపురంలోని న్యాయవాదులు, ఉపాధ్యాయులు, తక్కిన సంపన్నగృహములు శ్వేతానవాటిక నెద్దకు కూడా వెళ్లి కీ॥ శే॥ యర్రమిల్లి వెంకటరత్నంగారు పంతులుగారి యెడల తమకు గల గౌరవమును మాపించిరి. పితృయోగముచే దుఃఖ సమద్రమున నన్న నారాయణమూర్తి పంతులుగారికిని వారి కుటుంబమునకును మా సానుభూతి తెలుపుచున్నాము. సర్వేశ్వరుడు వెంకటరత్నంగారు పంతులుగారి యాత్మకు శాంతినిసంపాదక!

(ఒకవిలేఖరి)

కలకత్తా, జూలై 11 —పది ఏండ్లు బాలికను హింసించినందులకు ఇత్తడి సామాన్యమువానికి 10 ఏండ్లు కఠినపరకము విధింపబడెను (శ్రీ పేరు)

ద్రవ్యమును వెచ్చి పవనమున విప్రజా
ప్రతినిధులు గోరవలయును. విద్య, అధ్యయనముల
యభివృద్ధికి సామ్య వినియోగములు జూడ
వలయును. రాష్ట్రకర్షణమును నులను
తగ్గింపగోరుట సహజము. కాని మాయుపత్రిక
పన్నులను తగ్గింపరాదని వాదించుచున్నది. ఇంత
కన్నను విచిత్రవాదము వేరుండదు. శాసనసభ్యు
లీవిషయమును బాగుగయోచించి, కప్పములసామ్య
ప్రజల శ్రేయోభివృద్ధి కునయోగ పడునటుల
బాచుట యవసరము.

ఇండియన్ ప్రిఫరెన్సు

హిందూదేశవత్తు వ్యాపార తేమమునకై,
ఇండియన్ ప్రిఫరెన్సు నవలంబించుట యవసరమని
జైము ఆఫ్ ఇండియాపత్రిక వ్రాయుచున్నది. ఈ
సూచనను భారతీయు లెవరును ఆమోదించరని
సమ్మతవచ్చును. బ్రిటీషు సామ్రాజ్య వత్తుములపై
అభిమానము వహించి, సామ్రాజ్యపు వెలుపలి
వత్తుములపై హేచ్చునను విధించుటయే, ఇండియన్
ప్రిఫరెన్సుకు ఫలమగును. ఇందువలన హిం
దూదేశమున కమిత నష్టము గలుగుననుటకు సంది
యములేదు. హిందూదేశపురుషులు మాంఛెస్టరు
లాంకుపైరుమిల్లుల పోటీకి తాళలేక బోవును.
ఇదివరకే లాంకుపైరు పోటీవలన, హిందూదేశ
వత్తువ్యాపారమడుగంటినది. ఇండియన్ ప్రిఫరెన్సు
వలన, లాంకుపైరు వ్యాపారము మరింత వృద్ధి
యగును. భారతదేశము, లాంకుపైరు వ్యాపారము
నందుచే ప్రోత్సాహపరుడవాలదు. విదేశవత్తు బహి
ష్కార మత్యావశ్యకము. సామ్రాజ్యమునందు
హిందూదేశము హిసాసానము నాక్రమించుచుండ,
ఇండియన్ ప్రిఫరెన్సు నేటుల జూడగలదు? సమా
నుల పట్టనే అభిమానము బెరుగును. సామ్రాజ్య
మునందు హిందూదేశము స్వాతంత్ర్యము బడసిన
పిమ్మట, ఇండియన్ ప్రిఫరెన్సు సంగతిగూర్చియో
చించవచ్చును. ఈలోపుగ ఆవిషయమును విచారింప
నక్కరలేదు. ఇదివరకే ఉక్కువిషయమున, ఇండియన్
ప్రిఫరెన్సు పద్ధతి ప్రవేశపెట్టబడినది. వత్తు
విషయమునగూడ ప్రవేశపెట్టబడుచో, అభివృద్ధి
కవకాశ ముండజాలదు. ఇండియన్ ప్రిఫరెన్సు
ను తీసెను అన్ని వత్తుములవారును ఏకగ్రీవముగ
నిరాకరించెదరని నమ్మదము.

హిందూమతధర్మాధాయ చట్టము

ఈచట్టము నేరీతిని నవరింపవలయునో విచా
రించుటకు, మంత్రి రంగనాథ మొదలిగొక సమా
నేతమునుకూర్చిరియు, ఆసమానేతమువారు నిన్నటి
దివము నుండియు చర్చించుచున్నారనియు, అసోసి
యేటెడు ప్రెస్సువారు దెలుపుచున్నారు. బోర్డును
నిలిపియుంచవలెనా లేదా యనువిషయమై చాల
సేపు చర్చజరిగెననియు, సభ్యులలో వలుపురు
బోర్డును నిలిపియుంచ గోరిరనియు, దెలియుచున్నది.
ఈసంగతి నిజమగుచో, విచారము గలుగకమానదు.
బోర్డువలన న్యయమధికముగ గలుగుచున్నది.
అందుకు దగినఫలము గనుపించలేదు. తొదకు కోర్టు
లకు బోక తప్పటలేదు. దేవాలయ ద్రవ్యమును
దేవాలయాభివృద్ధికి వినియోగించుట
లాభకరముగాని, వ్యయకరమగు
బోర్డుక్రిడ వినియోగించుటవలన యనుభవతే

లాభముండదు. బోర్డును రద్దుజేయవలయునని,
దేవాలయ సంస్కరణము గోరు వారే యడుగు
శున్నారు. ఇదిగక దేవాలయ ద్రవ్యము, మతము
కు సంబంధించిన ప్రయోజనములకు వినియోగింప
కుండ, ఏర్పాటు జరుగవలయును. ఈ విషయమై
తీవ్రచర్చ జరిగియుండెను. చట్టమును నవరించు
నపుడు, గుడూలో కళావంతుల స్త్రీలు నాట్యము
నలుపవలసిన విధిని, దొలగించి వారి పవిత్రతను
కాపాడవలయునని, తత్సంఘమువారు మొరలిడు
చున్నారు. వీరి మొరలను నఫలము గావించుట,
సమావేశము వారి ధర్మము.

పచ్చయప్ప కళాశాల: పంచములు

పచ్చయప్ప ధర్మములకు సంబంధించిన బ్రష్టీలు
పంచములను తమ పాఠశాలలోనికి దీసికొనగూడ
దని నిర్ణయించినందుల కెంతయు చింతించెదము.
చెన్నపురిలోని ప్రధానపట్టణమునం దింకను నిమ్మ
జాతుల బాలురను హిందూపాఠశాలలోనికి జేర్చు
కొననిచో, ఇతర ప్రదేశములలో పరిస్థితు లెటులుం
డునో యూహించవచ్చును. ఇట్టి నిర్ణయమువలన
కళాశాలా గౌరవమునకు తీరనిలోపము వాటిల్లును.
బ్రష్టీలలో వలుపురు బ్రాహ్మణేతరులు. వీరిలో
జప్తిసుముఖ్యులుగూడ గలరు. ఇట్టివారు నిమ్మ
జాతుల ప్రవేశము బనికరాదనుట ఎంత హాస్యాస్పద
మోదెలుపనక్కరలేదు. జప్తిసు నాయకులగు
తిరుమలపిళ్ల, శివజ్ఞానం మొదలియారుగార్లుపంచము
ప్రవేశమునకు ప్రతికూలముగ వోటిచ్చుట జూడ,
నిమ్మజాతుల విషయమున అగ్రజాతుల వారికింకను
కనికరము గలుగలేదని దోచును. ప్రవేశమున కను
కూలముగ వోటిచ్చిన ముప్పుకును తమధర్మమును
నెఱవేర్చిరని జెప్పవచ్చును. కాని యింతటితో
నీ ప్రశ్నయంతరింపదు. చెన్నపురిలోనేమి తదితర
ప్రదేశములలోనేమి, ఆందోళన జరుగుట తథ్యము.
నిమ్మజాతుల హక్కులను కొంతకాలము నిరోధిం
చుటకు సాధ్యపడునుగాని చిరకాలము సాధ్యపడదు.
హిందూసంఘమునకు జెందినవారిని, హిందూపాఠ
శాలలలోనికి రానియకుండుట, సంఘమునకు తీరని
కళంక మాపాదించుచున్నది.

కీ॥ శే॥ సర్ గంగారాంగారు

వ్యవసాయసంఘసభ్యులగు సర్ గంగారాం
గారు ఇంగ్లండులో చనిపోయిననువార్త, పంజాబు
కేగాక ఇతర ప్రాంతములకుగూడ విషాదము గలి
గించకమానదు. సర్ గంగారాంగారు తామార్జించిన
ధనమును దానధర్మములకై వినియోగించి, ధన్యు
లయిరి. విరంతూర్వాహములకొరకు, విశేషధన
మును వీరు వెచ్చించియుండిరి. ఇంతియగాక, ఉచిత
వైద్యాలయము, గ్రంథాలయము, పారిశ్రామిక
పాఠశాల, వాణిజ్యకళాశాలమున్నగు ప్రతిష్ఠాపనలకు
వీరు సహాయము జేసిరి. గంగారాంగారి నామము,
పంజాబునందు గృహనామయినది. ఇట్టివారి మరణ
మువలన, పాంచాంగమునకు తీరని కొరంతవాటి
ల్లగలదు. వ్యవసాయసంఘమునకు వారి యమూ
ల్యసహాయము దొలగిపోగలదు. సంఘసంస్కర
ణాభివృద్ధికి పాటుబడువారేయరుదు. అట్టివారిలో
నత్యుత్సాహవంతులగు సర్ గంగారాంగారు విగత
జీవులగుట, సంస్కరణోద్యమమునకు గొప్ప దుర
దృష్టమని ఎంచవచ్చును.

లోపము

రాయల్ కమిషన్ గూర్చి ముచ్చటప కుం
డుట వికటరునుగా ప్రసంగమునానలి గొప్ప
లోపమని, మాంఛెస్టరు గార్డియన్ పత్రిక వ్రాయు
చున్నది. ఇండియా టీనేసువారింకను ప్రిన్సిపల్స్ యము
గావింపలేదని, యీ పత్రికతోపు. రాయల్
కమిషన్ నుగూర్చి వికటరుటనుగారు బహిరంగ
ముగ జెప్పకబోయినను, వీరి యభిప్రాయమేమియో
తెలియుచునేయున్నది. వీరి ప్రసంగముబట్టి హిందూ
దేశమున కెట్టిసంస్కరణములు లభించునో జెప్ప
వచ్చును. స్వరాజ్య మొనగుటకు వీరి కష్టమున్న
టుల దోచదు. బ్రిటీషు ఆఫీసరులసంఖ్య యింకను
తక్కువయనియే, వీరివిచారము. లేబరు వత్తుము
వారు ఇంగ్లండును నిడంచుచునురని, వికటరుటను
గారు నిరసించుచున్నారు. ఇంగ్లండులోప మెన్న
డును చేయదనిచెప్పవారే, వీరికియుప్పులు. ఇంగ్లండు
బాగు గోరియున్నను, లోపమునుజూపుట వీరికి
బనికరాదు. ఇంగ్లండు లోపములను జూపి,
వానిని నవరించుటకు ప్రయత్నించువారే, నిజమగు
దేశాభిమానులు గాని, అన్నిటిని వైపుత
బూయువారు గారని కలుషకర్షణలేదు.

పూర్వాచార ప్రియుగమార్పు

అన్యమతములలోజేరిన హిందువులను స్వ
సంఘములోనికి దీసికొనుటకు, సంస్కర్తలు చాల
కాలమునుండియు ప్రయత్నించుచున్నను, పూర్వా
చార పరాయణులు వీరి ప్రయత్నములకు తోడ్పడ
కుండిరి. కాలమున కను బ్రాహ్మణులు మామూలు
గావింప నొల్లకుండిరి. కాని కట్టిహరిలోగూడ
మార్పు గలుగుచున్నటుల నేటివార్తలు దెలుపు
చున్నవి. మధ్యరాష్ట్రములలోని యోటమాలులో,
పూర్వాచార పరాయణులగు బ్రాహ్మణులు
శుద్ధిసంస్కరణమును తామే నిర్వహించెద మని
ముందుకు వచ్చిరట. కాలానుగుణ్యమగు మార్పుల
గావించుటకు, ప్రాచీనాచారప్రియులు సమ్మతించు
చో, సంఘాభివృద్ధి త్వరలో జేకూరుటకెట్టి యాటం
కముండజాలదు. సంస్కర్తలకయినను హిందూ
సంఘమును ధ్వంసముచేయు నుద్దేశ్యములేదని,
పూర్వాచార ప్రియులు గ్రహించుట ముఖ్యము.
ఉభయులును హిందూసంఘాభిమానులేగాన, ఏకీభ
వించి పనిచేయుట కవకాశము లెన్నియేని గలవు.

కీ॥ శే॥ సర్ గంగారాముగారు

గవర్నరుగారి విచారము

కీ॥ శే॥ సర్ గంగారాముగారి కరము
నకు తానును, తన ప్రభుత్వమువారును విచారించుచుంటి
మని వ్యవసాయపు రామును ము. వా. కి. సర్ గంగారా
ముగారి కమారుడగు లాలా శివ్ రాముగారి కను సాక్షభూ
తిని తెలుపవలసిన దనియు, పంజాబు గవర్నరుగారు
లండనునందలి హౌకమిషనునకు తిరిగివార్తనవేరి. (ఆ. ప్రి.)

ఆంగ్లో-మొదపురు మహమ్మదీయ బాలిక

నామరేఖలు

కలకత్తా, జూలై 11:—గొల్లెయిలమును జూచి
తేంటను ఆను ఆంగ్లో-మొదపురు తాను పెద్దాడ దలవిన
టుల నడించి ఆమెను తనతో రమ్మనను. “పంబధర్త నాకు
దొరకెను” అని యొక ముత్తము వ్రాసి గూమె యాతని
తో పారిపోయెను. ముద్దాము తింక ఎంబరేమువారియింటికి
యామెను గొంపోయెను. పోలీసువారు ఆమెను సాల్వా ప్రేమను
జూ పట్టుకొనిరి. (ప్రీ ప్రెస్.)

శ్రీ శ్రీ హిగ్గిన్సు గారు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

డబ్లిన్, జూలై 10:—హిగ్గిన్సుగారు న్యాయశాఖ, విదేశాంగ శాఖామంత్రిగారు, వైస్రాయికి సలహాదాతగా ఉన్నప్పుడు ఆయనకు 35. ఆయన తండ్రిని 1922 లో కాన్పూరులో తండ్రిగారికి తోడుకు వెళ్ళినది. వివాహముచే గవర్నరుజనరలు టింహిల్ గారికి పేన్లను. వైస్రాయి ఆఫీసులో ఆయనకి బంధువుగా ఉన్నది. ఆయనకి ప్రభుత్వ సంఘమునకి బంధువుగా ఉన్నది. కాన్పూరులో సహాయనిగ నియమించిరి 1921 ఆంగ్లో ఇండియన్ బిజినెస్ కు అంగీకరించిరి. 1922 లో న్యాయశాఖామంత్రిగారు నియమించబడిరి. 1922-23 లో న్యాయశాఖా పరిపాలకాధ్యక్షులుగ నున్నపుడు 77 మందిని ఉరిదీసిరి.

హిగ్గిన్సుగారికి కాన్పూరు అగంటలోపుగ మోటారు బండ్లన్నిటిని ఆపుతేసిరి. బండ్లన్నిటిని వెకిరి బండ్లకాల, ఇండ్లకు వెకిరి.

ప్రభుత్వమునకు ఇచ్చి కుడిభుజమునందు మొన్నటి ఎన్నికలలో రిపబ్లికన్ డిమోక్రాటిక్ పార్టీకి ప్రతిపక్షముగా ప్రచారముననెరి.

హిగ్గిన్సుగారి వారసుని రిపబ్లికన్ సైన్యమునకు తమత్రయము వాస్తవ్యులైనది రిపబ్లికన్ సైన్యము ద్వారానే నెను. జీవితమునందు కుకనారము కాదు హిగ్గిన్సుగారు తిరిగివచ్చిరి.

ఇతనికి పెన్సెల్వేనియాలోని లెనాపి, సెలమియ దివియుండ ఆంగ్లప్రభుత్వమునకు కాన్పూరు రిపబ్లికన్ సైన్యమునకు కాన్పూరునుండి వైద్యులు చేకపుచున్నారు. పురోహితుడు, వైద్యుడు దగ్గరనుండి. హిగ్గిన్సుగారిని చెప్పిరి:—

“హంతులనందరిని క్షమించుచున్నాడను ఆరక్షప్రవాహములో మోకాలుమీద నిలబడి చనిపోవుచున్న హిగ్గిన్సుగారికి ముక్త్యోపదేశమును గావించెను తనకుటుంబము, ఆస్తిని గూర్చి జెప్పవలసిన సంగతులన్నిటిని స్వయంతోనే చెప్పెను. చనిపోవుటకు ముందు ఇట్లుచెప్పెను “నాశత్రువులతో సంధి జేసికొని చనిపోవుచున్నాను. నాదేశమునకై ప్రాణముల నర్పించుచున్నాడను. మైకేలు కారిస్టుగారిని పోయి కలిసికొనుచున్నాను” హిగ్గిన్సుగారికి వారసురక్షణము నిచ్చిరి. కాని తరుచువారికి తప్పిచుకొనిపోయెను. తన స్వంత రక్షకబలమును ఇంటినుండి బయలుదేరుటకు ముందు ఏవో పనిమీద బంపెను.

నాకాదళ నిర్ణయనభ అగుట

జనీవా, జూలై 11:—హిగ్గిన్సుగారి మరణముచే జనీవా నాకాదళ నిర్ణయనభ అవుతేయవలె నని గిబ్బెగారు గోరుటచే 4భ నాపుతేసిరి

కాన్పూరుగారు

హిగ్గిన్సుగారి మరణము

లండన్, జూలై 11:—విరిభానికి గొప్పసంతోషము వాటిల్లినది. జాతింతయు విచారములో మునిగియున్నది. దేశము కనుప్రాణము నర్పించిన ధైర్యశాలిని మనమున బెట్టుకొని విరిభా ప్రజలు భయపడి వెనుకాడెను. కాన్పూరు, గ్రీకుగార్ల ద్రోవలో హిగ్గిన్సుగారు ద్రోసిరి. అదను మృత్యువునుగూడ జూచిరి. విరిభా జాతిరక్షకుడు ఇంకొకడు విడిచిపోయినాడు. హంతులకు పాకి గుండ్రము విరిభా దేశము భయపడవని హంతులు చెలిసి కొనవలెను. ఆంగ్లేయ సైన్యమును జ్ఞాపకముచుకొని ఆయన జీవిత తమను ఆదర్శప్రాయముగ గొని మరణించుతామను అగడరు ఆట్టి జ్ఞప్తులున్నారు. ఆయన స్థానము నాక్రమించుకొనుటకు సిద్ధమగుచున్నారు. అతని భుసాంప్రదాయమును, దేశక్షేమమును, భక్తిని నిలబెట్టెదరు.

ఆమెగారు కాన్పూరుగారికి పానుభూతి నందజేసిరి.

చారిత్రమున అదృష్టవశాత్తము

లండన్, జూలై 11:—1922 లో హిగ్గిన్సుగారు మునిగి పోవుత్యమునుగూడు. తన పెండ్లిపడుచున్న మునిగినన్న బంధువుని యురిదియించెను. ఉరిక్షేత్రము ఖాయపరిచి యురి పడునకు తోచక కొట్లాడుచుండెను. తుపాకి చప్పుడు విని హిగ్గిన్సు గేలకూలెను. ఓకానరు మరణశాసనమును విన్నపుడు తన ఆస్తిసంతన హిగ్గిన్సు కుటుంబమునకే వ్రాసియుచ్చినట్లు వినినెను. నా ధర్మమును నేను నెరవేర్చితినిని హిగ్గిన్సుగారు. ఇటు కేవలవ్యాఖ్య ఇచ్చియుక్కె.

హిగ్గిన్సు కుటుంబము

సార్వభౌమదండతుల సానుభూతి

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, జూలై 12:—హిగ్గిన్సుగారి పిల్లలకు సంభవించిన ఘోరవిపత్తునకు ఎంతయు విచారించుచున్నారను. మా సానుభూతినందు కొనడని తంతినంపిరి. గ్రీకుతు సతిగూడ సానుభూతి నంపెను.

నాకాదళ నిర్ణయనభ

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

జనీవా, జూలై 11:—కేటికి యుద్ధేంద్రబాబు నాకాదళ సహజేశమును ఆమెకను జపాను ప్రతినిధులు కూయి జరు నిర్మాణ కార్యక్రమమును గూర్చి బ్రిటిషువారి మానవలను యోచించుటకు ఆపుతే నెవరనుకొనుచున్నారు.

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, జూలై 12:—నాకాదళ సభాప్రతినిధి పెద్దలు నిన్న రాయవారములను మరల ప్రారంభించిరి. సభ సెన్సనకుకొనుచున్నారు.

ప్ర్యాంకో ఇంటి సరిహద్దు

ద్యేవభావము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, జూలై 10:—ప్ర్యాంకో ఇంటి సరిహద్దులో కొన్ని సంగతులచే ఆప్రాంతమున ద్యేవము బయలుదేరెను. ఆధికారులు భయపడుచున్నారు. నిన్న సరిహద్దు స్థానమంతయు ఇంటిపతాకములతో చిత్రించబడి యుండెను. మొన్ననే 90 ఇంటిపైనికులు మరలిపోయి సరిహద్దును దాటిపోయిరి. వీరిని రెట్రామెసిరి. తమకు తెలియక దాటిపోవున్న వదలలేను.

బగ్గాడుదగ్గర కోట్లాట

ప్రజలు ఓచూపైనికులతో డికోనుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

బగ్గాడు, జూలై 10:—1200 సంవత్సరముల క్రిందట చనిపోయినట్లు సేనగారిమరణమునకు విచారించుచు ప్రజలు, ఓచూపైనికులుకూడిరి. నిరాయధులైన సైనికులు తమకింద్రో సిరనుకారణముతో ప్రజలు వారిపై తిరుగబడిరి. ఆసలుకారణము పూర్తిగ తెలియలేదు ఆరబ్బులు ఈటెలతో పొడిచిరి. సైనికులు ఆర్థికక్షామము జేసికొనవలసివచ్చెను. దగ్గరనున్న పరికరములన్నిటిని వినియోగించిరి. సైన్యాధికారి తెలివితేటలచే ఘోరముగ పరిణమించకుండ తేలిపోయినది. ముసీనునంది తమ వారిని దీనుకుపోయెను. తరువాతి పోలీసువారు ముసీను మూసి జేసిరి. దొమ్మిని అడంచిరి. ఇద్దరు సైనికులు చనిపోయిరి. 28 గ్గురు క్షతగాత్రులైరి. జనము 103000 మందిగలరు. రాచక్షేయములతో దీనికి సంబంధము లేదనిరి.

సోవియటులపై సోవియటులనే

గూఢచారులుగ నింమించుట

బ్రిటిషు రహస్యప్రచారకవజంటు 4ని

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

28 మందిని అరెస్టుచేయటము
మాస్కో, జూన్ 10:—పూర్వము నాకాదళము లోను, సైన్యములోను నిలుకాఖలోను పనిచేసిన అధికారులు 25 గురు అరెస్టు చేయబడిరి. వీరు బ్రిటిషురహస్య ప్రచారక వజంటు సలహాతో సోవియటులదగ్గర కనిబెట్టుటకు నియమించబడిరట. బ్రిటిషు రహస్య సభాసభావారు రాజకీయమువారు, ఫిన్లండు రహస్య ప్రచారకసంఘమువారితో లెనిన్ గ్రాడులో రెడ్ సైన్యమునకు నాకాదళమునకు రహస్య సదాచరులను తయారుచేయు స్థానమును కనుగొనుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. బెర్లినులోనున్న బల్గేరియా మంత్రిమండలప్రకారము సోవియటులపై దొంగకాగితములను సృష్టించిమని ఒప్పుకొనిరి. స్వయముగ బల్గేరియామంత్రి డాక్టరు పాపావుగారు జెప్పటచే సృష్టించిమనిరి. జివీపు తొడుగుకొన ప్రవాసమున కంభుజిన ఇద్దరు రక్షితులు బట్టించిరట.

చీనావరిస్థితులు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

ష్యాంగు హే, జూలై 11:—ఇండియా సైన్యములు ష్యాంగు హేనుండి కొన్ని బయలుదేరినవి. తక్కినవిగూడ పూర్తిగ ఇండియాకు బయలుదేరెను, త్వరలోనే.

చీనాలో జపాను

బ్రిటిషు బహిష్కరణము

15 తేది నుండి ప్రారంభము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

హంకాంగు, జూలై 11:—చీనాలో జపాను, బ్రిటిషు బహిష్కరణమును 15 వ తేదీని ప్రారంభించెదరని హంకాంగు వార్తలు చెలువుచున్నవి. 15-తేది తరువాత బ్రిటిషు జపాను సరకుల దిగుమతిని హంకాంగు రాష్ట్రమునకు రాకుండ జేసెదరు.

జర్మనీలో తుపానుచే

145 గురు చనిపోవుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, జూలై 12:—క్యాక్సనీలో తుపానుచే 145 గురు చనిపోయిరి. సైన్యములు, పోలీసు వాలంటీరులు సహాయముచేయుచున్నారు. నీరు వెనుకబడినది. చాలమంది ప్రజలకు పిచ్చెత్తుచున్నట్లు.

మరాఠో యుద్ధము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, జూలై 10:—సూల్తాను ఎల్ కాంలీచీగారు ఫ్రెంచి సైన్యములు వెన్నంటుటచే లోబడెను. ఆతనిని పెజాలో నిర్బంధప్రవాసమునందుంచిరి.

సింగపూరునంద్ర విచారణసంఘము

డన్మోమారు ప్రభువు అధ్యక్షుడు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, జూలై 12:—సింగపూరు విచారణ సభ సింగపూరు ఈసంవత్సరాంతము లోపుగ బోవును సభ్యుల చేర్పు నిర్ణయముగాలేదు. డన్మోమారు ప్రభువు అధ్యక్షతన వహించెనని ఆమెగారు ప్రకట్యుత్తము నిచ్చిరి.

జుడిషలు కమిటీబిల్లు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, జూలై 12:—ప్రభువులసభలో జుడిషలు కమిటీ బిల్లును రెండవసారి ఆమోదించిరి.

శ్రీ శ్రీ సర్ లూకాంగంగారము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, జూలై 11:—నిన్న గోల్డెన్ ప్రీసులో గంగారాముగారిని దవానము జేసిరి. లండనులో యున్న 50 హిందువులు వచ్చిరి. ఆంగ్లేయ ప్రముఖులుగూడు చాలమంది వచ్చిరి.

పలస్తయినులో ఈజిప్టు నాభేములు పోయి పలస్తయిను పానులు చెలామణిచుచున్నవి. ఇంగ్లీషుపాను చెల పలస్తయిను పానుచెల సమానము.

ఎన్నికసంస్కరణభట్టము

లో ప్రాచీనులో రాజ్యాంగసభవారు ఒక్కొక్కరినియోజ్యవగమునకు ఒక్కొక్క సభ్యునింపలెనను మొదటి మూలమును ఆమోదించిరి.

ప్రాంకులో ఎల్.ఎ.ఎ. ప్రాంతీయమున ప్రతిభాసంపాదకు ప్రస్తుతము విడుదలజేసిరి.

యాదాద్రిప్రభువు అస్త్రేలియా సంచారసందర్శనలో సార్వభౌమడు విడుదలములను ప్రసాదించెను.

స్వదేశసంస్థానాధీశ్వరుల రాయబారము

ఇంగ్లండులో జేసిన పని ఉపకరించెను

లండన్, జూలై 10:—జాన్ ప్రారంభములో స్వదేశ సంస్థానాధీశ్వరుల రాయబారము లండన్ కేగెను. వారి పని చాలవరకు పూర్తి అయినది. ఈవారములో ఆంధ్రలో ఇద్దరు సభ్యులు రమ్మబాపి వినియంతుగారు కన్నులు పావర్గర్ గారు ఇండియాను బయలుదేరుచున్నారు. ఇంగ్లండులో ఇంత వరకు సంస్థానాధీశ్వరుల యభిప్రాయ మెవరికిని తెలియదు. ఇప్పుడన్న నో పీరు అందరకును తెలియజేసిరి. సంస్థానాధీశ్వరులను బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకును సంబంధ ముద్రములను పరజాన్ వైవక గారితో చర్చించిరి. బెన్టిస్లాటుగారితో గూడ ఆలోచించిరి. పీరియభిప్రాయములు ఈవారము రా కున్నను.

సంస్కరణముల విచారణసంఘము

వింబర్టనుగారు ఆవిషయమునే ఎత్తుకొనలేదు

ఆశ్చర్యమే

లండన్, జూలై 11:—వింబర్టనుగారు తమయువస్థాన సంస్కరణలో సంస్కరణ విచారణసంఘమునుగూర్చి ఏమియు తెలుపకపోవుటచే ఇంకటి భారతీయులకును ఇతరులకును ఆశ్చర్యముగనున్నది. ఇండియాకార్యాలయమువారు ఇంకను విచారణసంఘము ఏమిచేయవలసినదీ, ఎవరు సభ్యులుగ నుండవలసినదీ ఏమియు ఆలోచించిన లేదనియు కొంతకాలమువరకు గూడ వారు తలదెట్టునటుల లేదనియు మాంసెస్టరుగారియను ప్రతిక వ్రాయుచున్నది.

ఆంగ్లో ఈజిప్టు సంబంధములు

ఫామరాజుగారి ఇంగ్లాండు ఆగమముచే చక్కగ ఏర్పడవచ్చునని సర్వతూపాపాగారు యట రడుగ తెలియజేసెను. తాను రాచరియములను చర్చించుటకు ఇంగ్లండు రాలేక నెను.

జనీవా నాకాదళసభ

రస్కి, జూలై 9:—సభ్యత్వము సోమవారము జనీవా నాకాదళ సభ బహిరంగముగ జరుగెను. నిన్న క్రూయిజరు విషయమై కార్య నిర్వాహక సభ్యులవారు చర్చించిరి. ఈ విషయమై భిన్నాభిప్రాయములను తొలగించుటకు కొన్ని నూతనలు గావించబడినవి. బ్రిటిషువారు క్రూయిజరు బరువు ఫీరంగుల క్రూవారు యుద్ధకౌశలు పనిచేయు కాలమును గూర్చి ఆలోచించిరి. ఈ విషయమును ఇప్పుడే ఆలోచించిన లభించునని జపానువారి యభిప్రాయము. కాని సభ్యులొక్క ముఖ్యోద్దేశమునకు అభ్యంతరములేకుండ జూడవలెననిరి. ఆవిషయమై ఒడంబడిక కుదురువరకు ఈ విషయమును ఆపుతేయవలెననిరి. అప్పటియే నాకాలనుగూర్చి ఒడంబడికను జేసికొన్నపిదప బ్రిటిషువారు పెద్ద నాకాలనుగూర్చి తెలిపిన సంగతులను గూడ ఆలోచించుటకు అభ్యంతరములేననిరి. అమెరికనులు దానివలన 1931 క్రిలో జరుగు సభ కేమియు యువాంతరము రాదనిరి. సమస్యలన్నిటిని సమగ్రముగ ఆలోచించుటకు వీలగుననిరి. 1931 సభను ఇప్పుడే జరిపిన వాగుండునని అమెరికను లుచున్నారు. ఇతర విషయములగుర్చి సంప్రదించి కారము కుదురుచున్న ఆ విషయమై ఇంకటి చర్చించుటకు ఆక్షేపణ యుండవలసి. బ్రిటిషువారు యుద్ధ నౌకలైన జాను తగ్గించుటకు కొన్ని నెలలు చాలవనియు మాడుకొనవలెననియు ములైసను ఒక మోస్తరుగ నుండవచ్చుననియు బ్రిటిషువారనిరి. అందుచే ఆవిషయమై ఈ సభలోనే ఆలోచించిన వాగుండుననిరి.

క్రూయిజరు సమస్య ఒక్కటిటనుకేగాక డొమినికన్లును గూడ ముఖ్యమే యనుచున్నారు డొమినియను ప్రతినిధులు.

న్యూజిలండు ప్రతినిధిగూడ బ్రిటనుతోనే పూర్తిగ ఏకీభవించి బ్రిటనుకు సర్వవిధముల క్రూయిజరు సమస్యను తోడ్పడెదమనిరి. బ్రిటిషువారి క్రూయిజరే ప్రాణాధారుమనిరి డేవిడ్ గూడు. అమెరికనులునుదానిచే ఆధారముగ గొని తగ్గించవలెనని జపాను ప్రతినిధు లనుచున్నారు.

వాషింగ్టన్ సభలో 450000 టన్నులకు ఒప్పుకొని ఇప్పుడు బ్రిటిషువారు 600000 టన్నులుంపవలెనని జనీవాలో యనటచే అమెరికనులు ఆశ్చర్యపడుచున్నారు.

మేజరు జనరలు సి. ఆర్. మెక్లిగారు పేర్కొన్నారు.

భయంకరమగు తుపాను, వాన

100 మంది చనిపోవుట

బెర్లిన్, జూలై 9:—స్వాస్థ్యకా స్విజన్లండులో భయంకరమగు తుపాను, వాన, వరదలచే 100 మంది చనిపోయిరి. 7500000 పానులు నష్టమైనది ఇందునదులు రాత్రి పొంగిపోయిరటచే గ్రామము లన్నియు మునిగిపోయినవి. రాత్రి రాత్రి ప్రజలు ప్రక్కలో నుండగనే మునిగిపోయిరి. నుడెనుడాల్స్ గ్రామము తుడిచిపెట్టుకపోయెను. బెర్లిన్ పుట్టుక పట్టాము సగము పాడైనది కలవగొట్టుకపోయినది. రైలుస్టేషను మునిగిపోయెను. రైలులో ప్రజలు వరదలచే బంధించబడిరి గంటలకొని. ప్రతివోటున గొప్పనష్టమే.

జర్మను తూర్పు దుర్గములు

బెర్లిన్, జూలై 9:—1927 ఒడంబడికను పూర్తిగ జర్మనులు నెరవేర్చిరట.

లాహోరు హిందుముసల్మానుల తగవులు

లండన్, జూలై 9:—లాహోరు హిందు - ముస్లిముల తగవులకు కారణములను ప్రభుత్వమునకు కామన్సుభ్యలో తెలుపుటకు లండన్ మసీదు ఇమాముగారు ప్రయత్నించుచున్నారు. కామన్సుభ్యలో ఈ ప్రశ్నను ప్రవేశపెట్టెదరట.

వాతావరణస్థితి

1927 నంబి జూలై నెల 12-వ తేది మంగళవారము

ముఖ్యతెలుపు	మే 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షము	మే 24 గంటలలో అత్యల్ప వర్షము	మే 24 గంటలలో వర్షము	జూన్ 24 గంటలలో వర్షము	జూన్ 24 గంటలలో వర్షము	సాధారణముగ సంవత్సరమునకు వర్షము
గోపాల్ పూర్	81.5	78.4	0.11	8.74	+ 0.02	
విశాఖపట్నం	86.8	78.0	...	11.95	+ 5.45	
కాకినాడ	84.8	74.1	0.84	10.81	+ 3.04	
మచిలీపట్నం	89.8	78.0	0.10	7.52	+ 0.59	
కర్నూలు	86.6	78.4	...	7.79	+ 2.98	
ఇక్బాల్	86.4	78.2	...	2.68	+ 0.21	
అనంతపూరు	...	...	...	2.88	- 0.95	
కడప	97.6	80.8	...	5.89	+ 0.85	
నెల్లూరు	98.6	82.7	...	2.79	+ 0.19	
మద్రాసు	97.1	82.9	...	4.49	+ 1.15	
కడపూరు	95.8	80.2	...	4.24	+ 1.71	
నీలము	91.0	78.2	...	12.58	+ 8.28	
కొయంబూరు	88.1	72.1	...	2.21	0	
తిరువనాంతరి	95.1	79.6	...	2.94	+ 0.96	
నాగపట్నం	98.1	79.7	...	1.05	- 0.98	
మధుర	94.2	78.8	...	5.06	+ 2.74	
పాంబర్	88.8	79.4	...	0.22	- 0.15	
తిరువల్లూరి	...	...	...	0	- 0.69	
తిరువేంకటము	82.1	76.8	...	15.90	- 0.72	
కొచ్చిక్	83.7	78.6	0.69	40.86	+ 1.75	
కాలికట్టు	85.2	70.8	2.11	50.88	+ 4.28	
మంగళూరు	82.0	78.0	1.81	69.87	+ 16.57	
బెంగళూరు	79.8	68.6	0.01	4.85	+ 0.22	
మైసూరు	66.6	61.5	2.82	49.50	+ 6.49	
కొడెకనూర్	65.6	52.2	...	7.18	+ 1.08	

సర్కారులు—కాకినాడలో 0.84" గోపాలపురం లో 0.11" మచిలీపట్నములో 0.10" వర్షించెను. మేములు విస్తారముగనున్న కాకినాడలో ఆర్ద్రత కొంచెము ఎక్కువ. బ్రెటిష్ టౌన్ లో 3 వేడిమి 2 1/2 నుండి 3 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ. దక్షిణమున రాత్రివేడిమి 5 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ.

డక్కన్:—కడపలో మల్లు దట్టముగ నున్నది. ఇతర చోట్ల ఒక మోస్తరుగ నున్నది. ఆర్ద్రత మామూలుగనున్నది. బర్లిన్ కర్నూలులో పగటివేడిమి 5 నుండి 5 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ. కడపలో రాత్రివేడిమి కొంచెము ఎక్కువ.

కర్నాటకము:—మేములు విస్తారముగనున్నది. ఆర్ద్రత ఎక్కువ. నెల్లూరులో పగటివేడిమి 5 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ. నెల్లూరు మద్రాసులో 3 1/2, 4 డిగ్రీలు రాత్రివేడిమి ఎక్కువ. సర్కారులో వర్షించెను.

వ. వ. నారాయణ అయ్యర్, క్రమ వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

బర్తాను భారతదేశమునుండి విడదీయరాదు

రెవరెండు ఉత్తమాగారి హెచ్చరిక

కలకత్తా తీర్మానము

కలకత్తా, జూలై 11:—దాష్ట్ర భూపేంద్రనాథ దత్తుగారి యాజమాన్యమున నిన్న సాయంత్రము పురభక్షకులను జరిగిన బహిరంగసభయందు, బర్తాను భారతదేశమునుండి విడదీయ వలెననుమతులు ధీమాచేయు తీర్మానములు గావించబడినవి. రెవరెండు ఉత్తమాగారి సభయందు సుపన్యసింపవలసియై డెను. కాని వారీయదయముననే, రంగూనుకు ప్రయాణమై వెడలల లవించుటచేత సభకు హాజరు గావాలకపోయిరి. కాని ఉత్తమాగారు బయలుదేరి వెడలుటకు పూర్వము ఫ్రీ ప్రెస్ ప్రతినిధితో మాటలాడుచు బర్తానేషము భారతదేశమునుండి తొలగించుటకు వాంఛించుచున్నదని చెప్పి ఆకొరికను నెరవేర్చుటకు భారతజాతీయ నాయకులను కాంగ్రెసును సహాయ మొనర్చవలసినదని విజ్ఞప్తియొనర్చిరి. ఆ సందర్భమున నిట్లు నుడిచిరి. బర్తానా ప్రతినిధి ముందు చాల క్లిష్టస్థితి యందున్నది. ఇట్టి స్థితి యందు భారతదేశము నందలి అన్ని రాజకీయ పక్షములవారును ఒక్కములకు వానబడునీలిచి, బర్తాను వేరుచేయవలెనను యుక్తియనుమతులు భగ్నమొనర్చవలెనని బర్తీయులతరపున మనవిజేయుచున్నాను. శైశవావస్థయందున్న బర్తానాప్రతినిధులు కేత్రులచేరికి ఒప్పుగించి యూరకొనుటకంటె క్రూరకార్యము మరియొకటి యుండవలదు. ప్రభుత్వమువారిచేతిలో కేటబొమ్మలప కొందరు బర్తీయులు కొలది కాలము క్రిందట నీయుక్తియనుమతులు ప్రాసంగించిరి. ప్రభుత్వమువారు దీనిని ప్రోత్సహించిరి. కొంతకాలమువరకు పూర్వము బర్తానాసభలో నొక సభ్యుడు బర్తాను భారతదేశమునుండి వేరుచేయవలెనని తీర్మానమును చెప్పెను. అచిరకాలములోనే ఆ సభ్యుని కు మంత్రి పదవి నొసగిరి. బర్తాను నందలి అపారముగ సహజ సంపదను తమకు దక్కించుకొనుటకుగాను బ్రిటిషు ధనస్యాము లీయుద్యమమునకు జేయూత యొసగుచున్నారు. అయినను పీరి కి ప్రజలలో పలుకుబడిలేదు. బర్తా ప్రజల ప్రాణతల్పగునబాధ మకస్థాపనాచార్యుని జన్మభూమి యగు హిందూస్థాను నం దొక భాగముగ నుండవలెననియు బర్తా ప్రజల కృతనిశ్చయము. బర్తాను విడదీసి బర్తాను తెల్ల వారిదగుచుగనొనర్చుటకు గావించు ప్రయత్నముల నేమాత్రము సాగనీయరాదు. బర్తాను వేరు చేసినయెడల తమంత తాము తమ యాశయముల సాధించుకొనుటకుగాని విడదీయ వానిసత్వమునుండి తప్పించుకొనుట గాని దుస్సాధ్యమగును. (ఫ్రీ ప్రెస్.)

ఒక యిండియను మెడికలు సర్విసు ఉద్యోగి మతిచేసి సమయమున ఆత్మహత్యను గావించుకొనెను లండన్లో. ఇతని పేరు థామస్ బ్యూక్ల్యాంపు విలియంసుగారు. వయసు 50.

జేకబ్ కెన్

మాధు-పండ్లములను గెలుచుటచే డెన్మార్కు-తెకోస్లా వియను త్రోసిరాజుజేసెను.

వాపట్ల నబ్బానినేట్ బడి కోర్టు

చి. పి. నెం 55/1926

పెటిషను (బ్యూదాత్),—జూలై 11 వీరాస్వామి, కొంటరు పెటిషనురు (బ్యూగ్రనుడు):—యం దూరు నాగభూషణం నుబ్బయ్యకొమారుకు వైశ్యకులం వక్రకేవలం, చీరాల. పైన తెలుపబడిన కొంటర్ పెటిషనురు 1920 సం॥ 5 వ ఆక్టులోని 80 వ సెక్షను ననుసరించి ఈకోర్టువారిచే 80-6-1927 తేదీన జారీచేయబడిన ఉత్తరువునుసరించి ఇన్ సా ర్వెంటుగా తీర్మానించబడి యున్నాడు. బ్యూదాత్లు వారి హక్కులను గుంటూరు ఆఫీసియల్ రికనరుగారి సమక్షమున రుజువుపరచుకొనవలెను.

విడుదల కాలము 80-6-27 తేదీనుండి ఒక సం॥ రము వరకుండును.

నబ్-కోర్టు వాపట్ల } చి. ఎస్. కృష్ణస్వామయ్యర్
9-7-1927. } ప్రిన్సిపల్ నబ్బానినేట్ బడి

మొహరము శాంతముగ నడచుట

ఉక్కిడకక్కిడ స్వల్ప అల్లరులు - ఆ రైస్టులు

ముల్తానులో కొట్లాట - ముగ్గురు మహమ్మదీయులు మరణించుట

నాగపూర్, జూలై 11:— నిన్నవచ్చాము కాం

స్వామిని అల్లరి పంపిన పుచ్చుకు పోయింది. ఆ రైస్టులు అల్లరి పంపిన పుచ్చుకు పోయింది. ఆ రైస్టులు అల్లరి పంపిన పుచ్చుకు పోయింది.

7 వ దినమున రాత్రి జరిగిన అల్లరి పంపిన పుచ్చుకు పోయింది. ఆ రైస్టులు అల్లరి పంపిన పుచ్చుకు పోయింది.

పులివేడు గ్రామం పోయింది.

జూలై 11:— రథోత్సవ పంపిన పుచ్చుకు పోయింది. ఆ రైస్టులు అల్లరి పంపిన పుచ్చుకు పోయింది.

కరాచీ, జూలై 11:— సింహరాష్ట్రం పంపిన పుచ్చుకు పోయింది. ఆ రైస్టులు అల్లరి పంపిన పుచ్చుకు పోయింది.

అలహాబాద్, జూలై 11:— కేటింగ్ పంపిన పుచ్చుకు పోయింది. ఆ రైస్టులు అల్లరి పంపిన పుచ్చుకు పోయింది.

కాకి, జూలై 11:— మొహరము అల్లరులతో కలసి పంపిన పుచ్చుకు పోయింది. ఆ రైస్టులు అల్లరి పంపిన పుచ్చుకు పోయింది.

ముల్తాను కొట్లాట

జూలై 11:— యూరేగింపులు కాంతముగ నడచిన నగరభాగమున ముల్తానులో కొట్లాట జరిగినందున ముగ్గురు మరణించినందున, చాలవంది గాయపడినందున తెలియచున్నది.

అల్పవయస్కులు, జూలై 11:— టాకీలు నగరమున టు యూరేగింపులను పంపిన పుచ్చుకు పోయింది. ఆ రైస్టులు అల్లరి పంపిన పుచ్చుకు పోయింది.

ఈ రోజు నామాను కేసు

జూలై 11:— సైక్లొగారిని క్రాసుపరీక్ష చేయుటకు ముందు పోయినందున తా నెన్నడును ఎవరినిగాని వారు లేనప్పుడు దూషించుటగాని నిందాలోపణచేయుటగాని చేసియుండలేదని తెలిపెను. ఆర్మీ కౌన్సిల్ ప్రతినిధులను కౌన్సిలునందు తాను తలచినయెడల ఉండిందినను, స్వయాధికారి తాను అవిమతమునగున్న ప్రభుత్వవ్యతిరేకముగా వివేచనను, తరువాత తప్పునైనా వారు కార్యకర్తల ఇండ్లను దుండ్రు చేసి చెప్పించెను. ప్రొ. కమిషనరుగారి కంక్షితంబయినగా తాను వెక్కిరిసి (ద్రాపు తన తేదిన పంపినది సెక్రటరీ దానిని ఆర్డరు 8 వ తేదీ 1921 లో పంపినదియు తెలిపెను. తనకెందుకు తెలుపలేదో తనకు తెలియదనియు కెందుకెందుకైనా ఆరెప్పు తెలియవచ్చినది చెప్పి గారు సెలవిచ్చిరి. ప్రొ. కమిషనరుకు తంజనంపుటలో ఆరెప్పు ముగాకున్నయెడల ఆర్డరు రద్దుచేసియుండవచ్చును. ఇండ్లంటులో మొదట తప్పులేదనెను. 7/8 ఇందిలవారు అల్లరిచ్చిరి అనియు కానరావడమున తంజనంపుటను 5/8 ఇందికి మార్చుచేయబడెను. (ఆ. ప్రె.)

జిల్లా, జూలై 11:— "మాను ఆఫ్ ఇన్ఫెం" ఫిల్మును ప్రదర్శించుట ది జిల్లా కమిషనరుగారు ఆజ్ఞాపించిరి.

జిల్లా, జూలై 11:— పన్ను సాయంకాలము పాన్థండ్లో ఒక మేడ కూర్చున్నది. 5 వ రు దాని క్రింద ఉండిరి. ఒకరు మరణించిరి మిగిలినవారు వెదకలయుమన బ్రహ్మరు. (ప్రె. ప్రె.)

గు. పోలీసువారు, స్వాధికారులు, పురపాలకసభ్యులు యూరేగింపుతో నుండిరి. అధికారులు వివిధస్థలములందు జాగ్రత్తగా గామశాంతి యుండిరి. మొహరము అల్లరులతో కలసి కాంతముగ నడచెను.

నాగపూర్, జూలై 11:— ఆహార వికాస యత్నము మొహరము యూరేగింపు యొక్క సారీ బహుళుడే కాంతముగ స్వస్థమున చేరెను. శ్రీ బులుకు సాంబామూర్తిగారు సిండి యత్నమునందు పాల్గొనిరి.

జిల్లా, జూలై 11:— నిన్న రాత్రి అల్లరులు జరుగునని పలువురు తలచినను ఏమియు అల్లరిలేక యే మొహరము కాంతముగ నడచెను. కుస్తీ, దండపట్టు, పట్టా, మొగ్గల చూపుటకు చేరి కొలది మహమ్మదీయులు గుమికూడిరి.

హైదరాబాద్, జూలై 11:— నిన్న మొహరము అనేక వేలమంది మూసేసినప్పుడు విచారమును తెలుపుటతోడనే కాంతముగ ముగిసెను. అవేలకొలదికూడిన గుంపులో అన్ని కులములు మతములు సమకూసినవి. అందరూ సమానభక్తి శ్రద్ధతో పాల్గొనిరి.

బరువుచే ఇల్లుకూలుట

వేలకొలది చూడవచ్చి యొక మేడమీదనుండ బరువు అధికముగలుచే చూపించెను. 4 గదుల పెద్దవారను ఒక బాలుడును క్రిందపడిరి. బాలుడు వెంటనే మరణించెను. మిగిలినవారికి స్పృహలేక పునెను.

హైదరాబాద్ నిన్న కుటుంబనైతముగ వర్షమునందును పాల్గొనిరి.

లామోహరు

దల్లులు యుత్సవము

ఆఖరుకోజున దల్లులుకు గుట్టుమై వెళ్ళింది యూరేగింపిరి. యూరేగింపు పచ్చామ్మను బింటిగంటకు బయలుదేరి 18 గంటలు తిరిగి రాత్రి 7 గంటలకు భాటిగంటచేరి ఆక్కిడనుండి బాటియంటును గట్టి గును తీరబాలుకు కొనిపోయిరి. అంతయుకాంతముగ గంపించి. పోలీసులు అధికారులును అధికకక్షకులగు తానై. యూరేగింపుతోకే హిందువులయిండ్ల ప్రక్కనుండి పోవుచున్నపుడు పోలీసువారు అనుసరించిరి. (ప్రె. ప్రె.)

మహమ్మదాళిగారి ఖండనము

జిల్లా, జూలై 11:— లామోహరు హైకోర్టు వ్యాయయ్యై యగు లీలవేసింగుగారి పదవినుండి తొలగించవలెనని కోరుతు, మహమ్మదీయులు గావించుచున్న అన్యోభావమును తీవ్రముగ ఖండించుచు, మాలావామహమ్మదాళిగారు తన వారపత్రిక యందు వ్యాపకపరపరలను వ్రాయుచుండిరి. కొంతుండి దురుద్దేశపూర్వకముగ పక్షపాతికొనవలె నకు నుద్దేశముతో నీ మాండోళనకు ప్రారంభించిరి మహమ్మదాళిగారు వ్రాసిరి. ఈ మాండోళనకుల సిద్ధాంతము నంగీకరించుకొనలేదు, పరిజ్ఞాన హైకోర్టులో హిందూ వ్యాయయ్యులను మహమ్మదీయుల వ్యాయయ్యులను ఒకటిమ వ్యాయయ్యులను గూడ గాజీ నామా నీయవలసియుండును. వారందరూ కలిసియే కూర్చునియే ముస్లిం అవుట్ లోక్ పంపాకుని నాతిలను ఖండించుచు అతనికి శిక్ష విధించిరి. ఈ సందర్భమున మహమ్మదీయులు చేయవలసిన యొక్క మేగలను మరస్థాపకులపై నిట్టిదూషణల గావించుటను శిక్షార్హముగ దోషముగ నొనగ్గుటకు ప్రభుత్వమువారికి ఒత్తిడి గలగల చేయవలెను. (ఆ. ప్రె.)

పెళ్ళిమహమ్మదాళి, జూలై 11:— సి. కరుణాకరమోహనుగారు ప్రభుత్వమువారు మలబారు ప్రత్యేక పోలీసుదళమును శిక్షింపవలె తెలుపుచు తంజనంపిరి. (ఆ. ప్రె.)

కరాచీ, జూలై 11:— సోరాష్ట్ర ప్రతిభాధిపతులపై తేజస్వీ కవులు విమర్శలు చేయుచున్నది. (ప్రె. ప్రె.)

మచిలీపట్టణము

కృష్ణా కలెక్టరుగారి దర్బారు

(ఒక విలేఖరివద్దనుండి)

జూలై 10:— ఇటీవల యీ జిల్లాలో గవర్నమెంటు బిరుదులు యిచ్చబడినవాటికి కిందవ్రాసినవారకు జరుపుటకు కృష్ణా కలెక్టరుగారి కియ్యారీలో జరిపిన దర్బారునకు ఆహ్వానింపబడిన ప్రముఖులు కొందరు గావించున, ఆహ్వానము నిరాకరించినవారికి పట్టి. మచిలీపట్టణము ఈ క్రిందితీరగాయుత్తరమును వ్రాసిరి:—

"దర్బారు జరిగిన రోజున ఊరిలో ఉండనియెడలగాని, దేహములో అస్వస్థతగా నుండుటల గాని అనివార్యముగా ఆహ్వానమును నిరాకరించి దర్బారునకు రాకపోవచ్చునగాని అన్యథా కూడవని విషయ తెలియజేయబడినదిగ జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారును అట్టింగు కలెక్టరుగారు నన్నా జ్ఞాపిచిరి. అట్టి సందర్భములలో ఆహ్వానింపబడినవారు దర్బారునకు రాజాలసి గారణములకు తెలియజేయుచు ఒక ప్రత్యక్షత్రము వ్రాయుట ఆచారము. ఇకముందు నుండియు, ఏ పెద్దమనిషియైనను దర్బారునకు రాక అందులకు తన సమాధానకారణములనుగూడ విన్నవించునయెడల ఆహ్వానమును వారు నిరాకరించినట్లుగానే యెంచుకొనును."

పై ఉత్తరమునకు వి. వి. కే. గుబ్బాస్వామి హైకోర్టు పక్షిగా రీక్షింపి ప్రత్యక్షత్రమును కొలిదిదముల క్రిందట కలెక్టరుగారికి వ్రాసిరి.

దర్బారునకు ఆహ్వానింపబడిన పెద్దమనుష్యులు హాజరగుండుట ఆచారముగా నన్నుదరి కలెక్టరుగారు దురభిప్రాయపడుచున్నందులకు నేను చింతిల్లుచున్నాను. ప్రసాధిసాయము సారము ఎట్టి శాస్త్రమునకును అన్యులు కానట్టివారికి ప్రభుత్వము వారు గౌరవముగల నియమండుటచే యీ ఊరిలో దర్బారులకు హాజరుగల మనిషేయుచున్నారను సంగతి బహుశః వారికి తెలియదు కాబోలు

ఇప్పుడు జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగా నున్న అట్టింగు కృష్ణా కలెక్టరుగారి యువవయస్వి 27 తేదీని మీరు వాకేర పంపిన డి. ఓ. ను వద్రాడునుంచి నేను తిరిగివచ్చిన తర్వాత చూచు భాగ్యము కలిగినది. అతడు త్రరములో నుపయోగించబడిన భాషయే గాక ఆ ఉత్తరముయొక్క సంగతిలో స్పష్టములందున కూడ వారు దుష్టలతో ప్రవర్తించివారని నేను వివరవిశేషములపై గౌరవపురస్కరముగా నభిప్రాయపడుచున్నానని మీరు దయచేయించి వారికి తెలియజేయ వలెదనెను.

లోకసుర్వాద ననుసరించి ఆహ్వాన ముంపుటనకే కలెక్టరుగారి విధానకమనియు అటుమీదట వారికి ప్రమేయము లేదనియు నేను తెలుపుచున్నాను.

ఆహ్వానపత్రిక మీద క్రింద వేసి జవాబు యివ్వండి అను అర్థముగల ఆర్డరు. వి. వి. అను అక్షరములు లేనియెడల ఆహ్వానింపబడినవా డెనకును ప్రత్యక్షత్ర మొసంగబని లేదు. అన్యథానను హాజరుకావండులకు కారణములను వివరింపవలసిన బాధ్యతలేదు. మీరు వాకు వ్రాసిన ఉత్తరములో ఈ కారణములే వివరించవలసినదిగా వ్రాసిరి. మీరు వ్రాసిన అంగ భాష కుద్రపెనచే యని చెప్పినప్పటికి అట్టి ప్రవర్తనము ఆహ్వానింపబడినవారి అపరాధములకు తమించుచున్నట్లుగా నొక భాషమును పట్టియుచ్చుచున్నది.

ఎవరైనను దర్బారుకు హాజరుకావలసినగాని కాకపోవుటగాని దేహములోని అస్వస్థతయును గ్రామాంతరమందుండుటయునుకాత్రమే కారణములు కావు.

వారివారి పిలుపు బట్టియు, తీరికను బట్టియు దర్బారులో గౌరవవిరుద్ధమైనవి యర్హతానర్హతలను బట్టియుగూడ నుండును

కేపుటపుకు గుట్టుపు పండుములలో పురుషప్రముత్తులు లేని గడియారమును కనిపెట్టిరి. అది చక్కగ పరిచే సెనట.

కావలెను

చూర్లులు, కోర్ మేకరులు, ఫరీనేస్, మిన్, ప్యాటరన్ మేకరులు, టర్నరులు, డ్రిల్లురులు, విల్లురులు, స్టానరులు, ఫిట్టరులు, రివెల్టరులు, కరములవారు, ఎల్లెక్ట్ వెల్లురులు మొదలగువారు కావలెను.

బాగుగాపని తెలిసినట్టివారు మాత్రమే దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను యోగ్యతాపత్రికలకు ఖద్దరు వర్కును మేనేజరుకు చూపవలెను.

మాస్సీ అండు కో, లిమిటెడ్, మద్రాస్
MASSEY & Co. Ltd.,
P. B. No. 60, Madras.

శే నధిశయగా చెప్పవలయునట్లేను ఎప్పుడును శే.
 బాబు నకు నమస్కరములు మీరు ఈ సమయమున
 భాగ్యశేషము నడచుకొనబడు శేకు నాల్గు దినముల
 గుర్తున బుద్ధి దశి అలవికాదును ఎందుకనెనునున
 నా శుభమును మీరు నిష్పద్యమునకు నున్నాను

కుని నేను భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నాను. అప్పుడు మీరు నా కోరుకొన్నవి మాటలకాక నా హృదయము చెప్పగలమాటలనే వినిగలుగుదురు. మిమ్ములను బహుమతులను బహసింపవారి యీ సవనమును కూడ భగవంతు డాశీర్వదించు గాక. మీ కందరికిని వందనములు అని మహాత్ముడు మహావేదము.

సిమ్మలముహూర్తమును యితర నాయకులకును హుజూరు సేసినారు. పున్నమలను సమర్పించిరి 8 తేదీ సాయం కాలము ఘోషాస్త్రీలుమాత్రమే రాసేయబడుదురు.

మరికొన్ని విషయములు

ఏడుతేదీని కర్నాటకాస్త్రీల పాటిపరీక్ష జరిగినది. చాలమందిస్త్రీలు పాటిచేసిరి.

ఆనాడు వర్షాన్నియు పండిత మరణమోహనమలవ్యాస గారును సర్ మామిగుండం పిళ్ళేశ్వరయ్యగారును వచ్చి ప్రవర్తనమును చూచిరి.

రత్నావలి నాటకకాలము 25, 26, 27 తేదీలు వరదాచారిగారు నిట్టూరు శ్రీనివాసరావుగారు ఖిద్దరు వ్యాపకమను గూర్చి వ్యాసములను చదివెరి. చిత్రదర్శముజిల్లాలో యొకను చాలమంది నూలువకుమరులే యున్నారు. అచట ప్రతిరంట గూడహెచ్చు. ప్రజలు నిరుపేదలుగా నున్నారు. అచట అందరియిండ్లలోను రాట్టలులు తిరుగుచునేయుండును. రెడ్డయిండ్లలో మిక్కిలి హెచ్చుగా నున్నది. అచట ముతకబట్టలను నేయుచున్నారు. చాలమందికి ంట్టముమీద నూలువకుమరులను చేతిమగ్గులమీద నేయుటయునే జీవనాధారముగా నున్నది. శీత్రముల పరిపాలనములో ప్రభుత్వమునకు సంబంధ ముండి గూడదు. భారత తంతుకారక సంఘమువారే మొదట పనిని ప్రారంభింపవలెను దొరతనము చూడగూడ వందించుటలో తృప్తి నొందక దీక్షగా పనిలో నిడి దిగవలెను. ప్రభుత్వమువారి పనుల కన్నిటికిని ఖిద్దరుబట్టలనే కొనవలెను. కలవు వచ్చినపుడు నూలువకుమరులనే ప్రజల కధికముగ వహాయము లభింపగలదు గాన కలవు భీమానిధియందీ తంతుకర గామనకు ధనము నొసగవలెను. ఎకనామిక్ నూపర్నెంట్ లను ప్రత్యేకముగా యీ పనిమీదనే నియమించవలెను. వారు ప్రచారము చేయుచుండవలెను అని శ్రీనివాసరావుగారు నడిపిరి.

అటుపిమ్మట ఆనాడు సాయంకాలమున బాబు రాజేంద్ర ప్రసాదుగారు రుద్రవ్యసించిరి. ఆపథి కధ్యక్షతనపొందిన రాజగోపాలాచారిగూడ చివరకు కొద్దిగా మాటలాడిరి.

ఉచితము ఉచితము
సూర్యునియన మాక్యాలండరును వ్రాసినవారికి పంపుదుము.
పూర్ణ చంద్రోదయం 3857
బంగారుతో చేయబడినది, బహుమతి పొలిటి సంతోషి, మేహము, క్షయ, పాండు, కుక్కనప్తము, పుణ్యజ్వరము నిక్కాక, నిష్కృతమ మొదలగువాటిని వారిచి బలమును విర్య వృద్ధిని, కాంతిని గలిగించు జీవధర్మము, కులం 1. రు 12-0-0. 20 మాత్రల సీసా రు 2-8-0. ఐ. పి. ఖర్చులు 6 ఆ రు. 3. 5 అందుకో ఆ ముక్కేదవమాజం, పెరిగేసి, నెల్లూగుల్లూ

చిలకమర్తి లక్ష్మీనృసింహకవి
షష్టి పూర్తి
ప్రథమ సహస్రేన భాద్రపదమాస (24 9-1927) జరుగును వాగ్గెండులన్నియు 10 సంపుటములు అచ్చునున్నవి. 10 సంపుటముల వెల 25 రూపాయలు. చందాధనము ఆద్యాస్యగా పంపవలెను. ఒకేసారిగ పంపలేని వారు దరఖాస్తుతో రు 10 లున్న, మిగిలిన రు 15 లు నెల ౧-కి రు 5 చొప్పున మూడు వాయిదాలుగానున్న చెల్లింపవచ్చును. మనియార్డరులు ఖర్చుచందావారులే భరింపవలెను. మొదట రిజిస్టరు చేసుకొనే 500 మంది చందాదారులకు హస్తాక్షరములు మేమే భరించి 10 సంపుటములు పంపవలెను. ఇట్టి ప్రకారం అచ్చునున్నవి గనుక చందాదారులు త్వరితపడవలెను. లక్ష్యసంకల్పంగా నూతన ప్రయత్నములు :
(1) ప్రజా నాటకము. (2) కర్నాటకంజరి (తెలుగు భాగము) (3) భాగవత కథాపంచజ్రి.
దరఖాస్తు, మనియార్డరు పంపరాల్గు.
పాగో గురుమూర్తి,
ఇన్ని సుమేర ర జమందీ అది పంపవలెను.

పారిశ్రామిక శాఖాభివృద్ధి మంత్రిగారయిన గౌరవనీయు లగు మహారాజరాజేంద్ర ప్రసాదగారి మొదలియూగుగారు, బి. ఎ., బి. ఎల్.,

సాదరమహాశయ!
తాము క్రమక్రమముగ, బ్రహ్మచేవ నంగీకరించినది మొదలు చెన్నపురి, పారిశ్రామికాభివృద్ధి శాఖామంత్రిపదవి వరకు ధారాళముగ రాగలుగుట మాభాగ్యమని యానందము గలుగుచున్నాను తమకు పిల్లలూళ్లలోని జానపదుల కష్టసుఖములు పరిశీలించగల యవకాశము తొలగిచున్నదని మే మెడతెగని పరితాపమే చెందవలసి వచ్చినది. గ్రామములయొక్క మిత్రులయొక్క సేదల తన హృదయమున మెలగుచున్నచు రూపములకు గుర్తించలేనన్ని వాళ్లు కను దర్శక హస్తము చేయవలెను. నేటికైనను, ప్రవాబంధు వను ప్రతిక నలరెంచి సార్థక పంపుచున్న తమ దర్శకము మా మండలవాసులకు లభించుట పుష్కలము. మీరు 27-వ తేదీన మాజిల్లాలో నడుగిడినది మొదలుకొని పలుచోట్ల నేర్పేరు శాఖలవారు గొప్ప స్వాగతము లప్పించి సన్మానప్రతులద్వారా వారి కోరికలను విశదీకరించి యుండురు. మే నంత విపులముగా నొనర్చుటకు సంకుశ క్రిక్షణించి నా దారిచది. శబరి, శ్రీరాములకు సగము తినిన పండునిచ్చిన ట్టియల్వాలస్వాగత మెందుకిచ్చు చుంటిమనగా చిరకాలమునుండి మహాన్నతాధికారశాఖను వదలి ప్రజాసేవకు తలదాల్చి మంత్రిపదవి నధినికొంచి మాపమవాట్లు విచారింప నేగుదలచుచున్న తమవంటి నాయకనటులకు ఏ కొలది శాఖాధికారులనోచూచి శిరఃకంపము నుపయోగించి జల్లెడనుకళంకము రాకూడదని సాహసించి కొన్ని ముఖ్యావసరములను తెల్పుచుచిరి.

చట్ట సవరణద్వారా ప్రభువుల సామర్థ్యము గొప్పఅవసరమైనను మాజిల్లాలో వోలరుల దయతో నెత్తికెక్కిన ప్రజాప్రతినిధుల సామర్థ్యాతిగూడ చట్టసవరణ మవసరమని మంత్రుల నడుగనలసి వచ్చుచున్నందుకు లజ్జపడుచున్నాము.

బలమైన రైతులకు నివాసమైన మామండలమున కొన్ని మూలల యెను మెదిరించుచున్నను చాలమట్టుకు ధనమున కెట్టి లోటు నగుపట్టలేదు. దేశీయ విద్యాభ్యాసముమాత్ర మకుగంటి నది ప్రజలకును ప్రజాప్రతినిధి వర్గమునకును నైగకలయలేదు ఇన్నా క్లెచ్చునో పాలిమెరలలోనున్న నల్లముల, వోట్ల మూలమున ప్రజాసంఘము లనుపేర గ్రామగ్రామములలో నభివృద్ధి కరమగ మూర్ధిభవించినది ఇందుకు తార్కారము కొవెలకుంట్ల మొదలకు బోర్డుల ఎన్నికలలో నిదివరకు మంత్రిగర్వము వరకు జరిగించిన రికార్డు తమకును విదితమే కదా. దీనికి కారణము ప్రతినిధివర్గమందు గల ప్రాస్పర్శిమే గనుక మనవి చేయుచున్న యంశములు.

- 1. లోకల్ బోర్డుల ఎన్నికలలో నామేషన్ సీట్లు తొలగించి ఆయా నిమ్మ జాతులలో నె ఎన్నికలుపయోగించుట.
2. జిల్లా బోర్డు తాలూకా బోర్డు ప్రెసిడెంట్ల ఎన్నికలలో ప్రతివోటరునకు హక్కు కలిగించుచు మెంబరులద్వారా నియమించు పని తొలగించుట.

3. ప్రతిమూడు సంవత్సరములకు తాలూకా డిస్ట్రిక్టు యూనియన్ బోర్డుల పూర్తిగా కొన్నియవలె డిజిటలైజేషన్ క్రొత్త ఎన్నికలు జరిగించు.

4. ఒకప్పుడీ సమితిగలవలెన ప్రత్యేకాధికారములు నామకార్థము అనగా గౌరవము కొరకగుచున్నది గాని పరిశీలన మడుగంటుచున్నది. గనుక ముఖ్యమైన విద్యాశాఖ, జేబాలయములమీది, కో ఆపరేటివ్ సంఘములు బ్యాంకులు మొదలగు నవి తగుపాటి విమర్శకులై సంగ్రహము ముద్యమమున వినియోగించగలవారికి ప్రసాదించుట.

ఈ కార్యభాగములలో కొన్ని తమకు సంబంధించినవై నను సోదర మంత్రివర్గముతో నాలోచించి ప్రజల అవసరమును తెల్పి చట్టసవరణద్వారా సమకూర్చుదు రని మనవిచేసి నాము. ఆత్మశోధనకర్త తమ హృదయమున నాటిన వీజములు త్వరిత సమయమున కాగలవని విశ్వసించినాము.

మే మా ప్రాంతము కేటవ ప్రతినిధివర్గము ద్వారా అన్య దేశముల ప్రాంతములవలె విగింపబడి యున్నందున సామాన్య జనులు రైతులలో వా రైనను మాట్లాడ నవకాశము దొంకకుండుచున్నాడు.

ఈ లోటు క్రి మూరూపముగనైన నెరివేర్చుచు రి కొరుచున్న—
యూనియన్ ప్రతినిధులు.
కోవెలకుంట్ల 28 6-27.

తిరుపతి
(స్వకీయ విలేఖరి)

మునిసిపల్ లాండర్లు

మ.సి.పల్ కాన్సిలరు వారు 6 పాపింగులను లెట్టు; ముఖ్యముయిన వీధులలో అమర్చియుంటున్నారు. సామాన్ లాండర్లతోనే జరుపుకొనవచ్చుననియు వాపింగులకొరెట్ అనవసరమనియు గడిచిన 4,5 సంవత్సరములుగా కాన్సిలరు తీర్మానములు చక్కలతోటి వుంటాయుండినవి. మ. రా. ర శ్రీ|| సి. పి. నారాయణశాస్త్రిగారు కాన్సిలరుగా వుండి కాలములో కాన్సిలరులో అనేక పర్యాయములు వాపింగులకొరెట్లు ఏర్పాటు చేయవలయునని తీర్మానము తెచ్చి నెగ్గకుం వుండినవి. వీరు 6 కేటకు ఒ పర్యాయము వాపింగులకొరెట్లుగాను తీర్మానము తెచ్చుచుండిరి అప్పట్లో అనవసరము చెప్పచు విరోధముగ ఓం చేయుచుండిన కాన్సిలర్లు కొందరి ఇప్పుడు కాలముయిన కోరి ఓం చేసిరి. నా రాయ శాస్త్రిగారు కాన్సిలరులో ప్రకృతంలో నభ్యులుగా లే వుంటున్నారని కాన్సిలరు తీర్మానము ప్రకారం చేర్చుకొగారి పెన్షన్ గా లెట్టుకు లెప్పించి ముఖ్యముయిన వీధులలో అమర్చియుంటున్నారు. చూత్రికలకు పురజనులకు చాలవరక అనుమలముగనే వుంటున్నవి.

రైల్వేస్టేషన్-వాపింగులకొరెట్లు తిరుపతి తూర్పు రైల్వేస్టేషనులో కూడ 4 లెట్టును అధికారులు ఏర్పాటుచేయవచ్చును. ప్లాటుఫారములో రి లెట్టును వెలుపల ఒక్క లెట్టును అమర్చియుంటున్నారు.

సంస్కృత పాఠశాల

శ్రీ మేకపేట్లో సంస్కృతపాఠశాల ఆయుర్వేదవిద్య కాలం 2-7-27 తేది వేసవికాలపు నెలవులు పూర్తికావజీ వెంటనే తెలుపబడినది. నూతనవిద్యార్థులు పాఠశాలలో ఆయుర్వేదవిద్యకాలలోను చేరుటకు ఎప్పుడున్నారు.

వర్షము

అప్పుడప్పుడు కుంభరలు పడుచున్నవి. నీటి కొట్టులలో నీళ్లు కొద్ది గంటలకాలము మాత్రం వచ్చుచున్న; హెడ్ వాటర్ వర్క్సుచట్ట ఈ కుంభరలు కూడ లేవని తెలియచున్నది. ప్రధాన (నీటి) కార్యాలయంవద్ద ఒక పంపిం మిషన్ కెట్టి నీళ్లు సప్లయచేయుట యుక్తమని మదరాసు సానిటరీ ఇంజనీరుగారు ఆభిప్రాయపడినట్లు తెలియుచున్నది. మునిసిపల్ కాన్సిలరు వారు ఏమిచేసెదరో చూడవలయున్నది. యాత్రికులకుగాను ప్రత్యేక ఏర్పాటు చేసిన చా బాంకును.

కొకి నాడ
(స్వకీయ విలేఖరి)

ఆంధ్రసాహిత్య సేవ

కాకినాడ, జూలై 11:—ఆంధ్రసాహిత్య సేవ కార్యనిర్వాహకవర్గము నన్ను యిటు జరిగినది. బర్సారి జరుగబోవు ఆంధ్ర సాహిత్య పరిషత్తునకు శ్రీ త్రిపురనే వెంటట సూర్యప్రసాదరావు బహద్రగారికి (సిద్ధాంతం, జాంజిల్లా) అధ్యక్షునిగ నెన్ను కొనవలెననియు ఆసభ మొకల న శీలవులలో జరిపించవలెనని సన్మానసంఘమువారికి సిద్ధ ర్పు పంపుటకు తీర్మానింపబడెను సమిత్తునకు గూఢాక్షి అధ్యక్షుడైన శ్రీ పిర్రాపురం మహారాజావారు ఆంధ్ర సాహిత్య లయమునకు ప్రోచాన్సులగా వియమింపబడినందున అట్టి నె రసము నందినందులకు వారికి వనఃపూర్వక అభినందనము తెలుపవలెను మరయొక తీర్మానము చేయబడెను.

జిల్లా కో-ఆపరేటివ్ బాంకు

తూర్పు గోదావరిజిల్లా కో-ఆపరేటివు బాంకు యూనియను యొక్క డైరెక్టర్లలో నన్ను సమావేశమైనది. వీరి, స్థులమునండి మీటింగులకు డైరెక్టర్లు రాకపోయి టూన్నది గావున ప్ర మాణిక్యపురేట్లు రిజర్వ చేయుటకును డిట్టిపు ఇంటర్మీడియటు తరగతి రైల్వే-కేర్లు యొన్నుటకొక మైలు 1 కి నాల్గుఅచాల-సాఫ్టు మైలేజీ నిర్ణయించుటకు తీర్మానింపబడెను.

జిల్లా కో-ఆపరేటివ్ ఫెడరేషన్ యొక్క స్వయంసహాయ చేరే వచ్చు ఆదాయు ఉన్నప్పటికిని, ఆ ఫెడరేషను వి టింగులకు నెక్కు డిల్ల బాంకు ప్రతినిధికి యిదివరకు వలె ప్రమాణిక్యము నమ్ముటకు తీర్మానింపబడెను.

అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి-మద్రాసు

అమృతాంజనం డిపోవారి

సుప్రసిద్ధా మధుల జాబితా

1. తీర్థరసాయనము మాత్రము అతీర్థమునకు 1-4
2. వజ్రాంజనము ధాతువునకు 1-0
3. జ్వరహరి జ్వరములకు సీసా 1-3
4. అమృతాంజనము సీసా 1-3
5. మూలశంకకు తైలము డబ్బి 1-3
6. తామరతైలము, తామర, తీటకు 0-6
7. కలరా మాత్రము, వాంతిఛేదకు 0-6
8. తేలగుండు, తేలుకాయల సీసా 1-3
9. దంతశూలహరి, పండ్లపాకుకు 0-8
10. కర్ణశూలహరి, చెవిపోటుకు 0-10
11. గజశి తైలము, గజశివలకు డబ్బి 1-3
12. పగిలిన తైలము, పగిలిన 0-8
13. శేల: ఎండు సీసా 1-3
14. చంద్ర అస్త్రము 2-8
15. కుష్టు తైలము, డబ్బి 1-3
16. దంతమార్గము, పండ్లతోమకు 0-2
17. శుభ్రాంజనమాత్రము 1-6
18. శుభ్రాంజనతైలము, పుండ్లకు 1-0
19. రోమహరి, వెండ్రుకలు డబ్బుకు 8-4
20. మోహినితైలము, వెండ్రుకలు వెయ్యలకు 0-12
21. చుండకు మాన సీసా 1-3
22. గ్రహశుభ్రమాత్రము డబ్బి 1-3
23. జాలాలి మాత్రము, ములబద్ధమునకు 0-0
24. కుశుమహరిమాత్రము, కుశుమహరిమాత్రము 1-0
25. సెగకు ద్రావకము సీసా 1-3
26. కళహరి, శీతకట్టు దగ్గుకు 1-0
27. కళహరిమార్గము, దగ్గు ఉబ్బుకులకు డబ్బి 1-3
28. నుండరితైలము, మామకాంతికి డబ్బి 1-3
29. శిశోవేదన మాత్రము, తలనొప్పిలకు 0-12
30. శేతాంజనము, కంటివ్యాధులకు 0-4
31. ఉబ్బుమునకు మందు 2-0
32. పాయపుపోటుకు మందు డబ్బి 1-3
33. విరేచనములకు మాత్రము డబ్బి 1-3
34. కస్తూరిమాత్రము, పెద్దవి, మంచివి 50-3
35. వామకర్పూరము సీసా 1-3
36. సేపాళ దేశపు కస్తూరి, మంచిది తు. 1-3
37. కుంకుమపువ్వు 1-వ రకం తు. 1-3
38. పచ్చకర్పూరం తు. 1-3

పోస్తు శిల్పము ప్రత్యేకము

అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి - మదరాసు.

తీర్థాగరాజ గ్రంథమాల

1. ఇదేమేల్లా తలసూ మారిపోయినావు 0-1-6
  2. అయ్యో నీవు నామగదా 0-1-0
  3. ఏమే ఒకరికింకొకరు ఇద్దరముచెడిపోతివి 0-2-8
  4. ముట్టచూపము 0-3-8
  5. శ్రీ శిల్పి రాజు ప్రకారం శిల్పశాస్త్రము, అంజనేయ స్తోత్రము, త్యాగరాజ చరిత్రము. 0-4-0
- తీర్థాగరాజ గ్రంథమాలా కార్యస్థానము (8705) శ్రీనివాసయ్యరవిధి, మదరాసు.

విజ్ఞాపనము

ఆంధ్రదేశ మహానీయులారా!

ఆర్యావర్తమునందీ నేటివరకు అన్న మోరాసునందీ యని తపించుచు, నిన్ను జాతులలో కల్ల కడపినాముగ, "అంబ రానివారు" "చెప్పరానివారు" గా చూపబడుచున్న (గంపము) లనబడు మీ యనంబు సోగలనైన అనిమంధులగున మీ ము తదితర తెగలవారివలె పడుగరక పడువుగ మానవులగునీ శే యెత్తి తిరుగుటకొరకును, మా జన్మకృష్ణము సరపాదించుకొ నుటకును, మైన్ద్రులవారినలె మేమును అత్యంతరచుగల మా నవులనుని లోకమునకు చాటి అగ్రజాతీయులకు మా అదిహం ద్రులవై ప్రేమాభిమానములు గలుగుటకును, మా యభివృద్ధి కాలంకములుగానున్న నిర్బంధములకు, పాలకపాలితములకు, ఉన్నతజాతీయులకు దెలిపి వాటి నివారణకై పాటుబడుట కుగాను 1927 సం॥ మే నెలనందీ "ఆదిమాంధ్ర" అను నామము తో నొక మాసగ్రాంతిక వలనవలించుచున్నాము.

ఇది రంగునందీ నెలవకున్న యావంధ్ర ప్ర పంచమున గల అదిమాంధ్రుల యభివృద్ధికై పాటుపడుచుం డును. మా స్వస్థానాభివృద్ధికి పాటుబడుట కిదియే మొట్టి పత్రిక. తత్పత్రిక ద్వారా మా నువ్వలను, మే లొక్కరి పి సాంఘిక, నైతిక, ఆర్థిక, మత్తెక్కు విద్యావిషయములందు తో డిదేక్షియులతో మాకు సమానత్వము కలిగించుకొని వృద్ధిపొందు టకుగాను యీ గొప్పప్రయత్నము సజ్జచున్నాము. అప్పు థే తానివార-ప్రియంబుల అగ్రజాతీయుల వారు ఖరీదగ వ్యా పములు, చిన్నచిన్న కథలు మూలముగా మాస్థితిగతులు వ్రాసి మా పత్రికాభివృద్ధికి తవ్వారా మా ఆహ్వానం సమాభివృద్ధి కిని తోడ్పడి, శ్రమించుట, నిన్ను జాతులవారకులు, సమాభి మానము భాషాభిమానము వంటి ప్రయత్నములకు దాతలందరు మాకీసమమును తినివేలిరి సహాయములను, మహారాజాపావ కులగ రాజపాపములుగాచేరి మాజాతిమగ్గించు పాపములతో యొక్క దుఃఖమునుబాపి ముగ్ధులను దేక్షిసేకు ప్రోత్సాహ పరచెదరిని మాస్థానమునకు ములు తమ పాదములు కడచుం చి నమ్రతతో ప్రార్థించుచున్నాము.

విరాళములు యాదిగన చిరునామాకు పంపించవలయును. బోడ చిత్తయ్య సంపాదకుడు "ఆదిమాంధ్ర" నెం 1-60 వ కిధి భూటటాంగ్ రంగు-5

లిజరుకలము
సుమారు 100 రకములలో
తయారు చేయబడుచున్నది
మీ కుతగినది
ఒకటి గలదు
మామూలు 10 ఆర్. పేపు 100 పే.
వెలుగు-ఫెర్లింగ్ 40 పే.
H.P. & LONDON

Agents: P. HOLT & Co., Ltd. P. O. BOX 237 3434 MADRAS.

మహాసూర్యావర్తి

ప్రకృతమైన యోగము. ప్రతివారికి అవసరమయినది. తలదిగుడు, నోచునీడులు, కాకుచేతులు మంటలు, నోటి పూత, గుండెలోపండ్లు, ముదలగోల వత్తెక్కుకారమునకు వజ్రా యుధము. శ్రీ మత్సరారాజావారి పంసానమున తయారయి ఓచెలు తు 1-3 రు 5/- 2128

ఆర్షరసాయనశాల, ముత్తూరు(కృష్ణా).

AMRUTANJAN

BEST INDIAN PAIN BALM.
Price Annas 10 only.
AMRUTANJAN DEPOT.
BOMBAY & MADRAS.

వస్త్ కుటుంబములు
బహుశా వాస్తవిక టికెం పెను దృఢమైనవి. కొఖిలేము ప్రాతిమే. ప్రసిద్ధమైన వస్తువులకు మాత్రము బ్రాహ్మణులు యివ్వబడును. అన్ని పరి కరములను వాటిభాగములను కూడ అమ్మ బడును. తిల్లా ఏజంటులకు కావలెను.
బెర్ అందు కో (లిమిటెడ్)
1/186 మాంబూర్డ్డు, మద్రాసు

ప్రకృతిచికిత్సాలయము-గుంటూరు

నర్వదుస్సాగ్యతోగములు కుదుర్చుటకును. శస్త్రచర విషపాపాణాదులతో ననశరములేరు. పలువురుదైగ్యులు నివ్యాధి దుస్సాగ్యగని శూదారు చెప్పినను నిరుత్సాహము నొందకు. ఇంమికాలము ప్రకృతి చికిత్స కవకాశమిచ్చినచో నివ్వపరివ్రాస్తాశోగ్యము కలుగక తప్పదు. మాచికిత్సాభవనమున దుస్సాగ్యములని తీర్మానింపబ డినవ్యాధులు చేనకుటకు కుదుర్చుటకు. మా చికిత్సావిధానము లచే నర్వవ్యాధులు ని శ్చేషముగ కుదురును. మేము ప్రయోగించునది శేవల ముక్కజాతిచికిత్సయేగాదు. మానవునకు కారీరక మానసిక నైతికాభివృద్ధిములకు నర్వచికిత్స, పథ్యచికిత్స వివిధ బలచికిత్సావిధానములనుకూడ బాహ్యబ్రోక్రంబుల పం చికిత్సలు, రక్తశూలనచికిత్స ఆస్తిమృగగ, కశేరుకాసమీ కరణ, శరీరచర్మచికిత్స, కాంతచికిత్స, వర్ణచికిత్స, మృద్వా యచికిత్సలు, లంఘనచికిత్స కర్మవిపాకచికిత్సలు యెయిన శేల ప్రపంచమున సుపయోగకరములగు నర్వ స్వాభావికచికిత్సలు బ్రయోగించి మిన్నా గులు నిర్మూలించుటకును, వివరములుగోరు వారు ఒకజాతీయ పంపిన మాచికిత్సాలయ ప్రకటనము బడ యవచ్చును.

ప్రాచీనరు డి.రంగారావులుగావు

ప్రకృతిచికిత్సాలయము 3702 గుంటూరు

శేదరిన్
గ్రంథకర్త:—శ్రీమద్రామస్వామి చౌదరి
రాజప్రసాద గారు వ్రాసిన హిందీగ్రంథమున కనువాదము. లోకప్రసిద్ధముగ ఒక విరహాత చరిత్రము. అందరును చదువలసిన కులభిక్షే లిలో వ్రాయబడినది. ఉన్నవ లక్ష్యనారాయణగారి అమాల్కమున పీఠిక గలదు. ధర 0-4-0.
ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, మద్రాసు.

మా త్రకోళ వ్యాధులు - ఒక కొత్త చికిత్స
URESOL (యూరిసోల్)
అను ఔషధమును వాడుటచే తక్కువ నిజముగా కుదురును
9 మెదల 12 కాకెల్లు ఉపయోగించినచో
అన్ని కుండుల పాత్రలందు, యితర దుర్బాసములందు వికరమునకు కొరకును.
ప్రాచ్యుక్తము కావలసినవారు ఈ దురుప విభాసమునకు ప్రాయశః
C. T. HARI & CO., 174 BROADWAY MADRAS. 1228